

1821

1822

1823

DECII JUNII
JUVENALIS
AQUINATIS,
Davo ET *Mor*
A. PERSII FLACCI
SATYRAE;

EX RECENSIONE
HENRICI CHRISTIANI HENNINII,
ET ISAACI CASAUBONI,
FIDELITER EXPRESSAE.

EDINBURGI:
IMPENSIS G. GORDON, BIBLIOPOLAE IN ARCA
PARLIAMENTARIA; APUD QUEM VENALES PRO-
STANT.

M,DCC,LXIII.

LIBRARY OF
B
-6 AU
1976
NATIONAL AND

D. JUNII

JUVENALIS

AQUINATIS

SATYRA I.

SEMPER ego auditor tantum? nunquamne reponam,
Vexatus toties rauci Theseide Codri?
Impune ergo mihi recitaverit ille togatas,
Hic elegos? impune diem consumserit ingens
Telephus? aut summi plena jam margine libri
Scriptus & in tergo necdum finitus Orestes?
Nota magis nulli domus est sua, quam mihi lucus
Martis: & Æoliis vicinum rupibus antrum
Volcani. quid agant venti, quas torqueat umbras
Æacus: unde alius furtivæ devehat aurum
Pelliculæ, quantas jaculetur Monychus ornos:
Frontonis platani, convulsæque marmora clamant
Semper, & assiduo ruptæ lectore columnæ.
Expectes eadem à summo minimoque poëta.
Et nos ergo manum ferulæ subduximus, & nos
Consilium dedimus Sullæ, privatus ut altum
Dormiret? Stulta est clementia, cum tot ubique
Vatibus occurras, perituræ parcere chartæ.
Cur tamen hoc potius libeat decurrere campo,
Per quem magnus equos Auruncæ flexit alumnus:
Si vacat & placidi rationem admittitis, edam.
Cum tener uxorem ducat spado, Mævia Tuscum
Figat aprum, & nuda teneat venabula mamma:
Patricios omneis opibus quum provocet unus,
Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat:
Cum pars Niliacæ plebis, cum verna Canopi
Crispinus, Tyrias humero revocante lacernas,
Ventilet æstivum digitis sudantibus aurum,
Nec sufferre queat majoris pondera gemmæ:
Difficile est Satyram non scribere. nam quis iniquæ

Tam patiens urbis, tam ferreus, ut tencat se?
 Caufidici nova cum veniat lectica Mathonis
 Plena ipso; post hunc magni delator amici,
 Et cito rapturus de nobilitate comefa,
 Quod superest, quem Massa timet, quem munere palpat
 Carus, & à trepido Thymele summissa Latino:
 Cum te summoveant, qui testamenta merentur
 Noctibus, in cœlum quos evehit optima summi
 Nunc via processus, vetulæ vesica beatæ?
 Unciolam Procnlejus habet, sed Gillo deuncem:
 Parteis quisque suas ad mensuram inguinis hæres
 Accipiat sane mercedem sanguinis, & sic
 Palleat, ut nudis pressit qui calcibus anguem,
 Aut Lugdunensem rhetor dicturus ad aram.
 Quid referam, quanta siccum jecur ardeat ira,
 Cum populum gregibus comitum premat hic spoliator
 Pupilli prostantis? & hic damnatus inani
 Iudicio (Quid enim salvis infamia nummis?)
 Exsul ab octava Marius bibit, & fruitur Dis
 Iratis: at tu victrix provincia ploras.
 Hæc ego non credam Venusina digna lucerna?
 Hæc ego non agitem? sed quid magis Heracleas,
 Aut Diomedæas, aut mugitum Labyrinthi,
 Et mare percussum puero, sabrumque volantem:
 Cum leno accipiat mœchi bona, si capiendi
 Jus nullum uxori, doctus spectare lacunar,
 Doctus & ad calicem vigilantem stertere naso:
 Cum fas esse putet curam sperare cohortis,
 Qui bona donavit præsepibus, & caret omni
 Majorum censu, dum pervolat axe citato
 Flaminiam: puer Automedon nam lora tenebat,
 Ipse lacernatæ cum se jactaret amicæ.
 Nonne libet medio ceras implere capaces
 Quadrivio: cum jam sexta cervice feratur
 Hinc atque inde patens, ac nuda pæne cathedra,
 Et multum referens de Mœcænate supino
 Signator falso, qui se lautum, atque beatum
 Exiguis tabulis, & gemma fecerat uda?

Occurrit matrona potens, quæ molle Calenum
 Porrectura viro miscet sitiente rubetam,
 Instituitque rudes melior Locusta propinquas
 Per famam & populum nigros efferre maritos.
 Aude aliquid brevibus Gyaris & carcere dignum,
 Si vis esse aliquis: probitas laudatur, & alget.
 Criminibus debent hortos, prætoria, mensas,
 Argentum vetus, & stantem extra pocula caprum.
 Quem patitur dormire nurus corruptor avaræ,
 Quem sponsæ turpes, & prætextatus adulter?
 Si natura negat, facit indignatio versum,
 Qualemcumque potest: qualeis ego, vel Cluvenus.
 Ex quo Deucalion nimbis tollentibus æquor
 Navigio montem ascendit, sorteisque poposcit,
 Paulatimque anima caluerunt mollia saxa,
 Et maribus nudas ostendit Pyrrha puellas:
 Quidquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas,
 Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli.
 Et quando uberior vitiorum copia? quando
 Major avaritiæ patuit sinus? alea quando
 Hos animos? neque enim oculis comitantibus itur
 Ad casum tabulæ, posita sed luditur arca.
 Prælia quanta illic dispensatore videbis
 Armigero! simplexne furor festertia centum
 Perdere, & horrenti tunicam non reddere servo?
 Quis totidem erexit villas? quis fercula septem
 Secreto cœnavit avus? nunc sportula primo
 Limine parva sedet, turbæ rapienda togatæ.
 Ille tamen faciem prius inspicit, & trepidat, ne
 Suppositus venias, ac falso nomine poscas.
 Agnitus accipies, jubet à præcone vocari
 Ipsos Trojugenas. Nam vexant limen & ipsi
 Nobiscum. da Prætori, da deinde Tribuno.
 Sed libertinus prior est: prior, inquit, ego adsum.
 Cur timeam? dubitemve locum defendere: quamvis
 Natus ad Euphratem, molles quod in aure fenestræ
 Arguerint, licet ipse negem? sed quinque tabernæ
 Quadringenta parant. Quid confert purpura major

Optandum, si Laurenti custodit in agro
 Conductas Corvinus oveis? ego possideo plus
 Pallante, & Licinis. Expectent ergo tribuni:
 Vincant divitiæ: sacro nec cedat honori,
 Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis:
 Quandoquidem inter nos sanctissima divitiarum
 Majestas: etsi funesta pecunia templo
 Nondum habitas, nullas nummorum ereximus aras,
 Ut colitur Pax, atque Fides, Victoria, Virtus,
 Quæque salutato crepitat Concordia nido.
 Sed cum summus honor finito computet anno,
 Sportula quid referat, quantum rationibus addat:
 Quid facient comites, quibus hinc toga, calceus hinc est,
 Et panis, fumusque domi? densissima centum
 Quadranteis lectica petit, sequiturque maritum
 Languida, vel prægnans, & circumducitur uxor.
 Hic petit absenti, nota jam callidus arte,
 Ostendens vacuum, & clausam pro conjuge sellam.
 Galla mea est, inquit. Citius dimitte. moraris?
 Profer Galla caput. Noli vexare, quiescit.
 Ipse dies pulcro distinguitur ordine rerum:
 Sportula, deinde forum, jurisque peritus Apollo,
 Atque triumphales, inter quas ausus habere
 Nescio quis titulos Ægyptius, atque Arabarches:
 Cujus ad effigiem non tantum mejere fas est.
 Vestibulis abeunt veteres, lassique clientes,
 Votaque deponunt, quanquam longissima, cœnæ,
 Spes homini. Caulis miseris, atque ignis emendus.
 Optima silvarum interea, pelagique vorabit
 Rex horum, vacuisque toris tantum ipse jacebit.
 Nam de tot pulcris, & latis orbibus, & tam
 Antiquis, una comedunt patrimonia mensa.
 Nullus jam parasitus erit. Sed quis ferat istas
 Luxuriæ sordes? quanta est gula, quæ sibi totos
 Poneit apros, animal propter convivia natum!
 Pœna tamen præsens, cum tu deponis amictus
 Turgidus, & crudum pavonem in balnea portas.
 Hinc subitæ mortes, atque intestata senectus.

It nova, nec tristis per cunctas fabula cœnas :
 Ducitur iratis plaudendum funus amicis.
 Nil erit ulterius, quod nostris moribus addat
 Posteritas : eadem cupient, facientque minores.
 Omne in præcipiti vitium stetit. Utere velis :
 Totos pande sinus. Dicas hæc forsitan, unde
 Ingenium par materiæ? unde illa priorum,
 Scribendi quodcumque animo flagrante liberet,
 Simplicitas, cujus non audeo dicere nomen?
 Quid refert dictis ignoscat Mucius, an non?
 Pone Tigiilinum : tæda lucebit in illa,
 Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant,
 Et latum media fulcum deducet arena.
 Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur
 Pensilibus plumis, atque illinc despiciet nos :
 Cum veniet contra, digito compesce labellum :
 Accusator erit, qui verbum dixerit, hic est.
 Securus licet Æneam, Rutulumque ferocem
 Committas : nulli gravis est percussus Achilles,
 Aut multum quæsitus Hylas, urnamque secutus.
 Ense velut stricto, quoties Lucilius ardens
 Infremuit, rubet auditor, cui frigida mens est
 Criminibus, tacita sudant præcordia culpa.
 Inde iræ, & lacrymæ. Tecum prius ergo voluta
 Hæc, animo ante tubas : galeatum sero dnelli
 Pœnitet. Experiar, quid concedatur in illos,
 Quorum Flaminia tegitur cinis, atque Latina.

S A T Y R A II.

ULtra Sauromatas fugere hinc libet, & glaciale
 Oceanum, quoties aliquid de moribus audent,
 Qui Curios simulant, & Bacchanalia vivunt,
 Indocti primum : quanquam plena omnia gypso
 Chryssippi invenies. Nam perfectissimus horum est,
 Si quis Aristotelem similem, vel Pittacon emit,
 Et jubet archetypos pluteum servare Cleanthas.
 Frontis nulla fides : quis enim non vicus abundat

Tristibus obscœnis? castigas turpia, cum sis
 Inter Socraticos notissima fossa cinædos:
 Hispida membra quidem, & duræ per brachia fetæ
 Promittunt atrocem animum: sed podice lævi
 Cæduntur tumidæ, medico ridente, marifæ.
 Rarus sermo illis, & magna lubido tacendi,
 Atque supercilio brevior coma. Verius ergo,
 Et magis ingenuæ Peribomius: hunc ego fatis
 Imputo, qui vultu morbum, incessuque fatetur.
 Horum simplicitas miserabilis, his furor ipse
 Dat veniam: sed peiores, qui talia verbis
 Herculis invadunt, & de virtute loeuti
 Clunem agitant. Ego te ceventem, Sexte, verebor?
 Infamis Varillus ait. quo deterior te?
 Loricpedem rectus derideat, Æthiopem albus.
 Quis tulerit Gracchos de seditione querentes?
 Quis cœlum terris non misceat, & mare cœlo;
 Si fur displiceat Verri? homicida Miloni?
 Clodius accuset mœchos? Catilina Cethegum?
 In tabulam Sullæ si dicant discipuli tres?
 Qualis erat nuper tragico pollutus adulter
 Concubita: qui tunc leges revocabat amaras
 Omnibus, atque ipsis Veneri Martique timendas,
 Cum tot abortivis fœcundam Julia vulvam
 Solveret, & patruo simileis effunderet offas?
 Nonne igitur jure ac merito vitia ultima fictos
 Contemnunt Scauros, & castigata remordent?
 Non tulit ex illis torvum Laronia quendam
 Clamantem toties. Ubi nunc lex Julia? dormis?
 Atque ita subridens: felicia tempora: quæ te
 Moribus opponunt. Habeat jam Roma pudorem.
 Tertius è cœlo cecidit Cato. Sed tamen unde
 Hæc emis, hirsuto spirant opoba'fama collo
 Quæ tibi? ne pudeat dominum monstrare tabernæ.
 Quod si vexantur leges, ac jura: citari
 Ante omneis debet Scantinia. Respice primum
 Et scrutare viros: faciunt hi plura; sed illos
 Defendit numerus, junctæque umbone phalanges.

Magna inter molleis concordia. Non erit ullum
 Exemplum in nostro tam detestabile sexu.
 Tædia non lambit Cluviam, nec Flora Catullam :
 Hippo subit juvenes, & morbo pallet utroque.
 Nunquid nos agimus causas, civilia jura
 Novimus, aut ullo strepitu fora vestra movemus?
 Luctantur pauca : comedunt coliphia pauca.
 Vos lanam trahitis, calathisque peracta refertis
 Vellera : vos tenui prægnantem stamine fusum
 Penelope melius, levius torquetis Arachne,
 Horrida quæc facit residens in codice pellex.
 Notum est, cur solo tabulas impleverit Hister
 Liberto, dedèrit vivus cur multa puellæ.
 Dives erit, magno quæ dormit tertia lecto.
 Tu nube, atque tace : donant arcana cylindros.
 De nobis post hæc tristis sententia fertur.
 Dat veniam corvis, vexat censura columbas.
 Fugerunt trepidi vera, ac manifesta canentem
 Stoicidæ. Quid enim falsi Laronia? sed quid
 Non facient alii, cum tu multicia sumas
 Cretice, & hanc vestem populo mirante perores:
 In Proculas, & Pollitas? est mœcha Fabulla.
 Daninetur, si vis, etiam Carphinia : talem
 Non sumet damnata togam. Sed Julius ardet,
 Æstuo. Nudus agas : minus est infania turpis.
 En habitum, quo te leges, ac jura ferentem
 Vuineribus erudis populus modo victor, & illud.
 Montanum positis audiret vulgus aratris.
 Quid, non proclames, in corpore judicis ista
 Si videas? quæro, an deceant multicia testem?
 Acer, & indomitus, libertatisque magister
 Cretice perluces! dedit hanc contagio labem,
 Et dabit in plureis : sicut grex totus in agris
 Unius scabie cadit, & porrigine porci,
 Uvaque conspecta livorem ducit ab uva.
 Fœdus hoc aliquid quandoque audebis amictu :
 NEMO repente fuit turpissimus. Accipient te
 Paulatim, qui longa domi redimicula sumunt.

Frontibus, & toto posuere monilia collo,
 Atque Bonam teneræ placant abdomine porcæ,
 Et magno cratere Deam: sed more sinistro
 Exagitata procul non intrat fœmina limen.
 Solis ara deæ maribus patet. Ite profanæ!
 Clamatur: nullo gemit hic tibicina cornu,
 Talia secreta coluerunt Orgia tæda
 Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto.
 Ille supercilium madida fuligine tactum
 Obliqua producit acu, pingitque trementeis
 Attollens oculos: vitreo bibit ille Priapo,
 Reticulumque comis auratum ingentibus implet,
 Cærulea indutus scutulata, aut galbina rafa,
 Et per Junonem domini jurante ministro.
 Ille tenet speculum, pathici gestamen Othonis,
 Actoris Aurunci spolium: quo se ille videbat
 Armatum, cum jam tolli vexilla juberet.
 Res memoranda novis annalibus, atque recenti
 Historia, speculum civilis sarcina belli.
 Nimirum summi ducis est occidere Galbam,
 Et curare cutem summi constantia civis;
 Bebraici campo spolium affectare Palati;
 Et pressum in facie digitis extendere panem:
 Quod nec in Assyrio pharetrata Semiramis orbe,
 Mœsta nec Actiaca fecit Cleopatra carina.
 Heic nullus verbis pudor, aut reverentia mensæ.
 Heic turpis Cybeles, & fracta voce loquendi
 Libertas, & crine senex phanaticus albo
 Sacrorum Antistes, rarum, ac memorabile magni
 Gutturis exemplum, conducendusque magister.
 Quid tamen expectant: Phrygio quos tempus erat jam
 More supervacuam cultris abrumpere carnem?
 Quadringenta dedit Gracchus sestertia, dotem
 Cornicini; sive hic recto cantaverat ære.
 Signatæ tabulæ: dictum feliciter! ingens
 Cœna sedet: gremio jacuit nova nupta mariti.
 O proceres, censore opus est, an haruspice nobis?
 Scilicet horreret, majoraque monstra putares,

Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum?
 Segmenta, & longos habitus, & flammea sumit,
 Arcano qui sacra ferens nutantia loro
 Sudavit clypeis ancilibus. O pater urbis,
 Unde nefas tantum Latiis pastoribus? unde
 Hæc tetigit, Gradive, tuos urtica nepotes?
 Traditur ecce viro clarus genere, atque opibus vir;
 Nec galeam quassas, nec terram cuspide pulsas,
 Nec quereris patri? vade ergo, & cede severi
 Jugeribus campi, quem negligis. Officium cras
 Primo sole mihi peragendum in valle Quirini.
 Quæ causa officii? quid quæris? nubit amicus,
 Nec multos adhibet. Liceat modo vivere: fient,
 Fient ista palam, cupient & in acta referri.
 Interea tormentum ingens nubentibus hæret,
 Quod nequeunt parere, & partu retinere maritos.
 Sed melius, quod nil animis in corpora juris
 Natura indulget. Steriles moriuntur, & illis
 Turgida non prodest condita pyxide Lyde,
 Nec prodest agili palmas præbere Luperco.
 Vicit & hoc monstrum tunicati fuscina Gracchi,
 Lustravitque fuga mediam gladiator arenam,
 Et Capitolinis generosior, & Marcellis,
 Et Catulis, Paullique minoribus, & Fabiis, &
 Omnibus ad podium spectantibus. his licet ipsum
 Admoveas, cujus tunc munere retia misit.
 Esse aliquos maneis, & subterranea regna,
 Et pontum, & Stygio ranas in gurgite nigras,
 Atque una transire vadum tot millia cymba,
 Nec pueri credunt, nisi qui nondum ære lavantur.
 Sed tu vera puta. Curius quid sentit, & ambo
 Scipiadæ? quid Fabricius manesque Camilli?
 Quid Cremeræ legio, & Cannis consumpta juvenus,
 Tot bellorum animæ; quoties hinc talis ad illos
 Umbra venit? cuperent lustrari, si qua darentur
 Sulfura cum tædis, & si foret humida laurus.
 Illuc, heu! miseri traducimur. Arma quidem ultra
 Littora Jubernæ promovimus, & modo captas

Orcadas, ac minima contentos nocte Britannos:
 Sed quæ nunc populi fiunt victoris in urbe,
 Non faciunt illi, quos vicinus: & tamen unus
 Armenius Zalates cunctis narratur ephebis
 Mollior ardenti sese indulfisse Tribuno.
 Adspice, quid faciant commercia: venerat obses.
 Heic fiunt homines nam si mora longior urbem
 Indulfit pueris, non unquam deerit amator:
 Mittentur braccæ, cultelli, frena, flagellum.
 Sic prætextatos referunt Artaxata mores.

S A T Y R A III.

QUamvis digressu veteris confusus amici,
 Laudo tamen, vacuis quod sedem figere Cumis.
 Destinet, atque unum civem donare Sibyllæ.
 Janua Bajarum est, & gratum littus amœni
 Secessus. Ego vel Prochyta præpono Suburræ.
 Nam quid tam miserum, tam solum vidimus, ut non
 Deterius credas horrere incendia, lapsus
 Tectorum assiduos, ac mille pericula sævæ
 Urbis, & Augusto recitanteis mense poëtas?
 Sed dum tota domus rheda componitur una,
 Substitit ad veteres arcus, madidamque Capenam:
 Heic, ubi nocturnæ Numa constituebat amicæ:
 Nunc sacri fontis nemus, & delubra locantur
 Judæis: quorum cophinus fœnumque supellex.
 Omnis enim populo mercedem pendere iussa est
 Arbor, & ejectis mendicat sylva Camœnis.
 In vallem Egeriæ descendimus, & speluncas
 Dissimileis veris. Quanto præstantius esiet
 Numen aquæ, viridi si margine clauderet undas
 Herba, nec ingenuum violarent marmora tophum?
 Heic tunc Umbricius: Quando artibus, inquit, honestis
 Nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum,
 Res hodie minor est, hec quam fuit, atque eadem cras
 Deteret exiguis aliquid: proponimus illuc
 Ire, fatigatas ubi Dædalus exiit alas,

Dum

Dum nova carities, dum prima, & recta senectus,
 Dum superest Lachesi, quod torqueat, & pedibus me
 Porto meis, nullo dextram subeunte bacillo.

Cedamus patria: vivant Artorius istic

Et Catulus: maneant, qui nigrum in candida vertunt,

Queis facile est ædem conducere, flumina, portus,

Siccandam eluviem, portandum ad busta cadaver,

Et præbere caput domina venale sub hasta.

Quondam hi cornicines, & municipalis arenæ

Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,

Munera nunc edunt, & verso pollice vulgus,

Quum libet, occidunt populariter: inde reversi

Conducunt foricas. & cur non omnia? cum sint,

Qualeis ex humili magna ad fastigia rerum

Extollit quoties voluit Fortuna jocari.

Quid Romæ faciam? mentiri nescio: librum,

Si malus est, nequeo laudare, & poscere: motus

Astrorum ignoro: funus promittere patris

Nec volo, nec possum: ranarum viscera nunquam

Inspexi. Ferre ad nuptam, quæ mittit adulter,

Quæ mandat, norunt alii: me nemo ministro

Fur erit, atque idco nulli comes exeo, tanquam

Mancus, & extinctæ corpus non utile dextræ.

Quis nunc diligitur, nisi conscius, & cui fervens

Æstuat occultis animus, semperque tacendis?

Nil tibi se debere putat, nil conferet unquam,

Participem qui te secreti fecit honesti.

Carus erit Verri, qui Verrem tempore, quo vult,

Accusare potest. Tanti tibi non sit opaci

Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum,

Ut somno careas, ponendaque præmia sumas

Tristis, & à magno semper timearis amico.

Quæ nunc divitibus gens acceptissima nostris,

Et quos præcipue fugiam properabo fateri,

Nec pudor obstabit: Non possum ferre, Quirites!

Græcam urbem, quamvis quota portio fæcis Achæi?

Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes,

Et linguam, & mores, & cum tibicine chordas

Obliquas

Obliquas, nec non gentilia tympana secum
 Vexit, & ad Circum jussas prostare puellas.
 Ite, quibus grata est picta lupa barbara mitra.
 Rusticus ille tuus sumit trechedipna, Quirine,
 Et ceromatico fert niceteria collo.
 Hic alta Sicyone, ast hic Amydone relicta,
 Hic Andro, ille Samo, hic Tralibus, aut Alabandis,
 Exquillas, dictumque petunt à vimine collem,
 Viscera magnarum domuum dominique futuri.
 Ingenium velox, audacia perdita, sermo
 Promptus, & Isæo torrentior. Ede, quid illum
 Esse putes? quem vis hominem, secum attulit ad nos:
 Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, alyptes,
 Augur, schœnobates, medicus, magus: omnia novit.
 Græculus esuriens in cœlum, jusseris, ibit.
 Ad summam, non Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax,
 Qui sumsit pennas, mediis sed natus Athenis.
 Horum ego non fugiam conchylia? me prior ille
 Signabit, vultusque thoro meliore recumbet
 Advectus Romam, quo pruna, & costona vento?
 Usque adeo nihil est, quod nostra infantia cœlum
 Hausit Aventini bacca nutrita Sabina?
 Quid, quod adulandi gens prudentissima laudat
 Sermonem indocti, faciem deformis amici,
 Et longum invalidi collum cervicibus æquat
 Herculis, Antæum procul à tellure tenentis?
 Miratur vocem angustam, qua deterius nec
 Ille sonat, quo mordetur gallina marito.
 Hæc eadem licet & nobis laudare: sed illis
 Creditur, an melior cum Thaidâ sustinet, aut cum
 Uxorem comædus agit, vel Dorida nullo
 Cultam palliolo? mulier nempe ipsa videtur,
 Non persona loqui: vacua, & plana omnia dicas
 Infra ventriculum, & tenui distantia rima.
 Nec tamén Antiochus, nec erit mirabilis illic
 Aut Stratocles, aut cum molli Demetrius Hæmo.
 Natio comæda est. Rides? majore cachinno
 Concutitur: flet, si lacrymas conspexit amici,

Nec dolet : igniculum brumæ si tempore poscas,
 Accipit Endromidem : si dixeris, æstuo, sudat.
 Non fumus ergo pares : melior, qui semper, & omni
 Nocte, dieque potest alienum sumere vultum,
 A facie jactare manus, laudare paratus,
 Si bene ructavit, si rectum minxit amicus,
 Si trulla inverso crepitum dedit aurea fundo.
 Præterea sanctum nihil est, & ab inguine tutum :
 Non matrona laris, non filia virgo, neque ipse
 Sponsus lævis adhuc, non filius ante pudicus.
 Horum si nihil est, aviam resupinat amici.
 Scire volunt secreta domus, atque inde timeri.
 Et quoniam cœpit Græcorum mentio, transi
 Gymnasia, atque audi facinus majoris abollæ.
 Stoicus occidit Baram delator am cum,
 Discipulumque senex, ripa nutritus in illa,
 Ad quam Gorgonei delapsa est pinna cæballi.
 Non est Romano cuiquam locus heic, ubi regnat
 Protogens aliquis, vel Diphilus, aut Hermarcus :
 Qui, gentis vitio, nunquam partitur amicum,
 Solus habet. Nam, cum facilem sillavit in aurem
 Exiguum de naturæ patriæque veneno,
 Limine summoveor : perierunt tempora longi
 Servitii : nusquam minor est jactura clientis.
 Quod porro officium, ne nobis blandiar ; aut quod
 Pauperis heic meritum : si curet nocte togatus
 Currere, cum prætor lictorem impellat, et ire
 Præcipitem jubeat dudum vigilantibus orbis,
 Ne prior Albinam et Modiam collega salutet ?
 Divitis heic servi cludit latus ingenuorum
 Filius : alter enim, quantum in legione tribuui
 Accipiunt, donat Calvinæ, vel Catienæ,
 Ut semel, atque iterum super illam palpitet : at tu,
 Cum tibi veluti facies scorti placet, haeres,
 Et dubitas alta Chionem deducere sella.
 Da tessem Romæ tam sanctum, quam fuit hospes
 Numinis Idaei : procedat vel Numa, vel qui
 Servavit trepidam flagranti ex aede Minervam :

Protinus ad censum, de moribus ultima fiet
 Quaestio: quot pascit servos? quot possidet agri
 Jugera? quam multa, magnaue paropside coenat?
 Quantum quisque sua nummorum servat in arca,
 Tantum habet et fidei. jures licet et Samothracum,
 Et nostrorum aras; contemnere fulmina pauper
 Creditur, atque Deos, Dis ignoscentibus ipsis.
 Quid, quod materiam praebet causasque jocorum
 Omnibus hic idem, si foeda et scissa lacerna,
 Si toga sordidula est et rupta calceus alter
 Pelle patet: vel si confuto vulnere crassum,
 Atque recens linum ostendit non una cicatrix?
 Nil habet infelix paupertas durius in se,
 Quam quod ridiculos homines facit. exeat, inquit,
 Si pudor est, et de pulvino surgat equestri,
 Cujus res legi non sufficit, et sedeant heic
 Lenonum pueri quocunque in fornice nati.
 Heic plaudat nitidi praeconis filius inter
 Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanistae.
 Sic libitum vano, qui nos distinxit, Othoni.
 Quis gener heic placuit sensu minor, atque puellae
 Sarcinulis impar? quis pauper scribitur haeres:
 Quando in consilio est aedilibus? agmine facto
 Debuerant olim tenues migrasse Quirites.
 Haud facile emergunt, quorum virtutibus obstat
 Res angusta domi; sed Romae durior illis
 Conatus: magno hospitium miserabile, magno
 Servorum ventres, et frugi coenula magno.
 Fictilibus coenare pudet, quod turpe negavit
 Translatus subito ad Marios, mensamque Sabellam:
 Contentusque illic veneto, duroque cucullo.
 Pars magna Italiae est, si verum admittimus, in qua
 Nemo togam sumit, nisi mortuus. Ipsa dierum
 Fessorum herbofo colitur si quando theatro
 Majestas, tandemque redit ad pulpita notum
 Exodium, cum personae pallentis hiatum
 In gremio matris formidat rusticus infans.
 Aequaleis habitus illic, simileisque videbis

Orchestram, et populum : clari velamen honoris,
 Sufficiunt tunicae summis aedilibus albae.
 Heic ultra vireis habitus nitor : heic aliquid plus,
 Quam satis est, interdum aliena sumitur arca.
 Commune id vitium est. Heic vivimus ambitiosa
 Paupertate omnes. Quid te moror ? omnia Romae
 Cum precio. Quid das, ut Cossum aliquando salutes :
 Ut te respiciat clauso Vejento labello ?
 Ille metit barbam, crinem hic deponit amati.
 Plena domus libis genialibus. accipe, et istud
 Fermentum tibi habe : praestare tributa clientes
 Cogimur, et cultis augere peculia servis.
 Quis timet, aut timuit gelida Praeneste ruinam,
 Aut positis nemorosa inter juga Vol siniis, aut
 Simplicibus Gabiis, aut proni Tiburis arce ?
 Nos urbem colimus tenui tibicine fultam
 Magna parte sui. Nam sic labentibus obstat
 Villicus, et veteris rimae contextit hiatum,
 Securos pendente jubet dormire ruina.
 Vivendum est illic, ubi nulla incendia, nulli
 Nocte metus. Jam poscit aquam, jam frivola transfert
 Ucalegon : tabulata tibi jam tertia fumant :
 Tu nescis. Nam si gradibus trepidatur ab imis :
 Ultimus ardebit, quem tegula sola tuctur
 A pluvia, molles ubi reddunt ova columbae.
 Lectus erat Codro Procula minor ; urceoli sex,
 Ornamentum abaci ; nec non et parvulus infra
 Cantharus ; et recubans sub eodem marmore Chiron ;
 Jamque vetus Graecos servabat cista libellos,
 Et divina Opici rodebant carmina mures.
 Nil habuit Codrus. Quis enim negat ? et tamen illud
 Perdidit infelix totum nihil : ultimus autem
 Aerumnae cumulus, quod nudum, et frustra roganter
 Nemo cibo, nemo hospitio, tectoque juvabit.
 Si magna Asturici cecidit domus : horrida mater,
 Pullati proceres, differt vadimonia praetor.
 Tunc gemimus casus urbis, tunc odimus ignem.
 Ardet adhuc ? et jam accenrrit, qui marmora donet ;

Conferat impensas : hic nuda, et candida signa ;
 Hic aliquid praeclarum Euphranoris, et Polycleti ;
 Haec Asianorum vetera ornamenta Deorum,
 Hic libros dabit, et forulos, medianque Minervam,
 Hic modium argenti : meliora, et plura reponet
 Persicus orborum lautissimus, et merito jam
 Suspectus, tanquam ipse suas incenderit aedes.
 Si potes avelli Circensibus, optima Sorae,
 Aut Fabrateriae domus, aut Frusinone paratur,
 Quanti nunc tenebras unum conducis in annum !
 Hortulus heic, puteusque brevis, nec recte movendus,
 In tenuis plantas facili defunditur haustu.
 Vive bidentis amans, et cuiti villicus horti :
 Unde epulam possis centum dare Pythagoreis.
 Est aliquid, quocumque loco, quocumque recessu,
 Unius sese dominum fecisse lacertae.
 Plurimus heic aeger moritur vigilando : sed illum
 Languorem peperit cibus imperfectus, et haerens
 Ardenti stomacho. Nam quae meritoria somnum.
 Admittunt ? magnis opibus dormitur in urbe.
 Hinc caput morbi Rhedarum transitus arcto
 Vicorum inflexu, et fantis convicia mandrae
 Eripient somnum Druso, vitulisque marinis.
 Si vocat officium, turba cedente vehetur
 Dives, et ingenti curret super ora liburno,
 Atque obiter leget, aut scribet, vel dormiet intus.
 Namque facit somnum clausâ lectica fenestrâ.
 Ante tamen veniet : nobis properantibus obstat
 Unda prior : magno populus premit agmine lumbos,
 Qui sequitur ; ferit hic cubito, ferit assere duro
 Alter : at hic tignum capiti incutit, ille metretam.
 Pingua crura luto, planta mox undique magna
 Calcor, et in digito clavus mihi militis haeret.
 Nonne vides, quanto celebretur sportula fumo ?
 Centum convivae : sequitur sua quemque culina.
 Corbulo vix ferret tot vasa ingentia, tot res
 Impositas capiti, quas recto vertice portat
 Servulus infelix, et cursu ventilat ignem.

Scinduntur tunicae fartae: modo longa coruscat
 Sarraco veniente abies, atque altera pinum
 Plaustra vehunt, nutant altae, populoque minantur.
 Nam si procubuit, qui saxa Ligustica portat
 Axis, et eversum fudit super agmina montem,
 Quid superest de corporibus? quis membra, quis ossa
 Invenit? obtritum vulgi perit omne cadaver
 More animae. Domus interea secura patellas
 Jam lavat, et bucca foculum excitat, et sonat unctis
 Strigilibus, pleno componit lintea gutto.
 Haec inter pueros varie properantur: at ille
 Jam sedet in ripa, tetrumque novicius horret
 Porthmea, nec sperat coenosi gurgitis alnum
 Infelix, nec habet quem porrigat ore trientem.
 Respice nunc alia, ac diversa pericula noctis:
 Quod spatium tectis sublimibus, unde cerebrum
 Testa ferit, quoties rimosa, et curta fenestris
 Vasa cadunt; quanto percussum pondere signent,
 Et laedant silicem. Possis ignavus haberi,
 Et subiti casus improvidus, ad coenam si
 Intestatus eas. Adeo tot fata, quot illa
 Nocte patent vigiles, te praetereunte, fenestrae.
 Ergo optes, votumque feras miserabile tecum,
 Ut sint contentae patulas defundere pelveis.
 Ebrius ac petulans, qui nullum forte cecidit,
 Dat poenas, noctem patitur lugentis amicum
 Peleidae, cubat in faciem, mox deinde supinus:
 Ergo non aliter poterit dormire? quibusdam
 Somnum rixa facit: sed, quamvis improbus annis,
 Atque mero fervens, cavet hunc, quem coccina laena
 Vitari jubet, et comitum longissimus ordo:
 Multum praeterea flammaram, et aenea lampas.
 Me, quem Luna solet deducere, vel breve lumen
 Candelaе, cujus dispenso et tempero filum,
 Contemnit. Miserae cognosce prooemia rixae,
 Si rixa est, ubi tu pulsas, ego vapulo tantum.
 Stat contra, starique jubet; parere necesse est.
 Nam quid agas: cum te furiosus cogat, et idem

Fortior? unde venis, exclamat? cujus aceto;
 Cujus conche tumes? quis tecum sectile porrum
 Sutor, et elixi vervecis labra comedit?
 Nil mihi respondes? aut dic, aut accipe calcem:
 Ede, ubi consistas, in qua te quaero profeucha?
 Dizere si tentes aliquid, tacitusve recedas,
 Tantundem est: feriunt pariter: vadimonia deinde
 Irati faciunt. Libertas pauperis haec est:
 Pulsatus rogat, et pugnis concisus adorat,
 Ut liceat paucis cum dentibus inde reverti.
 Nec tamen haec tantum metuas: nam, qui spoliet te,
 Non deerit, clausis domibus postquam omnis ubique
 Fixa catenatae siluit compago tabernae.
 Interdum et ferro subitus grassator agit rem,
 Armato quoties tutae custode tenentur
 Et Pomptina palus, et Gallinaria plnus.
 Sic inde huc omnes, tanquam ad vivaria currunt.
 Qua fornace graves, qua non incudè catenae?
 Maximus in vinclis ferri modus, ut timeas, ne
 Vomer deficiat, ne marrae, et sarcula desint.
 Felices proavorum atavos, felicia dicas
 Secula, quae quondam sub Regibus, atque Tribunis
 Viderunt uno contentam carcere Romam.
 His alias poteram, et plureis subnectere causas:
 Sed jumenta vocant, et sol inclinat: eundum est.
 Nam mihi commota jam dudum mulio virga
 Adnuit: ergo vale nostri memor, et quoties te
 Roma tuo refici properantem reddet Aquino,
 Me quoque ad Helvinam Cererem, vestramque Dianam
 Convertere à Cumis: satyrarum ego, ni pudet illas,
 Adjutor gelidos veniam caligatus in agros.

S A T Y R A IV.

FECCE iterum Crispinus, et est mihi saepe, vocandus
 Ad parteis, monstrum nulla virtute redemptum
 A vitiis, aeger, solaque libidine fortis:
 Delicias viduae tantum spernatur adulter.

Quid refert igitur quantis jumenta fatiget.
 Porticibus, quanta nemorum vectetur in umbra,
 Jugera quot vicina foro, quas emerit aedes?
 Nemo malus felix; minime corruptor, et idem
 Incestus, cum quo nuper vittata jacebat
 Sanguine adhuc vivo terram subitura sacerdos.
 Sed nunc de factis levioribus, et tamen alter
 Si fecisset idem, caderet sub iudice morum.
 Nam quod turpe bonis, Titio Sejoque; decebat
 Crispinum. quid agas: cum dira, et foedior omni
 Crimine persona est? nullam sex millibus emit,
 Aequantem sane paribus sestertia libris;
 Ut perhibent, qui de magnis majora loquuntur.
 Consilium laudo artificis, si munere tanto
 Praecipuam in tabulis ceram senis abstulit orbi.
 Est ratio ulterior, magnae si misit amicae,
 Quae vehitur clauso latis specularibus antro.
 Nil tale exspectes: emit sibi. multa videmus,
 Quae, miser et frugi, non fecit Apicius: hoc tu
 Succinctus patria quondam, Crispine, papyro.
 Hoc pretio squamae? potuit fortasse minoris
 Piscator, quam piscis, emi. Provincia tanti
 Vendit agros: sed majores Apulia vendit.
 Qualeis tunc epulas ipsum glutisse putamus
 Induperatorem? cum, tot sestertia, partem
 Exiguam, et modicae sumtam de margine coenae
 Purpureus magni ructarit scurra Palati;
 Jam princeps equitum, magna qui voce solebat
 Vendere municipes pacta mercede silaros!
 Incipe Calliope, licet et considerare: non est
 Cantandum, res vera agitur. narrate puellae
 Pierides: profit mihi vos dixisse puellas.
 Cum jam semianimum laceraret Flavius orbem.
 Ultimus, et calvo serviret Roma Neroni,
 Incidit Adriaci spatium admirabile rhombi.
 Ante domum Veneris, quam Dorica sustinet Ancon,
 Implevitque sinus: neque enim minor haeserat illis,
 Quos operit glacies Maëotica, ruptaque tandem

Solibus effundit torpentis ad ostia Ponti
 Desidia tardos, et longo frigore pinguis.
 Destinatus hoc monstrum cymbae linique magister
 Pontifici summo. Quis enim proponere talem,
 Aut emere auderet? cum plena et littora multo
 Delatore forent: dispersi protinus algae
 Inquisitores agerent cum remige nudo,
 Non dubitaturi fugitivum dicere piscem,
 Depastumque diu vivaria Caesaris: inde
 Elapsum veterem ad dominum debere reverti?
 Si quid Palfurio, si credimus Armillato,
 Quidquid conspicuum, pulcrumque est aequore toto,
 Res fisci est, ubicumque natat: donabitur ergo,
 Ne pereat, jam lethifero cedente pruinis
 Autumno: jam quartanam sperantibus aegris.
 Stridebat deformis hiems, praedamque recentem
 Servabat: tamen hic properat, velut urgea: Auster.
 Utque lacus suberant, ubi, quanquam diruta, servat
 Ignem Trojanum, et Vestam colit Alba minorem,
 Obstetit intranti miratrix turba parumper,
 Ut cessit: facili patuerunt cardine valvae.
 Exclusi spectant admissa opsonia patres.
 Itur ad Atreidem. tum Picens: Accipe, dixit,
 Privatis majora focus; Genialis agatur
 Iste dies, propera stomachum laxare saginis,
 Et tua servatum consume in secula rhombum.
 Ipse capi voluit. quid apertius? et tamen illi
 Surgebant cristae. Nihil est, quod credere de se
 Non possit, cum laudatur Dis aequa potestas.
 Sed deerat pisci patinae mensura. vocantur
 Ergo in consilium proceres, quos oderat ille;
 In quorum facie miserae, magnaeque sedebat
 Pallor amicitiae. Primus, clamante Liburno:
 Currite: jam sedit; raptâ properabat abollâ
 Pegasus, attonitae positus modo villicus urbi:
 Anue aliud tunc Praefecti? quorum optimus, atque
 Interpres legum sanctissimus, omnia quanquam
 Temperibus diris tractanda putabat inermi

Justitiâ. Venit et Crispi jucunda senectus,
 Cujus crant mores, qualis facundia, mite
 Ingenium. maria, ac terras, populosque regenti
 Quis comes utilior; si clade, et peste sub illa
 Saevitiam damnare, et honestum afferre liceret
 Consilium? sed quid violentius aure tyranni:
 Cum quo de pluviis, aut aestibus, aut nimboſo
 Vere locuturi fatum pendebat amici?
 Ille igitur nunquam direxit brachia contra
 Torrentem, nec civis erat, qui libera posset
 Verba animi proferre, et vitam impendere vero.
 Sic multas hiemes, atque octogesima vidit
 Solstitia. His armis, illa quoque tutus in aula,
 Proximus ejusdem properabat Acilius aevi
 Cum juvene, indigno, quem mors tam saeva maneret,
 Et domini gladiis tam festinata: sed olim
 Prodigio par est cum nobilitate senectus:
 Unde fit, ut malim fraterculus esse Gigantis.
 Profuit ergo nihil misero, quod cominus urſos:
 Figebat Numidas, Albana nudus arena
 Venator. Quis enim jam non intelligat arteis:
 Patricias? quis priscum illud miratur acumen,
 Brute, tuum? facile est barbato imponere regi:
 Nec melior vultu, quamvis ignobilis, ibat
 Rubrius, offensae veteris reus, atque tacendae,
 Et tamen improbior satyram scribente cinaedo,
 Montani quoque venter adest abdomine tardus,
 Et matutino sudans Crispinus amomo,
 Quantum vix redolent duo funera. Saevior illo,
 Pompeius tenui jugulos aperire susurro,
 Et, qui vulturibus servabat viscera Dacis,
 Fuscus, marmoreâ meditatus praelia villâ:
 Et cum mortifero prudens Vejento Catullo,
 Qui nunquam visae flagrabat amore puellae:
 Grande et conspicuum nostro quoque tempore monstrum!
 Coecus, adulator; dirusque a ponte satelles,
 Dignus Aricinos qui mendicaret ad axes,
 Blandaque devexae jactaret basia rhedae.

Nemo magis rhombum stupuit: nam plurimâ dixit
 In laevum conversus: at illi dextra jacebat
 Bellua: sic pugnas Cilicis laudabat, et ictus,
 Et pegma, et pueros inde ad velaria raptos.
 Non cedit Veiento: sed, ut fanaticus, oestro
 Percussus, Bellona, tuo divinat, et, ingens
 Omen habes, inquit, magni, clarique triumphi.
 Regem aliquem capies, aut de temone Britanno
 Excidet Arviragus. peregrina est bellua. Cernis
 Erectas in terga fudes? hoc defuit nnum
 Fabricio, patriam ut rhombi memoraret, et annos.
 Quidnam igitur censes? conciditur? absit ab illo
 Dedecus hoc, Montanus ait. Testa alta paretur,
 Quae tenui muro spatiosum colligat orbem.
 Debetur magnus patinae subitusque Prometheus.
 Argillam, atque rotam citius properate: sed ex hoc
 Tempore jam, Caesar, figuli tua castra sequantur.
 Vicit digna Viro sententia: noverat ille
 Luxuriam imperii veterem, nocteisque Neronis
 Jam medias, aliamque fanem, cum pulmo Falerno
 Arderet. Nulli major fuit usus edendi
 Tempestate mea. Circeis nata forent, an
 Lucrinum ad saxum, Rutupinove edita fundo
 Ostrea, callebat primo deprendere morsu;
 Et semel adspecti littus dicebat echini.
 Surgitur, et misso proceres exire jubentur
 Consilio, quos Albanam Dux magnus in arcem
 Traxerat attonitos, et festinare coactos,
 Tanquam de Cattis aliquid, torvisque Sicambris
 Dicturus, tanquam et diversis partibus orbis
 Anxia praecipiti venisset epistola pinnâ.
 Atque utinam his potius nugis tota illa dedisset
 Tempora saevitiae, claras quibus abstulit urbi,
 Illustresque animas impune, et vindice nullo!
 Sed periit, postquam cerdonibus esse timendus
 Coeperat: hoc nocuit Lamiarum caede madenti.

S A T Y R A V.

SI te propositi nondum pudet, atque eadem est mens,
 Ut bona summa putes, aliena vivere quadra;
 Si potes illa pati, quae nec Sarmentus iniquas
 Caesaris ad mensas, nec vilis Galba tulisset,
 Quamvis jurato metuum tibi credere testi.
 Ventre nihil novi frugalius: hoc tamen ipsum
 Defecisse puta, quod inani sufficit alvo.
 Nulla crepido vacat: nusquam pons, et tegetis pars
 Dimidia brevior. tantine injuria coenae?
 Tam jejuna fames? quin poscis? honestius illic
 Et tremere, et sordes farris mordere canini.
 Primo fige loco, quod tu discumbere iustus
 Mercedem solidam veterum capis officiorum.
 Fructus amicitiae magnae. cibus: imputat hunc rex,
 Et, quamvis rarum, tamen imputat. Ergo duos post
 Si libuit mensis neglectum adhibere clientem,
 Tertia ne vacuo cessaret en cita lecto:
 Unà simus, ait. votorum summa: quid ultra
 Quaeris? habet Trebius, propter quod rumpere somnum
 Debeat, et ligulas dimittere, sollicitus, ne
 Tota salutari iam turba peregerit orbem
 Sideribus dubiis. aut illo tempore, quo se
 Frigida circumagunt pigri ferraca Bootae.
 Quis coena tamen? vinum, quod succida nolit
 Lana pati: de conviva Corybanta videbis.
 Jurgia proludent: sed mox et pocula torques
 Sarcinis, et rubra deterges vulnera mappa.
 Inter vos quoties, libertorumque cohortem
 Pugna Saguntinâ fervet commissa lagenâ:
 Ipse capillato diffusum consule potat,
 Calcataeque tenet bellis socialibus uvam,
 Cardiaco nunquam cyathum missurus amico.
 Cras bibet Albanis aliquid de montibus, aut de
 Setinis, cujus patriam, titulumque senectus

Delevit multâ veteris fuligine testae :
 Quale coronati Thrasea Helvidiusque bibebant,
 Brutorum et Cassi natalibus. Ipse capâces
 Heliadum crustas, et inaequaleis beryllo
 Virro tenet phialas : tibi non committitur aurum ;
 Vel, si quando datur, custos affixus ibidem.
 Qui numeret gemmas, ungueisque observet acutos.
 Da veniam : praeclara illi laudatur iaspis.
 Nam virro, ut multi, gemmas ad pocula transfert
 A digitis, quas in vaginae fronte solebat
 Ponere Zelotypo juvenis praelatus Hiabae.
 Tu Beneventari futoris nomen habentem
 Siccabis calicem nasorum quatuor, ac jam
 Quassatum, et rupto poscentem sulfura vitro,
 Si stomachus Domini fervet vinoque, ciboque :
 Frigidior Geticis petitur decocta pruinis.
 Non eadem vobis poni modo vina querebar :
 Vos aliam potatis aquam. Tibi pocula cursor
 Gaetulus dabit, aut nigri manus oïsea Mauri,
 Et cui per mediam nolis occurrere noctem,
 Civosae veheris dum per monumenta Latinae.
 Flos Asiae ante ipsum precio majore paratus,
 Quam fuit et Tullii census pugnacis, et Anci :
 Et, ne te teneam, Romanorum omnia Regum
 Frivola. Quodcum ita sit, tu Gaetulum Ganymedem
 Respice, cum stites. nescit tot millibus emtus
 Pauperibus miscere puer : sed forma, sed aetas
 Digna supercilio quando ad te pervenit ille ?
 Quando vocatus adest calidae gelidaeque minister ?
 Quippe indignatur veteri parere clienti,
 Quodque aliquid possas, et quod se stante recumbas.
 Maxima quaeque domus servis est plena superbis.
 Ecce aliis quanto porrexit murmure panem
 Vix fractum, solidae jam mucida frustra farinae,
 Quae genuinum agitent non admittentia morsum.
 Sed tener, et niveus, mollique siligine factus
 Servatur domino. dextram cohibere memento.
 Salva sit artoptae reverentia : finge tamen te

Improbulum, supereſt illic, qui ponere cogat.
 Vis tu conſuetis audax conviva caniſtris
 Impleri, panisque tui noviſſe colorem?
 Scilicet hoc fuerat, propter quod, ſaepe relictâ
 Conjuge, per montem adverſum gelidasque cucurri
 Eſquillas, fremeret ſaeva cum grandine vernus
 Jupiter, et multo ſtillaret paenula nimbo!
 Adſpice, quam longo diſtendat pectore lancem,
 Quae fertur domino, ſquilla, et quibus undique ſepta
 Aſparagis, qua deſpiciat convivia cauda,
 Cum venit excelsi manibus ſublata miniſtri.
 Sed tibi dimidio conſtrictus cammarus ovo
 Ponitur, exigua ſeralis coena patella.
 Ipſe Venafrano piſcem perfundit: at hic, qui
 Pallidus adfertur miſero tibi caulis, olebit
 Laternam: illud enim veſtris datur alveolis, quod
 Canna Micipſarum prora ſubvexit acuta;
 Propter quod Romae cum Bocchare nemo lavatur,
 Quod tutos etiam facit a ſerpentibus Afros.
 Mullus erit domini, quem miſit Corſica, vel quem
 Tauromenitanae rupes, quando omne perâctum eſt,
 Et jam deſecit noſtrum mare, dum gula ſaevit
 Retibus aſſiduis penitus ſcrutante macello
 Proxima, nec patimur Tyrrhenum creſcere piſcem.
 Inſtruit ergo focum provincia: ſumitur illinc
 Quod captator emat Lenas, Aurelia vendat.
 Virroni muraena datur, quae maxima venit
 Gurgite de Siculo: nam, dum ſe continet Auſter,
 Dum ſedet, et ſiccatur madidas in carcere pennas,
 Contemnunt mediam temeraria lina Charybdim.
 Vos anguilla manet longae cognata colubrae,
 Aut glacie aſperſus maculis Tiberinus, et ipſe
 Vernula riparum pinguis torrente cloaca,
 Et ſolitus mediae cryptam penetrare ſuburae.
 Ipſi pauca velim, facilem ſi praebcat aurem:
 Nemo petit, modicis quae mittebantur amicis
 A Seneca, quae Piſo bonus, quae Cotta ſolebat
 Largiri: namque et titulis, et faſcibus olim

Major habebatur donandi gloria : solum
 Poscimus, ut coenes civiliter. hoc face, et esto,
 Esto, ut nunc multi, dives tibi, pauper amicis.
 Anseris ante ipsum magni jecur, anseribus par
 Altilis, et flavi dignus ferro Meleagri
 Funat aper : post hunc tradentur tubera, si ver
 Tunc erit, et facient optata tonitrua coenas
 Majores : tibi habe frumentum, Alledius inquit,
 O Libye ; disjunge boves, dum tubera mittas.
 Structorem interea, ne qua indignatio desit,
 Saltantem spectes, et cheironomonta volanti
 Cultello, donec peragat dictata magistri
 Omnia ; nec minimo sanc discrimine refert,
 Quo gestu lepores, et quo gallina secetur.
 Duceris planta, velut ictus ab Hercule Cacus,
 Et ponere foris, si quid tentaveris unquam
 Hiicere, tanquam habeas tria nomina. Quando propinat
 Virro tibi, sumitque tuis contacta labellis
 Pocula? quis vestrum temerarius usque adeo, quis
 Perditus, ut dicat regi, bibe? plurima sunt, quae
 Non audent homines pertusa dicere laena.
 Quadringenta tibi si quis Deus, aut similis Dis
 Et melior fatis donaret homuncio : quantus
 Ex nili.o fieres, quantus Virronis amicus!
 Da Trebio pone. ad Trebium. Vis frater ab ipsis
 Ilibus? o nummi, vobis hunc praestat honorem,
 Vos estis fratres. Dominus tamen, et domini rex
 Si vis tu fieri, nullus tibi parvulus aula
 Luserit Aeneas, nec filia dulcior illo :
 Jucundum, et carum sterilis facit uxor amicum.
 Sed tua nunc Mycale pariat licet, et pueros treis
 In gremium patris fundat simul; ipse loquaci
 Gaudebit nido: viridem thoraca jubebit
 Ausferri, minimasque nuces, assemque rogatum,
 Ac mensam, quoties parasitus venerit infans.
 Vilibus ancipites fungi ponentur amicis,
 Boletus domino : sed quales Claudius edit
 Ante illum uxoris, post quem nil amplius edit.

Virro sibi, et reliquis Virronibus illa jubebit
 Poma dari, quorum solo pascaris odore :
 Qualia perpetuus Phacacum autumnus habebat,
 Credere quae poscis surrepta fororibus Afris :
 Tu scabie frueris mali, quod in aggere rodit,
 Qui tegitur parma, et galea, metuensque flagelli
 Discit ab hirsuta jaculum torquere capella.
 Forsitan impensae Virronem parcere credas :
 Hoc agit, ut doleas. nam quae comoedia, mimus
 Quis melior plorante gula ? ergo omnia fiunt,
 Si nescis, ut per lacrymas effundere bilem
 Cogaris, pressoque diu stridere molari.
 Tu tibi liber homo, et regis conviva videris :
 Captum te nidore suae putat ille culinae :
 Nec male conjectat. Quis enim tam nudus, ut illum
 Bis ferat, Etruscum puero si contigit aurum,
 Vel nodus tantum, et signum de paupere loro ?
 Spes bene coenandi vos decipit. Ecce dabit jam
 Semesum leporem, atque aliquid de clunibus apri.
 Ad nos jam veniet minor Atiliis. inde parato,
 Intactoque omnes et stricto pane taccis.
 Ille sapit, qui te sic utitur. omnia ferre
 Si potes, et debes ; - pulsandum vertice raso
 Praebebis quandoque caput, nec dura timebis
 Flagra pati, his epulis, et tali dignus amico.

S A T Y R A VI.

CRedo pudicitiam Saturno rege moratam
 In terris, visamque diu : cum frigida parvas
 Praeberet spelunca domos ; ignemque, Laremque,
 Et pecus, et dominos communi clauderet umbra :
 Silvestrem montana torum cum sterneret uxor
 Frondibus et culmo, vicinarumque ferarum
 Pellibus : haud similis tibi, Cynthia, nec tibi, cujus
 Turbavit nitidos extinctus passer ocellos :
 Sed potanda ferens infantibus ubera magnis,
 Et saepe horridior glandem ructante marito.

Quippe aliter tunc orbe novo, coeloque recenti
 Vivebant homines : qui rupto robore nati,
 Compositive luto nullos habuere parentes.
 Multa pudicitiae veteris vestigia forsan,
 Aut aliqua extiterint, et sub Jove ; sed Jove nondum
 Barbato, nondum Graecis jurare paratis
 Per caput alterius, cum furem nemo timeret
 Caulibus, et pomis ; sed aperto viveret horto.
 Paullatim deinde ad Superos Astraea recessit,
 Hac comite atque duae pariter fugere sorores.
 Antiquum et vetus est alienum, Posthume, lectum
 Concutere, atque sacri genium contemnere fulcri.
 Omnè aliud crimen mox ferrea protulit aetas.
 Viderunt primos argentea secula moechos.
 Conventum tamen, et pactum, et sponsalia nostrâ
 Tempestate paras, jamque a tonsore magistro
 Pectus, et digito pignus fortasse dedisti.
 Certe sanus eras ! uxorem, Posthume, ducis ?
 Dic, qua Tisiphone, quibus exagitare colubris ?
 Ferre potes dominam salvis tot restibus ullam,
 Cum pateant altae caligantesque fenestrae :
 Cum tibi vicinum se praebeat Aemilius pons ?
 Aut si de multis nullus placet exitus, illud
 Nonne putas melius, quod tecum pufio dormit ;
 Pufio, qui noctu non litigat, exigit a te
 Nulla jacens illic munuscula, nec queritur, quod
 Et lateri parcas, nec, quantum jussit, anheles.
 Sed placet Ursidio lex Julia : tollere dulcem
 Cogitat haeredem cariturus turture magno,
 Mullorumque jubeis, et captatore macello.
 Quid fieri non posse putes, si jungitur ulla
 Ursidio ? si moechorum notissimus olim
 Stulta maritali jam porrigit ora capistro ;
 Quem toties texit periturâ cista Latini :
 Quid, quod et antiquis uxor de moribus illi
 Quaeritur ? ô medici mediam pertundite venam :
 Delicias hominis ! Tarpejum limen adora
 Pronus, et auratam Junoni caede juvencam,

Si tibi contigerit capitis matrona pudici.
 Paucae adeo Cereris vittas contingere dignae;
 Quarum non timeat pater oscula. Necte coronam
 Postibus, et densos per limina tende corymbos.
 Unus Iberinae vir sufficit? ocyus illud
 Extorquebis, ut haec oculo contenta sit uno.
 Magna tamen fama est cuiusdam rure paterno
 Viventis: vivat Gabiis, ut vixit in agro:
 Vivat Fidenis, et agello cedo paterno.
 Quis tamen affirmat, nil actum in montibus, aut in
 Speluncis? adeo senuerunt Jupiter et Mars?
 Porticibusne tibi monstratur foemina voto
 Digna tuo? cuneis an habent spectacula totis
 Quod securus ames, quodque inde excerpere possis?
 Cheironomon Ledam molli saltante Bathyllo
 Tuccia vesicae non imperat: Appula gannit,
 Sicut in amplexu: subitum, et miserabile, longum
 Attendit Thymele; Thymele tunc rustica discit.
 Ast aliae, quoties aulaea recondita cessant,
 Et vacuo clausoque sonant fora sola theatro
 Atque a Plebeis longe Megalesia; tristes
 Personam, thyrsumque tenent, et subligar Acci.
 Urbicus exodio risum movet Atellanae
 Gestibus Autonoes; hunc diligit Aelia pauper.
 Solvitur his magno Comoedi fibula; sunt, quae
 Chrysgonum cantare vetent. Hispulla tragoedo
 Gaudet; an expectas, ut Quintilianus ametur?
 Accipis uxorem, de qua citharoedus Echion,
 Aut Glaphyrus fiat pater, Ambrosiusque choraules.
 Longa per angustos figamus pulpita vicos:
 Ornentur postes, et grandi janua lauro,
 Ut testudineo tibi, Lentule, conopeo
 Nobilis Euryalum mirmillonem exprimat infans.
 Nupta senatori comitata est Hippiia Ludium
 Ad Pharon, et Nilum, famosaque moenia Lagi,
 Prodigia et mores urbis dannante Canopo
 Immemor illa domus, et conjugis, atque sororis
 Nil patriae induisit; ploranteisque improba gnatos,

Utque magis stupeas, ludos Paridemque reliquit.
 Sed, quanquam in magnis opibus, plumaque paterna,
 Et segmentatis dormisset parvula cunis,
 Contempsit pelagus; famam contemserat olim,
 Cujus apud molleis minima est jactura cathedras.
 Tyrrenos igitur fluctus, lateque sonantem
 Pertulit Ionium constanti pectore, quamvis
 Mutandum toties esset mare. iusta pericli
 Si ratio est, et honesta; timent, pavidoque gelantur
 Pectore, nec tremulis possunt insistere plantis:
 Fortem animum praestant rebus, quas turpiter audent.
 Si jubeat conjux; durum est conscendere navim,
 Tunc sentina gravis, tunc summus vertitur aer:
 Quae moechum sequitur, stomacho valet. illa maritum
 Convomit: haec inter nautas et prandet, et errat
 Per puppem, et duros gaudet tractare rudenteis.
 Quae tamen exarsit forma, qua capta juventa
 Hippias? quid vidit, propter quod Ludia dici
 Sustinuit? nam Sergiolus jam radere guttur
 Coeperat, et secto requiem sperare lacerto.
 Praeterea multa in facie deformia; sicut
 Attritus galea, mediisque in naribus ingens
 Gibbus, et acre malum semper stillantis ocelli.
 Sed gladiator erat. facit hoc illos Hyacinthos:
 Hoc pueris, patriaeque, hoc praetulit illa forori,
 Atque viro. ferrum est, quod amant. hic Sergius idem
 Accepta rude coepisset Vejento videri.
 Quid privata domus, quid fecerit Hippias curas?
 Respice rivaleis Divorum: Claudius audi
 Quae tulerit. Dormire virum cum senserat uxor,
 Ausa Palatino tegetem praeferre cubili,
 Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos,
 Linquebat comite ancilla non amplius una;
 Sed, nigrum flavo crinem abscondente galero,
 Intravit calidum veteri centone lupanar,
 Et cellam vacuum, atque suam. tunc nuda papillis
 Constitit auratis, titulum mentita Lyciscae,
 Ostenditque tuum, generose Britannice, ventrem.

Exceptit blanda intranteis, atque aera poposcit;
 Et resupina jacens multorum absorbuit ictus.
 Mox, lenone suas jam dimittente puellas,
 Tristis abit: et, quod potuit, tamen ultima cellam
 Clausit, adhuc ardens rigidae tentigine vulvae,
 Et lassata viris, necdum satiata recessit:
 Obscurisque genis turpis, fumoque lucernae
 Foeda lupanaris tulit ad pulvinar odorem.
 Hippomanes, carmenque loquar, coctumque venenum,
 Privignoque datum? faciunt graviora coactae
 Imperio sexus, minimumque libidine peccant.
 Optima sed quare Cesennia, teste marito?
 Bis quingenta dedit, tanti vocat ille pudicam,
 Nec Veneris pharetris macer est, aut lampade fervet:
 Inde faces ardent, veniunt a dote sagittae.
 Libertas emitur: coram licet innuat, atque
 Rescribat, vidua est, locuples quae nupsit avaro.
 Cur desiderio Bibulae Sertorius ardet?
 Si verum excutias, facies, non uxor amatur.
 Tres rugae subeant, et se cutis arida laxet,
 Fiant obscuri dentes, oculique minores
 Collige sarcinulas, dicet libertus, et exi:
 Jam gravis es nobis, et saepe emungeris, exi
 Ocyus, et prospera: sicco venit altera naso.
 Interea calet, et regnat, poscitque maritum
 Pastores, et ovem Canusinam, ulmosque Falernas.
 Quantulum in hoc? pueros omneis, ergastula tota,
 Quodque domi non est, et habet vicinus, ematur.
 Mense quidem brumae, quo jam mercator Iason
 Clausus, et armatis obstat casa candida nautis,
 Grandia tolluntur crysallina, maxima rursus
 Myrrhina, deinde adamas notissimus, et Beronices
 In digito factus preciosior: hunc dedit olim
 Barbarus incestae, dedit hunc Agrippa forori,
 Observant ubi festa mero pede sabbata reges,
 Et vetus indulget senibus clementia porcis.
 Nullane de tantis gregibus tibi digna videtur?
 Sit formosa, decens, dives, foecunda, vetustos

Porticibus disponat avos, intactior omni
 Crinibus effusis bellum dirimente Sabina:
 Rara avis in terris, nigroque simillima cygno.
 Quis feret uxorem, cui constant omnia? malo,
 Malo Venusinam, quam te, Cornelia mater
 Gracchorum; si cum magnis virtutibus adfers
 Grande supercilium, et numeras in dote triumphos.
 Tolle tuum, precor, Hannibalem, victumque Syphacem
 In castris, et cum tota Carthagine migra.
 Parce, precor, Paeon, et tu dea pone sagittas,
 Nil pueri faciunt, ipsam configite matrem!
 Amphion clamat: sed Paeon contrahit arcum.
 Extulit ergo greges natorum, ipsumque parentem,
 Dum sibi nobilior Latonae gente videtur,
 Atque eadem serosa Niobe foecundior alba.
 Quae tanti gravitas, quae forma, ut se tibi semper
 Imputet? hujus enim rari, summi que voluptas
 Nulla boni, quoties animo corrupta superbo
 Plus aloës, quam mellis habet. quis deditus autem
 Usque adeo est, ut non illam, quam laudibus effert,
 Horreat, inque diem septenis oderit horis?
 Quaedam parva quidem: sed non toleranda maritis.
 Nam quid rancidius, quam quod se non putat ulla
 Formosam, nisi quae de Tusca Graccula facta est?
 De Sulmonensi nera Cecropis? omnia Graece,
 Cum sit turpe magis nostris nescire Latine.
 Hoc sermone pavent, hoc iram gaudia, curas,
 Hoc cuncta effundunt animi secreta. quid ultra?
 Concumbunt Graece. donec tamen ista puellis:
 Tune etiam, quam sextus et octogesimus annus
 Pulsat, adhuc Graece? non est hic sermo pudicus.
 In vetula, quoties lascivum intervenit illud:
 ΖΩΗ ΚΑΙ ΨΥΧΗ. modo sub lodice relictis
 Uteris in turba. quod enim non excitet inguen
 Vox blanda, et nequam? digitos habet. ut tamen omnes
 Subsident pennae; dicas haec mollius Aemo,
 Quanquam et Carpophoro; facies tua computat annos.
 Si tibi legitimis pactam junctamque tabellis

Non es amaturus ; ducendi nulla videtur
 Cauſſa : nec eſt, quare coenam, et muſtacea perdas,
 Labente officio, crudis donanda : nec illud,
 Quod prima pro nocte datur ; cum lance beata
 Dacicus, et ſcripto radiat Germanicus auro.
 Si tibi ſimplicitas uxoriam, deditus uni
 Eſt animus : ſummitte caput cervice parata
 Ferre iugum : nullam inuenies, quae parcat amanti.
 Ardeat ipſa licet, tormentis gaudet amanti,
 Et ſpoliis. igitur longe minus utilis illi
 Uxor, quiſquis erit bonus optandusque maritus.
 Nil unquam invita donabis conjuge : vendes
 Hac obſtante nihil : nihil, haec ſi nolet, emetur.
 Hac dabit affectus : ille excludatur amicus
 Jam ſenior, cujus barbam tua janua vidit.
 Teſtandi cunctis ſit lenonibus, atque laniffis
 Libertas, et juris idem contingat arenae ;
 Non unus tibi rivalis dictabitur haeres.
 Pone crucem ſervo. meruit quo crimine ſervus
 Supplicium ? quis teſtis aedeſt ? quis detulit ? audi,
 Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa eſt.
 O demens, ita ſervus homo eſt ? nil fecerit, eſto.
 Hoc volo, ſic jubeo, ſit pro ratione voluntas.
 Imperat ergo viro : ſed mox haec regna relinquit,
 Permutatque domos, et ſtamea conterit : inde
 Advolat, et ſpreti repetit veſtigia lecti.
 Ornatas paullo ante fores, pendentia linquit
 Vela domus, et adhuc virideis in limine ramos.
 Sic creſcit numerus ; ſic fiunt octo mariti,
 Quinque per autumnos : titulo res digna ſepulcri.
 Deſperanda tibi ſalva concordia ſocrum :
 Illa docet ſpoliis nudi gaudere mariti :
 Illa docet, miſſis a corruptore tabellis,
 Nil rude, nec ſimplex reſcribere : decipit illa
 Cuſtodes, aut aere domat : tunc corpore ſano
 Advocat Archigenem, oneroſaque pallia jaſtat.
 Abditus interea latet arceſſitus adulter,
 Impatiensque morae filet et praepudia ducit.

Scilicet expectas, ut tradat mater honestos,
 Atque alios mores, quam quos habet? utile porro
 Filiolam turpi vetulae producere turpem.
 Nulla fere caussa est, in qua non foemina litem
 Moverit. accusat Manilia, si rea non est.
 Componunt ipsae, per se, formantque libellos,
 Principium atque locos Celso dicere paratae.
 Endromidas Tyrias, et foemineum ceroma
 Quis nescit? vel quis non vidit vulnera pali?
 Quem cavat assiduis sudibus, scutoque laceffit,
 Atque omneis implet numeros, dignissima prorsus
 Florali matrona tuba; nisi, si quid in illo
 Pectore plus agitet, veraeque paratur arenae.
 Quem praestare potest mulier galeata pudorem,
 Quae fugit a sexu? vires amat. haec tamen ipsa
 Vir nollit fieri. nam quantula nostra voluptas!
 Quale decus rerum, si conjugis auctio fiat,
 Balteus, et manicae, et crissae, crurisque sinistri
 Dimidium tegmen: vel si diversa movebit
 Praelia, tu felix ocreas vendente puella.
 Hae sunt, quae tenui sudant in cyclade, quarum
 Delicias et panniculus bombycinus urit.
 Adspice, quo fremitu monstratos perferat ictus,
 Et quanta galeae curetur pondere, quanta
 Poplitibus sedeat, quam densa fascia libro,
 Et ride, positis scaphium cum sumitur armis.
 Dicite vos neptes Lepidi, coecive Metelli,
 Gurgitis aut Fabii, quae ludia sumserit unquam
 Hos habitus? quando ad palum gemat uxor Asylli?
 Semper habet liteis, alternaque iurgia lectus,
 In quo nupta jacet. minimum dormitur in illo.
 Cum gravis illa viro, tunc orba tigride peior.
 Cum simulat gemitus occulti conscia facti,
 Aut odit pueros, aut ficta pellice plorat
 Uberibus semper lacrymis, semperque paratis
 In statione sua, atque expectantibus illam,
 Quo jubeat manare modo: tu credis amorem,
 Tu tibi tunc curruca places, sictumque labellis

Exsorbes. quae scripta, et quas lecture tabellas,
 Si tibi zelotypae retegantur scrinia moechae!
 Sed jacet in servi complexibus, aut equitis dic,
 Dic aliquem, fodes, heic Quintiliane colorem.
 Haeremus. dic ipsa: olim convenerat, inquit,
 Ut faceres tu, quod velles: nec non ego possem
 Indulgere mihi: clames licet, et mare coelo
 Confundas, homo sum. Nihil est audacius illis
 Deprensus: iram, atque animos a crimine sumunt.
 Unde haec monstra tamen, vel quo de fonte requiris?
 Praestabat castas humilis fortuna Latinas
 Quondam, nec vitiis contingi parva sinebant
 Tecta labor, somnique breves, et vellere Tusco
 Vexatae duraeque manus, ac proximus urbi
 Hannibal, et stantes Collina turre mariti.
 Nunc patimur longae pacis mala: saevior armis
 Luxuria incubuit, victumque ulciscitur orbem.
 Nullum crimen abest, facinusque libidinis, ex quo
 Paupertas Romana perit: hinc fluxit ad istos,
 Et Sybaris colleis: hinc et Rhodos, et Miletos,
 Atque coronatum et petulans madidumque Tarentum.
 Prima peregrinos obscœna pecunia mores
 Intulit: et turpi fregerunt secula luxu
 Divitiae molles. Quid enim Venus ebria curat?
 Inguinis, et capitis quae sint discrimina, nescit;
 Grandia quae mediis jam noctibus ostrea mordet,
 Cum perfusa mero spumant unguenta Falerno,
 Cum bibitur concha, cum jam vertigine tectum
 Ambulat, et geminis exsurgit mensa lucernis.
 I nunc, et dubita, qua sorbeat aëra fanna,
 Tullia quid dicat notae Collacia Maurae,
 Maura Pudicitiae veterem cum praeterit aram.
 Noctibus heic ponunt lecticas, micturiunt heic,
 Effigiemque deae longis siphonibus implent,
 Inque vices aequitant, ac luna teste moveantur.
 Inde domos abeunt: tu calcas luce reversa
 Conjugis urinam magnos visurus amicos.
 Nota Bonae secreta deae, cum tibia lumbos

Incitat,

Incitat, et cornu pariter vinoque feruntur
 Attonitae, crinemque rotant, ululantque Priapi
 Maenades. Ô quantus tunc illis mentibus ardor
 Concubitus! quae vox saltante libidine! quantus
 Ille meri veteris per crura madentia torrens!
 Lenonum ancillas posita Saufeja corona
 Provocat, attollit pendentis praemia coxae.
 Ipsa Medullinae fluctum crissantis adorat.
 Palmam inter dominas virtus natalibus aequat.
 Nil ibi per ludum simulabitur: omnia fient
 Ad verum, quibus incendi jam frigidus aevo
 Laomedontiades, et Nestoris hernia possit.
 Tunc prurigo morae impatiens, tunc foemina simplex,
 Et toto pariter repetitus clamor ab antro:
 Jam fas est. admitte viros. jam dormit adulter.
 Illa jubet sumto juvenem properare cucullo.
 Si nihil est, servis incurritur. abstuleris spem
 Servorum, venit et conductus aquarius. hic si
 Quaeritur, et defunt homines: mora nulla per ipsam,
 Quo minus imposito clunem summittat asello.
 Atque utinam ritus veteres, et publica saltem
 His intacta malis agerentur sacra: sed omnes
 Noverunt Mauri, atque Indi, quae psaltria penem
 Majorem, quam sunt duo Caesaris Anticatones,
 Illuc, testiculi sibi conscius unde fugit mus,
 Intulerit, ubi velari pictura jubetur,
 Quaecunque alterius sexus imitata figuram est.
 Et quis tunc hominum contemptor numinis? aut quis
 Sympuvium ridere Numae, nigrumque catinum,
 Et Vaticano fragileis de monte patellas
 Ausus erat? sed nunc ad quas non Clodius aras?
 Audio, quid veteres olim moneatis amici:
 Pone seram: cohibe. sed quis custodiet ipsos
 Custodes? cauta est, et ab illis incipit uxor.
 Jamque eadem summis pariter minimisque libido,
 Nec melior, siicem pedibus quae conterit atrum,
 Quam quae longorum vehitur cervice Syrorum.
 Ut spectet ludos, conducit Ogulnia vestem,

Conducit comites, fellam, cervical, amicas,
 Nutricem, et flavam, cui det mandata, puellam.
 Haec tamen argenti superest quodcunque paterni
 Laevibus athleticis, ac vasa novissima donat.
 Multis res angusta domi: sed nulla pudorem
 Paupertatis habet, nec se metitur ad illum,
 Quem dedit haec, posuitque modum. tamen utile quid
 Prospiciunt aliquando viri: frigusque, famemque (sit
 Formica tandem quidam expavere magistra.
 Prodiga non sentit pereuntem foemina censum:
 At, velut exhausta redivivus pullulet arca
 Nummus, et e pleno tollatur semper acervo,
 Non unquam reputant, quanti sibi gaudia constant.
 Sunt quas eunuchi imbellès, ac mollia semper
 Oscula delectent, et desperatio barbae,
 Et quod abortivo non est opus. illa voluptas
 Summa tamen, quod jam calida matura juventa
 Inguina traduntur medicis, jam pectine nigro.
 Ergo spectatos, ac jussos crescere primum
 Testiculos, postquam coeperunt esse bilibres,
 Tonforis damno tantum rapit Heliodorus.
 Conspicuus longe, cunctisque notabilis intrat
 Balnea, nec dubie custodem vitis et horti
 Provocat, a domina factus spado. dormiat ille
 Cum domina. sed tu jam durum, Posthume, jamque
 Tundendum eunucho Bromium committere noli.
 Si gaudet cantu: nullius fibula durat
 Vocem vendentis praetoribus: organa semper
 In manibus: densi radiant testudine tota
 Sardonyches: crispo numerantur pectine chordae,
 Quo tener Hedymeles operas dedit: hunc tenet, hoc se
 Solatur, gratoque indulget basia plectro.
 Quaedam de numero Lamiarum ac nominis alti,
 Et farre et vino Janum Vestamque rogabat,
 An Capitolinam deberet Pollio quercum
 Sperare, et fidibus promittere. quid faceret plus
 Aegrotante viro? medicis quid tristibus erga
 Filiolum? stetit ante aram, nec turpe putavit

Pro cithara velare caput : dictataque verba
 Pertulit, ut mos est, et aperta palluit agna.
 Dic mihi nunc, quaeso, dic antiquissime divum,
 Respondes his Jane pater ? magna otia coeli,
 Non est, ut video, non est, quod agatur apud vos.
 Haec de comoedis te consulit : illa tragoedum
 Commendare volet, varicosus fiet haruspex.
 Sed cantet potius, quam totam pervolet urbem
 Audax, et coetus possit quae ferre virorum,
 Cumque paludatis ducibus, praesente marito,
 Ipsa loqui recta facie, strictisque mamillis.
 Haec eadem novit, quid toto fiat in orbe,
 Quid Sres, quid Thraces agant : secreta novercae
 Et pueri : quis amet, quis diripiatur adulter.
 Dicet, quis viduam praegnantem fecerit, et quo
 Mense : quibus verbis concumbat quaeque, modis quot.
 Instantem regi Armenio, Parthoque cometen
 Prima videt : famam, rumoresque illa recentis
 Excipit ad portas : quosdam facit sese Niphatem
 In populos, magnoque illic cuncta arva teneri
 Diluvio : nutare urbes, subsidere terras,
 Quocumque in trivio, cuicumque est obvia, narrat.
 Nec tamen id vitium magis intolerabile, quam quae
 Vicinos humileis rapere, et concidere loris
 Exorata solet. nam si latratibus alti
 Rumpuntur somni : fustes huc ocyus, inquit,
 Adferte, atque illis dominum jubet ante feriri,
 Deinde canem : gravis occursum, teterrima vultu
 Balnea nocte subit : conchas, et castra moveri
 Nocte jubet : magno gaudet sudare tumultu,
 Cum lassata gravi ceciderunt brachia massa,
 Callidus et cristae digitos impressit aliptes,
 Ac summum dominae femur exclamare coëgit.
 Convivae miseri interca somnoque, fameque
 Urgentur. tandem illa venit rubicundula, totum
 Oenophorum sitiens, plena quod tenditur urna
 Admotum pedibus, de quo sextarius alter
 Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim.

Dum redit, et loto terram ferit intestino.
 Marmoribus rivi propèrant, aurata Falernum
 Pelvis olet: nam sic, tanquam alta in dolià longus
 Deciderit serpens, bibit, et vomit. ergo maritus
 Nauseat, atque oculis bilem substringit opertis.
 Illa tamen gravior, quae cum discumbere coepit,
 Laudat Virgilium, perituræ ignoscit Elisæ,
 Committit vates et comparat; inde Maronem,
 Atque alia parte in trutina suspendit Homerum.
 Cedunt grammatici, vincuntur rhetores, omnis
 Turba tacet, nec caussidicus, nec praeco loquatur,
 Altera nec mulier; verborum tanta cadit vis:
 Tot pariter pelves, tot tintinnabula dicas
 Pulsari. jam nemo tubas, nemo aera fatiget:
 Una laboranti poterit succurrere lunæ.
 Imponit finem sapiens et rebus honestis.
 Nam quae docta nimis cupit, et facunda videri,
 Crure tenus medio tunicas faccingere debet,
 Caedere Silvano porcum, quadrante lavari.
 Non habeat matrona, tibi quae juncta recumbit,
 Dicendi genus, aut curvum sermone rotato
 Torqueat enthymema, nec historias sciat omneis:
 Sed quaedam ex libris et non intelligat. odi
 Hanc ego, quae repetit, volvitque Palaemonis artem,
 Servata semper lege et ratione loquendi,
 Ignotosque mihi tenet antiquaria versus,
 Nec curanda viris opicae castigat amicae
 Verba. soloecismum liceat fecisse marito.
 Nil non permittit mulier sibi, turpe putat nil,
 Cum virideis gemmas collo circumdedit, et cum
 Auribus extentis magnos commisit elenchos.
 Intolerabilius nihil est, quam foemina dives.
 Interea foeda adspectu, ridendaque multo
 Pane tumet facies, aut pinguis Poppaeanæ
 Spirat, et hinc miseri viscantur labra mariti.
 Ad moechum lota veniunt cute. quando videri
 Vult formosa domi? moechis foliata parantur.
 His emitur, quidquid graciles huc mittitis Indi.

Tandem aperit vultum, et tectoria prima reponit :
 Incipit agnosci, atque illo lacte fovetur,
 Propter quod secum comites educit aellas,
 Exul Hyperboream si dimittatur ad axem.
 Sed quae mutatis inducitur, atque fovetur
 Tot medicaminibus, coctaeque filiginis ossas
 Accipit, et sacles madidae dicetur, an ulcus?
 Est precium curae penitus cognoscere toto
 Quid faciant, agitentque die. si nocte maritus
 Averfus jacuit : periit libraria, ponunt
 Cosmetae tunicas, tarde venisse Liburnus
 Dicitur, et poenas alieni pendere somni
 Cogitur, hic frangit ferulas, rubet ille flagello,
 Hic scutica : sunt, quae tortoribus annua praesent :
 Verberat, atque obiter faciem linit ; audit amicas,
 Aut latum pictae vestis considerat aurum,
 Et caedit ; longi relegit transversa diurni,
 Et caedit, donec lassis caedentibus, Exi
 Intonet horrendum, jam cognitione peracta.
 Praefectura domus Sicula non mitior aula.
 Nam si constituit, solitoque decentius optat
 Ornari, et properat, jamque exspectatur in hortis,
 Aut apud Iliacae potius sacraria lenae ;
 Disponit crinem laceratis ipsa capillis
 Nuda humero Pseca infelix, nudisque mamillis.
 Altior hic quare cincinnus ? taurea punit
 Continuo flexi crimen facinusque capilli.
 Quid Pseca admisit ? quaenam est heic culpa puellae,
 Si tibi displicuit nasus tuus ? altera laevum
 Extendit, pectitque comas, et volvit in orbem.
 Est in consilio matrona, admotaque lanis
 Emerita quae cessat acu : sententia prima
 Hujus erit ; post hanc aetate, atque arte minores
 Censebunt, tanquam famae discrimen agatur,
 Aut animae : tanta est quaerendi cura decoris.
 Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
 Aedificat caput. Andromachen a fronte videbis :
 Post minor est : credas aliam. cedo, si breve parvi

Sortita est lateris spatium, breviorque videtur
 Virgine Pygmaea, nullis adjuncta cothurnis,
 Et levis erecta confurgit ad oscula planta.
 Nulla viri cura interea, nec mentio fiet
 Damnorum: vivit tanquam vicina mariti.
 Hoc solo propior, quod amicos conjugis odit,
 Et servos, gravis est rationibus. ecce furentis
 Bellonae, matrisque Deum chorus intrat, et ingens
 Semivir, obscuro facies reverenda minori,
 Mollia qui rapta secuit genitalia testa
 Jam pridem, cui rauca cohors, cui tympana cedunt
 Plebeja, et Phrygia vestitur bucca tiara;
 Grande sonat, metuique jubet Septembris, et Austri
 Adventum, nisi se centum lustraverit ovis,
 Et xerampelinas veteres donaverit ipsi,
 Ut quidquid subiti, et magni discriminis instat,
 In tunicas eat, et totum semel expiet annum.
 Hibernum fracta glacie descendet in annem,
 Ter matutino Tiberi mergetur, et ipsis
 Vorticibus timidum caput abluet: inde Superbi
 Totum regis agrum nuda ac tremebunda cruentis
 Erepet genibus: si candida jusserit Ito,
 Ibit ad Aegypti finem, calidaque petitas
 A Meroe portabit aquas, ut spargat in aedem
 Isidis, antiquo quae proxima surgit ovili.
 Credit enim ipsius dominae se voce moneri:
 En animam et mentem, cum qua Di nocte loquantur!
 Ergo hic praecipuum summumque meretur honorem,
 Qui grege linigero circumdatus, et grege calvo
 Plangentis populi currit derisor Anubis.
 Ille petit veniam, quoties non abstinet uxor
 Concubitu sacris observandisque diebus,
 Magnaque debetur violato poena cadurco.
 Et movisse caput visa est argentea serpens:
 Illius lacrimae, meditataque murmura praestant,
 Ut veniam culpae non abnuat, ansere magno
 Scilicet et tenui popano corruptus Osiris.
 Cum dedit ille locum: cophino, foenoque relicto,

Arcanam Judaea tremens mendicat in aurem,
 Interpretes legum Solymarum, et magna sacerdos
 Arboris, ac summi fida internuncia coeli;
 Implet et illa manum, sed parcius aere minuto.
 Qualiacunque voles Judæci somnia vendunt:
 Spondet amatorem tenerum, vel divitis orbi
 Testamentum ingens, calidae pulmone columbae
 Tractato: Armenius, vel Commagenus haruspex
 Pectora pullorum rimabitur, exta catelli,
 Interdum et pueri: faciet, quod deserat ipse.
 Chaldaeis sed major erit fiducia: quidquid
 Dixerit astrologus, credent a fonte relatum
 Hæmmonis; quoniam Delphis oracula cessant,
 Et genus humanum damnat caligo futuri.
 Praecipuus tamen est horum, qui saepius exsul,
 Cujus amicitia, conducendaque tabella
 Magnus civis obit, et formidatus Othoni.
 Inde fides artis, sonuit si dextera ferro,
 Laevaue si longo castrorum in carcere mansit.
 Nemo mathematicus genium indemnatus habebit:
 Sed qui paene perit, cui vix in Cyclada mitti
 Contigit, et parva tandem caruisse Seripho.
 Consulit ictericae lento de funere matris,
 Ante tamen de te, Tanaquil tua: quando sororem
 Efferat, et patuos: an sit victurus adulter
 Post ipsam? quid enim majus dare Numina possunt?
 Haec tamen ignorat, quid sidus triste minetur
 Saturni, quo laeta Venus se proferat astro,
 Qui mensis damnis, quae dentur tempora lucro.
 Illius occursum etiam vitare memento,
 In cujus manibus, ceu pinguis succina, tritas
 Cernis ephemeridas: quae nullum consulit, et janæ
 Consulitur: quae castra viro, patriamque petente
 Non ibit pariter numeris revocata Thrasylli.
 Ad primum lapidem vectari cum placet, hora
 Sumitur ex libro: si prurit frictus ocelli
 Angulus, inspecta genesi collyria poscit.
 Aegra licet jaceat, capiendo nulla videtur

Aptior hora cibo, nisi quam dederit Petosyris.
 Si medioeris erit: spatium lustrabit utrinque
 Metarum, et sorteis ducet, frontemque, manumque
 Praebeat vati crebrum poppysma roganti.
 Divitibus responsa dabunt Phryx augur, et Indus
 Conductus, dabit astrorum, mundique peritus,
 Atque aliquis senior, qui publica fulgura condit.
 Plebejum in circo positum est, et in aggere fatum.
 Quae nudis longum ostendit cervicibus aurum,
 Consultat ante phalax, delphinorumque columnas,
 An saga vendenti nubat caupone relicto?
 Hae tamen et partus subeunt discrimen, et omnes
 Nutricis tolerant fortuna urgente labores;
 Sed jacet aurato vix ulla puerpera lecto.
 Tantum artes hujus, tantum medicina possunt,
 Quae sterileis facit, atque homines in ventre necandos
 Conducit: gaude infelix, atque ipse bibendum
 Porrige, quidquid erit: nam si distendere vellet,
 Et vexare uterum pueris salientibus, effes
 Aethiopis fortasse pater: mox decolor haeres
 Impleret tabulas, nunquam tibi mane videndus.
 Transeo suppositos, et gaudia, vota que saepe
 Ad spurcos decepta lacus, atque inde petitos
 Pontifices Salios, Seaurorum nomina falso
 Corpore laturos. stat fortuna improba noctu
 Arridens nudis infantibus. hos fovet omnes,
 Involvitque sinu: domibus tunc porrigit altis,
 Secretumque sibi minimum parat. hos amat, his se
 Ingerit, atque suos ridens producit alumnos.
 Hic magicos adfert cantus, hic Thesala vendit
 Philtra, quibus valeat mentem vexare mariti,
 Et solea pulsare nates. quod desipis, inde est,
 Inde animi caligo, et magna oblivio rerum,
 Quas modo gessisti. tamen hoc tolerabile, si non
 Et furere incipias, ut avunculus ille Neronis,
 Cui totam tremuli frontem Caesonia pulli
 Infudit. quae non faciet, quod principis uxor?
 Ardebant cuncta, et fracta compage ruebant,

Non aliter, quam si fecisset Juno maritum
 Infanum. minus ergo nocens erit Agrippinae
 Boletus: siquidem unius praecordia preffit
 Ille senis, tremulumque caput descendere jussit
 In coelum, et longa manantia labra saliva.
 Haec poscit ferrum, atque igneis, haec potio torquet:
 Haec lacerat mixtos equitum cum sanguine patres.
 Tanti partus equae! quanti una venefica constat?
 Oderunt natos de pellice: nemo repugnet,
 Nemo vetet: jam jam privignum occidere fas est.
 Vos ego, pupilli, moneo, quibus amplior est res,
 Custodite animas, et nulli credite mensae.
 Livida materno fervent adipata veneno:
 Mordeat ante aliquis, quidquid porrexerit illa,
 Quae peperit, timidus praegustet pocula papas.
 Fingimus haec, altum satyra sumente cothurnum,
 Scilicet, et finem egressi legemque priorum,
 Grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu,
 Montibus ignotum Rutulis, coeloque Latino.
 Nos utinam vani! sed clamat Pontia: feci,
 Confiteor, puerisque meis aconita paravi,
 Quae deprensa patent. facinus tamen ipsa peregrina
 Tunc duos una saevissima vipera coena?
 Tunc duos? septem, si septem forte fuissent.
 Credamus tragicis, quidquid de Colchide saeva
 Dicitur, et Procne. nil contra conor: et illae
 Grandia monstra suis audebant temporibus; sed
 Non propter nummos minor admiratio summis
 Debetur monstris. quoties facit ira nocentem
 Hunc sexum, rabie jecur incendente feruntur
 Praecipites: ut saxa jugis abrupta, quibus mons
 Subtrahitur, clivoque iatus pendente recedit.
 Illam ego non tulerim. quae computat. et scelus ingens.
 Sana facit. spectant subeuntem fata mariti
 Alcestim. et, siminis si permutatio detur,
 Morte viri cupient animam servare catellae.
 Occurrent multae tibi Belides, atque Eriphylae:
 Mane Clytemnaestram nullus non vicus habebit.

Hoc tantum refert, quod Tyndaris illa bipennem
 Infulsam et satuam dextra laevaue tenebat:
 At nunc res agitur tenui pulmone rubetae;
 Sed tamen et ferro, si praegustabit Atreides
 Pontica ter victi cautus medicamina regis.

SATYRA VII.

ET spes, et ratio studiorum in Caesare tantum:
 Solus enim tristes hac tempestate Camoenas
 Respexit, cum jam celebres, notique poetae
 Balneolum Gabiis, Romae conducere furnos
 Tentarent: nec foedum alii, nec turpe putarent
 Praecones fieri, cum, desertis Aganippes
 Vallibus, esuriens migraret in atria Cicio.
 Nam, si Pieria quadrans tibi nullus in umbra
 Ostendatur, ames nonien victumque Machaerae,
 Et vendas potius, commissa quod auctio vendit
 Stantibus: oenophorum, tripodes, armaria, cistas,
 Alcyonem Baechi, Thebas et Terea Fausti.
 Hoc satius, quam si dicas sub iudice: Vidi,
 Quod non vidisti. faciant equites Asiani,
 Quanquam et Cappadoces faciant, equitesque Bithyni,
 Altera quos nudo traducit Gallia talo.
 Nemo tamen studiis indignum ferre laborem
 Cogetur posthac, nec sit quicumque canoris
 Eloquentium vocale modis, laurumque momordit.
 Hoc agite, o juvenes: circumspicit, et stimulat vos,
 Materiamque sibi ducis indulgentia quaerit.
 Si qua aliunde putas rerum spectanda tuarum
 Praesidia, atque ideo croceae membrana tabellae
 Impletur: lignorum aliquid posce ocyus, et, quae
 Componis, dona Veneris, Thelesine, marito;
 Aut clude, et positos tinea pertunde libellos,
 Frange miser calamos, vigilataque praelia dele,
 Qui facis in parva sublimia carmina cella,
 Ut dignus venias hederis, et imagine macra.
 Spes nulla ulterior: didicit jam dives avarus

Tantum.

Tantum admirari, tantum laudare disertos,
 Ut pueri Junonis avem. sed defluit aetas
 Et pelagi patiens, et cassidis, atque ligonis.
 Taedia tunc subeunt animos, tunc seque, namque
 Terpsichoren odit sacunda et nuda senectus.
 Accipe tunc arteis, ne quid tibi conferat iste,
 Quem colis, et musarum, et Apollinis aede relicta :
 Ipse facit versus, atque uni cedit Homero
 Propter mille annos. et, si dulcedine famae
 Succensus recites, Maculonis commodat aedeis ;
 Haec longe ferrata domus servire jubetur,
 In qua sollicitas imitatur janua portas.
 Scit dare libertos extrema in parte sedenteis
 Ordinis, et magnas comitum disponere voces.
 Nemo dabit regum, quanti subsellia consent,
 Et quae conducto pendent anabathra tigrillo,
 Quaeque reportandis posita est orchestra cathedris.
 Nos tamen hoc agimus, tenuique in pulvere sulcos
 Ducimus, et litus sterili versamus aratro.
 Nam si discedas, laqueo tenet ambitiosi
 Consuetudo mali : tenet insanabile multos
 Scribendi cacoëthes, et aegro in corde senescit.
 Sed vatem egregium, cui non sit publica vena,
 Qui nihil expositum soleat deducere, nec qui
 Communi feriat carmen triviale moneta :
 Hunc, qualem nequeo monstrare, et sentio tantum,
 Anxietate carens animus facit, omnis acerbi
 Impatiens, cupidus sylvarum, aptusque bibendis
 Fontibus Aonidum : neque enim cantare sub antro
 Pierio, thyrsūmve potest contingere moesta
 Paupertas, atque aeris inops, quo nocte dieque
 Corpus eget : satur est, cum dicit Horatius : Heu he !
 Quis locus ingenio : nisi cum se carmine solo
 Vexant, et Dominis Cyrrhae, Nysaeque feruntur
 Pectora vestra, duas non admittentia curas ?
 Magnae mentis opus, nec de lodice paranda
 Attonitae, currus, et equos, faciesque deorum
 Adspicere, et qualis Rutulum confundat Erinnyis.

Nam,

Nam, si Virgilio puer et tolerabile deesset
 Hospitium, caderent omnes a crinibus hydri:
 Surda nihil gemeret grave buccina. poscimus, ut sit
 Non minor antiquo Rubrenus Lappa cothurno,
 Cujus et alveolos, et laenam pignerat Atreus.
 Non habet infelix Numitor, quod mittat amico:
 Quintillae quod donet, habet, nec desuit illi,
 Unde emeret multa pascendum carne leonem
 Jam domitum: constat leviori bellua sumtu
 Nimirum, et capiunt plus intestina poëtae.
 Contentus fama jaceat Lucanis in hortis
 Marmoreis: at Serrano, tenuique Saleio
 Gloria quantalibet, quid erit, si gloria tantum est?
 Curritur ad vocem jucundam, et carmen amicae
 Thebaidos, laetam cum fecit Statius urbem,
 Promisitque diem. tanta dulcedine captos
 Afficit ille animos, tantaque libidine vulgi
 Auditur: sed, cum fregit subsellia versu,
 Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven.
 Ille et militiae multis largitur honorem,
 Semestri vatum digitos circumligat auro.
 Quod non dant proceres, dabit histrio. tu Camerinos,
 Et Baream, tu nobilium magna atria curas!
 Praefectos Pelopeia facit, Philomela Tribunos.
 Haud tamen invidias vati, quem pulpita pascunt.
 Quis tibi Maecenas? quis nunc erit aut Proculejus,
 Aut Fabius? quis Cotta iterum? quis Lentulus alter?
 Tunc par ingenio precium: tunc utile multis
 Pallere, et vinum toto nescire decembri.
 Vester porro labor foecundior, historiarum
 Scriptores: petit hic plus temporis, atque olei plus:
 Namque oblita modi millesima pagina surgit
 Omnibus, et crescit multa damnosa papyro,
 Sic ingens rerum numerus jubet, atque operum lex.
 Quae tamen inde segēs? terrae quis fructus apertae?
 Quis dabit historico, quantum daret aëta legenti?
 Sed genus ignavum, quod lecto gaudet et umbra.
 Dic igitur, quid caussidicis civiia praestent

Officia, et magno comites in fasce libelli?
 Ipsi magna sonant: sed tunc, cum creditor audit,
 Praecipue, vel si tetigit latus acrior illo,
 Qui venit ad dubium grandi cum codice nomen,
 Tunc immensa cavi spirant mendacia folles,
 Conspuiturque sinus. veram deprendere messem
 Si libet: hinc centum patrimonia caussidicorum,
 Parte alia solum ruffati pone Lacernae.
 Confedere duces: surgis tu pallidus Ajax
 Dicturus dubia pro libertate, bubulco
 Judice. . rumpe miser tensum jecur, ut tibi lasso
 Figantur virides, scalarum gloria, palmae.
 Quod vocis precium? succus petasunculus, et vas
 Pelamydum: aut veteres Maurorum epimonia, bulbi:
 Aut vinum Tiberi devectum, quinque lagnae.
 Si quater egisti, si contigit aureus unus,
 Inde cadunt patres ex foedere pragmaticorum.
 Aemilio dabitur, quantum licet, et melius nos
 Egimus: hujus enim stat currus aeneus, alti
 Quadrijuges in vestibulis, atque ipse feroci
 Bellatore sedens curvatum hastile minatur
 Eminus, et statua meditatur praelia lusca.
 Sic Pedito conturbat, Matho deficit: exitus hic est
 Tongilli, magno cum rhinocerote lavari
 Qui solet, et vexat lutulenta balnea turba,
 Perque forum juvenes longo premit asserere Medos
 Emturus pucros, argentum, murrhina, villas.
 Spondet enim Tyrio stalaria purpura filo.
 Et tamen est illis hoc utile: purpura vendit
 Caussidicum, vendunt amethystina: convenit illis
 Et strepitu, et facie majoris vivere census.
 Sed finem impensae non servat prodiga Roma.
 Fidimus eloquio? Ciceroni nemo ducentos
 Nunc dederit nummos, nisi fulserit annulus ingens.
 Respicit haec primum, qui litigat, an tibi servi
 Octo, decem comites, an post te sella, togati
 Ante pedes? ideo conducta Paullus agebat
 Sardonyche, atque ideo pluris, quam Gallus agebat,
 Quam

Dum modo non pereat, mediae quod noctis ab hora
 Sedisti, qua nemo faber, qua nemo federet,
 Qui docet obliquo lanam deducere ferro :
 Dum modo non pereat totidem olfecisse lucernas,
 Quot stabant pueri, cum totus decolor esset
 Flaccus, et haereret nigro fuligo Maroni.
 Rara tamen merces, quae cognitione tribuni
 Non egcat. sed vos saevas imponite leges,
 Ut praeceptorum verborum regula constet,
 Ut legat historias, auctores noverit omnes,
 Tanquam ungueis, digitosque suos, ut sorte rogatus
 Dum petit aut thermas, aut Phoebi balnea, dicat
 Nutricem Anchisae : nomen, patriamque novercae
 Archemori : dicat, quot Acestes vixerit annos,
 Quot Sículus Phrygibus vini donaverit urnas ?
 Exigite, ut mores teneros ceu pollice ducat,
 Ut si quis cera vultum facit : exigite, ut sit
 Et pater ipsius coetus, ne turpia ludant,
 Ne faciant vicibus. non est leve tot puerorum
 Observare manus, oculosque in fine trementeis.
 Haec, inquit, cura, sed cum se verterit annus,
 Accipe, victori populus quod postulat, aurum.

S A T Y R A VIII.

S Temmata quid faciunt, quid prodest, Pontice, longo
 Sanguine censer, pictosque ostendere vultus
 Majorum, et stanteis in curribus Aemilianos,
 Et Curios jam dimidios, humerosque minorem
 Corvinum, et Galbam auriculis nasoque carentem ?
 Quis fructus generis tabula jactare capaci
 Corvinum, posthac multa contingere virga
 Fumosos equitum cum dictatore magistros,
 Si coram Lepidis male vivitur ? effigies quo
 Tot bellatorum, si luditur alea pernox
 Ante Numantinos ? si dormire incipis ortu
 Luciferi, quo signa duces, et castra movebant ?
 Cur Ailobrogicis, et magna gaudeat ara
 Natus in Herculeo Fabius Lare, si cupidus, si

Vanus, et Euganea quantumvis mollior agna :
 Si tenerum attritus Catinensi pumice lumbum
 Squalenteis traducit avos, enstorque veneni
 Frangenda miseram funestat imagine gentem?
 Tota licet veteres exornent undique ceræ
 Atria, nobilitas sola est atque unica virtus.
 Paulus, vel Cossus, vel Drusus moribus esto :
 Hos ante effigies majorum pone tuorum :
 Præcedant ipsas illi te consule virgas :
 Prima mihi debes animi bona. sanctus haberi,
 Justitiæque tenax factis dictisque mereris,
 Agnosco Procerem. salve Getulice, seu tu
 Silanus, quocumque alio de sanguine rarus,
 Civis, et egregius patriæ contingis ovanti.
 Exclamare libet, populus quod clamat, Osiri
 Invento. quis enim generosum dixerit hunc, qui
 Indignus genere, et præclaro nomine tantum
 Insignis? nanum cujusdam, Atlanta vocamus :
 Aethiopem, cycnum : parvam extortamque puellam,
 Europen : canibus pigris scæbieque vetusta
 Laevibus, et siccae lambentibus ora lucernæ,
 Nomen erit pardus, tigris, leo, si quid adhuc est,
 Quod fremat in terras violentius. ergo cavebis,
 Et metues, ne tu sis Creticus, aut Camerinus.
 His ego quem monui? tecum est mihi sermo, Rubelli
 Plaute. times alto Drusorum stemmate, tanquam
 Feceris ipse aliquid, propter quod nobilis esses,
 Ut te conciperet, quæ sanguine fulget Iuli;
 Non quæ ventoso conducta sub aggere textit.
 Vos humiles, inquis, vulgi pars ultima nostri,
 Quorum nemo queat patriam monstrare parentis :
 Ast ego Cecropides. Vivas, et originis hujus
 Gaudia longa seras : tamen ima plebe Quiritem
 Facundum invenies. solet hic defendere causas
 Nobilis indocti. veniet de plebe togata,
 Qui juris nodos, et legum ænigmata solvat.
 Hic petit Euphraten juvenis, domitique Batavi
 Custodes aquilas, armis industrius : at tu

Nil, nisi Cecropides, truncoque simillimus Hermae:
 Nullo quippe alio vincis discrimine, quam quod
 Illi marmoreum caput est, tua vivit imago.
 Dic mihi, Teucrorum proles, animalia muta
 Quis generosa putet, nisi fortia? nempe volucrem
 Sic laudamus equum, facili cui plurima palma
 Fervet, et exsultat rauco victoria Circo.
 Nobilis hic, quocunque venit de gramine, cujus
 Clara fuga ante alios, et primus in acquore pulvis:
 Sed venale pecus Corythae, posteritas et
 Hirpini, si rara jugo victoria sedit.
 Nil ibi majorum respectus, gratia nulla:
 Umbrarum, dominos precibus mutare jubentur
 Exiguus, trito ducunt epirhedia collo
 Segnipedes, dignique molam versare nepotis.
 Ergo, ut iniremur te, non tua; primum aliquid das.
 Quod possim titulis incidere praeter honores,
 Quos illis damus, et dedimus, quibus omnia debes.
 Haec satis ad juvenem, quem nobis fama superbum
 Tradit, et inflatum, plenumque Nerone propinquo.
 Rarus enim ferme sensus communis in illa
 Fortuna, sed te censeri laude tuorum,
 Pontice, noluerim, sic ut nihil ipse futurae
 Laudis agas. Miserum est aliorum incumbere famae,
 Ne collapsa ruant subductis tecta columnis.
 Stratus huius palmas viduas desiderat ulmos.
 Esto bonus miles, tutor bonus, arbiter idem
 Integèr; ambiguae si quando citabere testis
 Incertaeque rei, Phalaris licet imperet, ut sis
 Falsus, et admoto dicet perjuriam tauro,
 Summum crede nefas animam praeferre pudori,
 Et propter vitam vivendi perdere causas.
 Dignus morte perit, coequet licet ostrea centum
 Gaurana, et Cosmi toto mergatur aëno.
 Expectata diu tandem provincia cum te
 Rectorem accipiet, pone irae fraena, modumque,
 Pone et avaritiae: miserere inopum sociorum.
 Ossa vides regum vacuis exsucta medullis,

Respice, quid moncant leges, quid curia mandet,
 Praemia quanta bonos maneant, quam fulmine iusto:
 Et Capito, et Numitor ruerint, damnante senatu,
 Peiratae Cilicum. sed quid damnatio confert,
 Cum Pansa eripiat, quidquid tibi Natta reliquit?
 Praeconem Chaerippe tuis circumspice pannis,
 Jamque tace. Furor est post omnia perdere naulum.
 Non idem gemitus olim, neque vulnus erat par
 Damorum, fociis florentibus, et modo victis.
 Piena domus tunc omnis, et ingens stabat acervus
 Nummorum, Spartana chlamys, conchyliia Coa,
 Et cum Parrhasii tabulis, signisque Myronis
 Pheidiacum vivebat ebur, necnon Polycteti
 Multus ubique labor: rarae sine Mentore mensae,
 Inde Dolabella est, atque hinc Antonius, inde
 Sacrilegus Verres. referbant navibus altis
 Occulta spolia, et plureis de pace triumphos.
 Nunc fociis juga pauca bouum, grex parvus equarum,
 Et pater armenti capto eripiat agello:
 Ipsi deinde Lares, si quod spectabile signum,
 Si quis in aedicula Deus unicus. haec etenim sunt.
 Pro summis: nam sunt haec maxima. despicias tu
 Forsitan imbellis Rhodios, unctamque Corinthum:
 Despicias merito. quid resinata iuventus,
 Cirraque totius facient tibi laevia gentis?
 Horrida vitanda est Hispania, Gallicus axis,
 Illyricumque latus. parce et messoribus illis,
 Qui saturant urbem, Circo, scenaeque vacantem.
 Quanta autem inde feres tam dirae praemia culpae,
 Cum tennes nuper Marius discinxerit Afros?
 Curandum in primis, ne magna injuria fiat
 Fortibus, et miseris, tollas licet omne, quod usquam est
 Auri, atque argenti: scutum, gladiumque relinquens,
 Et jaculum, et galeam: spoliatis arma supersunt.
 Quod modo proposui, non est sententia: verum est.
 Credite me vobis solum recitare Sibyllae.
 Si tibi sancta cohors comitum, si nemo tribunal
 Vendit Acersecomes, si nullum in conjuge crimen,

Nec per conventus, et cuncta per oppida curvis
 Unguibus ire paret nummos raptura Celaeno:
 Tunc licet a Pico numeres genus, altaque si te
 Nomina delectant, omnem Titanida pugnam,
 Inter majores ipsumque Promethea ponas.
 De quocunque voles proavum tibi sumito libro.
 Quod si praecipitem rapit ambitio, atque libido,
 Si frangis virgas sociorum in sanguine, si te
 Delectant hebetes lasso lictore secures:
 Incipit ipsorum contra te stare parentum
 Nobilitas, claramque facem praeserre pudendis.
 Omne animi vitium tanto conspectius in se
 Crimen habet, quanto major, qui peccat, habetur.
 Quo mihi te solitum falsas signare tabellas
 In templis, quae fecit avus, statuamque parentis
 Ante triumphalem? quo, si nocturnus adulter
 Tempora Santonico velas adoperta cucullo?
 Praeter majorum cineres, atque ossa volucris
 Carpento rapitur pinguis Lateranus, et ipse,
 Ipse rotam adstringit multo sufflamine consul:
 Nocte quidem; sed luna videt, sed sidera testeis.
 Intendunt oculos. finitum tempus honoris
 Cum fuerit, clara Lateranus luce flagellum.
 Sumet, et occisum nunquam trepidabit amici.
 Jam senis, ac virga prior annuet, atque maniplos
 Solvet, et infundet jumentis hordea lassis.
 Interea, dum lanatas, torvumque juvenicum
 More Numae caedit Jovis ante altaria, jurat
 Solam Eponam et facies olida ad praesepia pictas.
 Sed cum pervigiles placet instaurare popinas;
 Obvius assiduo Syrophoenix udus amomo
 Currit, Idumaeae Syrophoenix incola portae,
 Hospitis affectu dominum, regemque salutat,
 Et cum venali Cyane succincta lagena.
 Defensor culpae dicet mihi, fecimus et nos
 Haec juvenes. esto. desiste nempe, nec ultra
 Fovisti errorem; breve sit, quod turpiter audes.
 Quaedam cum prima resercentur crimina barba,

Indulge veniam pueris. Lateranus ad illos
 Thermarum calices, inscriptaque linthea vadit,
 Maturus bello, Armeniae Syriaeque tuendis
 Annibus, et Rheno, atque Istro praestare Neronem
 Securum valet haec aetas. mitte ostia Cæsar,
 Mitte : sed in magna legatum quaere popina.
 Invenies aliquo cum percussore jacentem,
 Permistum nautis, et furibus, ac fugitivis,
 Inter carnifices, et fabros sandapilarum,
 Et resupinati cessantia tympana Galli :
 Aequa ibi libertas, communia pocula, lectus
 Non alius cuiquam, nec mensa remotior ulli.
 Quid facias talem sortitus, Pontice, servum ?
 Nempe in Lucanos, aut Tusca ergastula mittas,
 At vos Trojugenae vobis ignoscitis, et quae
 Turpia cerdoni, Volesos, Brutumque decebunt:
 Quid, si nunquam adeo foedis, adeoque pudendis
 Utimur exemplis, ut non pejora supersint ?
 Consumtis opibus vocem Damasppe locasti
 Sipario, clamosum ageres ut phasina Catulli.
 Laureolum velox etiam bene Lentulus egit,
 Judice me, dignus vera cruce. nec tamen ipsi
 Ignoscas populo : populi frons durior hujus,
 Qui sedet, et spectat triseurria patriciorum :
 Planipedes audit Fabios, ridere potest qui
 Mamercorum alapas. quanti sua funera vendant,
 Quid refert ? vendunt nullo cogente Nerone,
 Nec dubitant Celsi Praetoris vendere ludis.
 Finge tamen gladios inde, atque hinc pulpita pone :
 Quid satius ? mortem sic quisquam exhorruit : ut sit
 Zelotypus Thymelus, stupidi collega Corinthi ?
 Res haud mira tamen, citharoedo principe mimus
 Nobilis. haec ultra, quid erit nisi ludus ? et illic
 Dedecus urbis habes. nec mirmillonis in armis,
 Nec clypeo Gracchum pugnans, aut falce supina,
 (Damnat enim taleis habitus ; sed damnat, et odit).
 Nec galea faciem abscondit ; movet ecce tridentem,
 Postquam librata pendentia retia dextra

Nequidquam effudit, nudum ad spectacula vultum
 Erigit, et tota fugit agnoscendus arena.
 Credamus tunicae, de faucibus aurea cum se
 Porrigat, et longo jactetur spira galero.
 Ergo ignominiam graviorem pertulit omni
 Vulnere, cum Graccho jussus pugnare secutor.
 Libera si dentur populo suffragia, quis tam
 Perditus, ut dubitet Senecam praeferre Neroni;
 Cujus supplicio non debuit una parari
 Simia, nec serpens unus, nec culeus unus?
 Par Agamemnonidae crimen: sed causa facit rem
 Dissimilem. quippe ille Deis auctoribus ultor
 Patris erat caesi media inter pocula: sed nec
 Electrae jugulo se polluit, aut Spartani
 Sanguine conjugii, nullis aconita propinquis
 Miscuit, in scena nunquam cantavit Orestes,
 Troica non scripsit. quid enim Virginius armis
 Debuit ulcisci magis, aut cum vindice Galba?
 Quid Nero tam saeva, crudaque tyrannide fecit?
 Haec opera, atque hae sunt generosi principis artes,
 Gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu
 Prostitui, Graeaeque apium meruisse coronae.
 Majorum effigies habeant insignia vocis,
 Ante pedes Domiti longum tu pone Thyestae
 Syrma, vel Antigoniae, seu personam Menalippes,
 Et de marmoreo citharam suspende colosso.
 Quid, Catilina, tuis natalibus, atque Cethegi
 Inveniet quisquam sublimius? arma tamen vos
 Nocturna, et flammam domibus, templisque parastis,
 Ut Braccatorum pueri, Senonumque minores,
 Ausi, quod liceat tunica punire molesta.
 Sed vigilat consul, vexillaque vestra coercet.
 Hic novus Arpinas, ignobilis, et modo Romae
 Municipalis eques galeatum ponit ubique
 Praesidium attonitis, et in omni gente laborat.
 Tantum igitur muros intra toga contulit illi
 Nominis, et tituli; quantum non Leucade, quantum
 Thessaliae campis Octavius abstulit udo

Caedibus assiduis gladio sed Roma parentem,
 Roma patrem patriae Ciceronem libera dixit.
 Arpinas alius Volscorum in monte solebat
 Poscere mercedes alieno lassus aratro,
 Nodosam posti haec frangebatur vertice vitem,
 Si lentus pigra muniret castra dolabra :
 Hic tamen et Cimbros, et summa pericula rerum
 Excipit, et solus trepidantem protegit urbem.
 Atque ideo, postquam ad Cimbros, stragemque volabant,
 Qui nunquam attigerant majora cadavera, corvi,
 Nobilis ornatur lauro collega secunda.
 Plebejae Deciorum animae, plebeja fuerunt
 Nomina : pro totis legionibus hi tamen, et pro
 Omnibus auxiliis, atque omni pube Latina
 Sufficiunt Dis infernis, terraeque parenti,
 Pluris enim Decii, quam quae servantur ab illis.
 Ancilla natus trabeam, et diadema Quirini,
 Et fasceis meruit regum ultimus ille bonorum.
 Proditae laxabant portarum claustra tyrannis
 Exsulibus juvenes ipsius consulis, et quos
 Magnum aliquid dubia pro libertate decreta,
 Quod miraretur cum Coclite Mucius, et quae
 Imperii fineis Tiberinum Virgo natavit.
 Occulta ad patres produxit crimina servus
 Matronis lugendus : at illos verbera justis.
 Afficiunt poenis, et legum prima securis.
 Malo pater tibi sit Therfites, dummodo tu sis
 Aeacidae similis, Vulcaniaque arma capeffas,
 Quam te Therfiteae similem producat Achilles.
 Et tamen, ut longe reptas longeque revolvas
 Nomen, ab infami gentem deducis asylo.
 Majorum primus quisquis fuit ille tuorum,
 Aut pastor fuit, aut illud, quod dicere nolo.

S A T Y R A IX.

S Cire vclim, quare toties mihi, Naevole, tristis
 Occurras fronte obducta, ceu Marsya victus.

Quid

Quid tibi cum vultu, qualem deprensus habebat
 Ravola, cum Rhodopes uda terit inguina barba?
 Nos colaphum incutimus lambenti crustula servo.
 Non erat hac facie miserabilior Creperejus
 Pollio, qui triplicem usuram praestare paratus
 Circuit, et fatuos non invenit. unde repente
 Tot rugae? certe modico contentus agebas
 Vernam equitem, conviva joco mordente facetus:
 Et salibus vehemens intra pomoeria natis.
 Omnia nunc contra: vultus gravis, horrida siccae
 Silva comae, nullus tota nitor in cute, qualem
 Bruttia praestabat calidi tibi fascia visci:
 Sed fruticante pilo neglecta, et squalida crura.
 Quid macies aegri veteris, quem tempore longo
 Torret quarta dies, olimque domestica febris?
 Deprendas animi tormenta latentis in aegro
 Corpore, deprendas et gaudia: sumit utrumque
 Inde habitum facies. igitur flexisse videris
 Propositum, et vitae contrarius ire priori.
 Nuper enim, ut repeto, fanum Isidis, et Ganymedem,
 Pacis, et advectae secreta palatia Matris,
 Et Cererem (nam quo non prostat soemina templo?)
 Notior Ausidio moechus scelerare solebas,
 Quodque taces, ipsos etiam inclinare maritos.
 Utile et hoc multis vitae genus: at mihi nullum
 Inde operae precium. pingueis aliquando lacernas,
 Munimenta togae, duri, crassique coloris,
 Et male percussas textoris pectine Galli
 Accipimus, tenue argentum, venaeque secundae.
 Fata regunt homines: fatum est et partibus illis,
 Quas sinus abscondit. nam, si tibi sidera cessant,
 Nil faciet longe mensura incognita nervi,
 Quamvis te nudum spumanti Virro labello
 Viderit, et blandae assidue densaeque tabellae
 Sollicitent, αἰτὸς γὰρ ἐτίλκεται ἀνδρα κίναιδος.
 Quod tamen ulterius monstrum, quam mollis avarus?
 Haec tribui, deinde illa dedi, mox plura tulisti.
 Computat, ac cevet. ponatur calculus, adsint

Cum tabula pueri. numerata scelerata quinque
 Omnibus in rebus: numerentur deinceps labores.
 An facile et pronum est agere intra viscera penem
 Legitimum, atque illic hesternae occurrere coenae?
 Servus erit minus ille miser, qui foderit agrum,
 Quam dominum, sed tu sane tenerum et puerum te,
 Et pulcrum, et dignum cyatho, coeloque putabas.
 Vos humili adseculae, vos indulgebitis unquam
 Cultori, jam nec morbo donare parati?
 En, cui tu viridem umbellam, cui succina mittas
 Grandia, natalis quoties redit, aut madidum ver
 Incipit: et strata positus, longaque cathedra
 Munera foemineis tractas secreta Kalendis.
 Dic passer, cui tot monteis, tot praedia servas
 Apula, tot milvos intra tua pascua lassos?
 Te Trifolinus ager foecundis vitibus implet,
 Suspectumque jugum Cumis, et Gaurus inanis.
 Nam quis plura linit victuro dolia musto?
 Quantum erat exhausti lumbos donare clientis
 Jugeribus paucis? meliusne hic rusticus insans
 Cum matre, et casulis, et conlusore catello
 Cymbala pulsantis legatus fiet amici?
 Improbus es, cum poscis, ait. sed pensio clamat,
 Posce: sed appellat puer unicus, ut Polyphemi
 Lata acies, per quam follers evasit Ulysses.
 Alter emendus crit: namque hic non sufficit: ambo
 Pascendi. quid agam bruma spirante? quid, oro,
 Quid dicam scapulis puerorum Aquilone Decembri,
 Et pedibus? durate, atque expectate cicadas?
 Verum, ut dissimules, ut mittas cetera, quanto
 Metiris precio, quod, ni tibi deditus essem
 Devotusque cliens, uxor tua virgo maneret?
 Scis certe, quibus ista modis, quam saepe rogaris,
 Et quae pollicitus. fugientem saepe puellam
 Amplexu rapui: tabulas quoque ruperat, et jam
 Signabat, toto vix hoc ego nocte redemi,
 Te plorante foris. testis mihi lectulus, et tu
 Ad quem pervenit lecti sonus, et dominae vox.

Instabile, ac dirimi coeptum, et jam paene solutum
 Conjugium in multis domibus servavit adulter !
 Quo te circumagas? quae prima, aut ultima ponas?
 Nullum ergo meritum est, ingrata ac perfide, nullum,
 Quod tibi filiulus, vel filia nascitur ex me?
 Tollis enim, et libris actorum spargere gaudes
 Argumenta viri. foribus suspende coronas,
 Jam pater es: dedimus, quod samae opponere possis:
 Jura parentis habes, propter me scriberis haeres,
 Legatum omne capis, nec non et dulce caducum.
 Commoda praeterea jungentur multa caducis,
 Si numerum, si treis implevero. iusta doloris,
 Naevole, caussa tui. contra tamen ille quid adfert?
 Negligit, atque alium bipedem sibi quaerit asellum.
 Haec soli commissa tibi celare memento,
 Et tacitus nostras intra te fige quereias.
 Nam res mortifera est inimicus punice laevis.
 Qui modo secretum commiserat, ardet, et odit,
 Tanquam prodiderim, quidquid scio. sumere ferrum,
 Fuste aperire caput, candelam apponere valvis
 Non dubitat. nec contemnas, aut despicias, quod
 His opibus nunquam cara est annona veneni.
 Ergo occulta teges, ut curia Martis Athenis.
 O Corydon, Corydon, secretum divitis ulum
 Esse putas? servi ut taceant: jumenta loquentur,
 Et canis, et postes, et marmora. claude fenestras,
 Vela tegant rimas, junge ostia, tollite lumen
 E medio, taceant omnes, prope nemo recumbat:
 Quod tamen ad cantum galli facit ille secundi,
 Proximus ante diem caupo sciet, audiet, et quae
 Finxerunt pariter libarius, archimagiri,
 Carptores. quod enim dubitant componere crimen
 In dominos, quoties rumoribus viciscuntur
 Baitea? nec decrit, qui te per compita quaerat
 Nolentem, et miseram vinosis inebriet aurem.
 Illos ergo roges, quidquid paulo ante petebas
 A nobis. taceant illi: sed prodere maiunt
 Arcanum, quam subrepti potare Falerni,

Pro populo faciens quantum Saufeja bibebat.
 Vivendum recte est, cum propter plurima, tunc his
 Praecipue caussis, ut linguas mancipiorum
 Contemnas. nam lingua mali pars pessima servi.
 Deterior tamen hic, qui liber non erit illis,
 Quorum animas et farre suo custodit, et aere.
 Iccirco ut possim linguam contemnere servi,
 Utile consilium modo, sed commune, dedisti:
 Nunc mihi quid suades post damnum temporis, et spes
 Deceptas? festinat enim decurrere velox
 Flosculus angustae, miseraeque brevissimae vitae
 Portio: dum bibimus, dum ferta, unguenta, puellas
 Poscimus, obrepat non intellecta senectus.
 Ne trepida: nunquam pathicus tibi deerit amicus,
 Stantibus et salvis his collibus, undique ad illos
 Convenient et carpentis, et navibus omnes,
 Qui digito scalpunt uno caput. altera major
 Spes superest: tu tantum crucis imprime dentem.
 Haec exempla para felicibus: at mea Clotho
 Et Lachesis gaudent, si pascitur inguine venter.
 O parvi, nostrique Lares, quos thure minuto,
 Aut farre, et tenui soleo exorare corona,
 Quando ego figam aliquid, quo sit mihi tuta senectus
 A tegete et baculo? viginti millia foenus
 Pignoribus positis, argenti vascula puri,
 Sed quae Fabricius censor notet; et duo fortes
 De grege Moesorum, qui me cervice locata
 Securum jubeant clamoso insistere Circo.
 Sit mihi praeterea curvus caelator, et alter,
 Qui multas facies fingit cito: sufficiunt haec,
 Quando ego pauper ero: votum miserabile, nec spes
 His saltem. nam, cum pro me fortuna rogatur,
 Adfixit ceras illa de nave petitas,
 Quae Siculos cantus effugit renige surdo.

S A T Y R A X.

OMnibus in terris, quae sunt a Gadibus usque
 Auroram, et Gangem, pauci dignoscere possunt.
 Vera bona, atque illis multum diversa, remota
 Erroris nebula. quid enim ratione timemus,
 Aut cupimus? quid tam dextro pede concipis, ut te
 Conatus non poeniteat, votique peracti?
 Evertere domos totas optantibus ipsis
 Di faciles. nocitura toga, nocitura petuntur
 Militia. torrens dicendi copia multis,
 Et sua mortifera est facundia. viribus ille
 Confusus periit, admirandisque lacertis.
 Sed plureis nimia congesta pecunia cura
 Strangulat, et cuncta exsuperans patrimonia census,
 Quanto delphinis balaena Britannica major.
 Temporibus diris igitur, jussuque Neronis
 Longinum, et magnos Senecae praedivitis hortos
 Clausit, et egregias Lateranorum obsidet aedeis
 Tota cohors: rarus venit in coenacula miles.
 Pauca licet portes argenti vascula puri,
 Nocte iter ingressus gladium contumque timebis,
 Et motae ad lunam trepidabis arundinis umbram:
 Cantabit vacuus coram latrone viator.
 Prius fere vota, et cunctis notissima templis
 Divitiae, crescant ut opes, ut maxima toto
 Nostra sit area foro. sed nulla aconita bibuntur
 Fictilibus: tunc illa time, cum pocula sumes
 Gemmata, et lato Setinum ardebit in auro.
 Jamne igitur laudas, quod de sapientibus alter
 Ridebat, quoties de limine moverat unum,
 Protuleratque pedem; flebat contrarius auctor?
 Sed facilis cuivis rigidi censura cachinni:
 Mirandum est, unde ille oculis suffecerit humor.
 Perpetuo risu pulmonem agitare solebat
 Democritus, quanquam non esset urbibus illis
 Praetexta, et trabeae, fascēs, lectica, tribunal.

Quid, si vidisset praetorem curribus altis
 Exstantem, et medio sublimem in pulvere Circi
 In tunica Jovis, et pictae Sarrana ferentem
 Ex humeris aulaea togae, magnaeque coronae
 Tantum orbem, quanto cervix non sufficit ulla?
 Quippe tenet sudans hanc publicus, et sibi Consul
 Ne placeat, curru servus portat eodem.
 Da nunc et volucrem, sceptro quae surgit eburno,
 Illinc cornicines, hinc praecedentia longi
 Agminis officia, et niveos ad fraena Quirites,
 Desossa in oculis quos sportula fecit amicos.
 Tum quoque materiam risus invenit ad omnes
 Occursus hominum; cujus prudentia monstrat,
 Summos posse viros, et magna exempla duros
 Vervecum in patria, crassoque sub aëre nasci.
 Ridebat curas, nec non et gaudia vulgi;
 Interdum et lacrymas, cum fortunae ipse minaci
 Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.
 Ergo supervacua, aut perniciofa petuntur,
 Propter quae fas est genua incerare Deorum.
 Quosdam praecipitat subjecta potentia magnae
 Invidiae, mergit longa, atque insignis honorum
 Pagina, descendunt statuae restemque sequuntur.
 Ipsas deinde rotas bigarum impacta securis
 Caedit, et immeritis franguntur crura caballis.
 Jam strident ignes, jam follibus atque caminis
 Ardet adoratum populo caput, et crepat ingens
 Sejanus: deinde ex facie toto orbe secunda
 Fiunt urceoli, pelves, sartago, patellae.
 Pone domi lauros, duc in Capitolia magnum,
 Cretatumque bovem: Sejanus ducitur unco
 Spectandus: gaudent omnes. quae labra? quis illi
 Vultus erat? nunquam, si quid mihi credis, amavi
 Hunc hominem. sed quo cecidit sub crimine? quisnam
 Delator? quibus indicibus? quo teste probavit?
 Nil horum: verbosa et grandis epistola venit
 A Capreis: bene, habet; nil plus interrogo. Sed quid
 Turba Remi? sequitur fortunam, ut semper, et odit
 Damnatos.

Damnatos. idem populus, si Nurtia Tusco
 Favisset, si oppressa foret secunda senectus
 Principis, hac ipsa Sejanum diceret hora
 Augustum. jam pridem, ex quo suffragia nulli
 Vendimus, effudit curas. nam, qui dabat olim
 Imperium, fasces, legiones, omnia; nunc se
 Continet, atque duas tantum res anxius optat,
 Fanem et Circenseis. perituros audio multos.
 Nil dubium: magna est fornacula: pallidulus mihi
 Brutidius meus ad Martis fuit obvius aram.
 Quam timeo, victus ne poenas exigat Ajax,
 Ut male defensus! curramus praecepites, et,
 Dum jacet in ripa, calcemus Caesaris hostem.
 Sed videant servi, ne quis neget, et pavidum in jus
 Cervicem obstricta dominum trahat. hi sermones
 Tunc de Sejano. secreta haec murmura vulgi.
 Visne salutari sicut Sejanus, habere
 Tantundem, atque illi summas donare curuleis?
 Illum exercitibus praeponere? tutor haberi
 Principis Augusta Caprearum in rupe sedentis
 Cum grege Chaldaeo? vis certe pila, cohorteis,
 Egregios equites, et castra domestica? quid ni
 Haec cupias? et, qui nolunt occidere quenquam,
 Possent volunt. Sed quae praeclara, et prospera tanti,
 Ut rebus laetis par sit mensura malorum?
 Hujus, qui trahitur, praetextam sumere mavis:
 An Fidenarum, Gabiorumque esse potestas,
 Et de mensura jus dicere, vasa minora
 Frangere pannosus vacuis Aedilis Ulubris?
 Ergo quid optandum foret, ignorasse fateris
 Sejanum. nam qui nimios optabat honores,
 Et nimias pollebat opes: numerosa parabat
 Excelsae turris tabulata, unde altior esset
 Casus, et impulsae praecipuae immane ruinae.
 Quid Crassos, quid Pompejos evertit? et illum,
 Ad sua qui domitos deduxit flagra Quirites?
 Summus nempe locus nulla non arte petitus,
 Magnaque Numinibus vota exaudita malignis.

Ad generum Cereris sine caede, et vulnere pauci
 Descendunt reges, et sicca morte tyranni.
 Eloquium, aut famam Demosthenis, aut Ciceronis.
 Incipit optare, et totis quinquatribus optat,
 Quisquis adhuc uno partam colit assè Minervam,
 Quem sequitur custos angustae vernula captae.
 Eloquio sed uterque perit orator : utrunque
 Largus, et exundans letho dedit ingenii fons.
 Ingenio manus est, et cervix caesa: nec unquam
 Sanguinè caussidici maduerunt rostra pusilli.
 O fortunatam natam me consule Romam.
 Antonî gladios potuit contemnere, si sic
 Omnia dixisset. ridenda poëmata malo,
 Quam te conspicuae divina Philippica famae,
 Volveris a prima quae proxima. Saevus et illum
 Exitus eripuit, quem mirabantur Athenae
 Torrentem, et pleni moderantem fraena theatri.
 Dis ille adversis genitus, fatoque sinistro,
 Quem pater ardentis massae fuligine lippus
 A carbone, et forcipibus, gladiosque parante
 Incude, et lateo Vulcano ad rhetora misit.
 Bellorum exuviae, truncis affixa tropaeis
 Lorica, et fracta de casside buccula pendens,
 Et curtum temone jugum, victaeque triremis.
 Aplustre, et summo tristis captivus in arcu,
 Humanis majora bonis creduntur : ad hoc se
 Romanus, Graejusque, ac Barbarus induperator
 Erexit : causas discriminis, atque laboris
 Inde habuit : tanto major famae sitis est, quam
 Virtutis. Quis enim virtutem amplectitur ipsam,
 Praemia si tollas? patriam tamen obruit olim
 Gloria paucorum, et laudis, titulique cupido
 Haesuri saxis cinerum custodibus : ad quae
 Discutienda valent sterilis mala robora ficus :
 Quandoquidem data sunt ipsis quoque fata sepulcris.
 Expende Hannibalem : quot libras in duce summo.
 Invenies? hic est, quem non capit Africa Mauro
 Percussa oceano, Niloque adnota tepenti.

Rursus ad Aethiopum populos, altosque elephantos
 Additur imperiis Hispania: Pyrenaeum
 Transilit. opposuit natura Alpemque nivemque:
 Diducit scopulos, et montem rumpit aceto.
 Jam tenet Italiam: tamen ultra pergere tendit.
 Actum, inquit, nihil est, nisi Poeno milite portas
 Frangimus, et media vexillum pono Subura.
 O qualis facies, et quali digna tabella,
 Cum Gaetula ducem portaret bellua luscum!
 Exitus ergo quis est? ô gloria: vincitur idem
 Nempe, et in exilium praiceps fugit, atque ibi magnus,
 Mirandusque cliens sedet ad praetoria regis,
 Donec Bithyno libeat vigilare tyranno.
 Finem animae, quae res humanas miscuit olim;
 Non gladii, non saxa dabunt, nec tela; sed ille
 Cannarum vindex, et tanti sanguinis uitor
 Annulus. i demens, et saevas curre per Alpeis,
 Ut pueris placeas, et declamatio fias!
 Unus Pellaeo juveni non sufficit orbis:
 Aestuât infelix angusto limite mundi,
 Ut Gyarae clausus scopulis, parvaque Seriphio.
 Cum tamen a figulis munitam intraverit urbem;
 Sarcophago contentus erit. Mors sola fatetur,
 Quantula sint hominum corpuscula. Creditur olim
 Velificatus Athos, et quidquid Graecia mendax
 Audet in historia: constratum classibus isdem,
 Suppositumque rotis solidum mare. credimus altos
 Defecisse amneis, epotaque flumina Medo
 Prandente, et madidis cantat, quae Sofstratus alis.
 Ille tamen, qualis rediit Salamine relicta,
 In corum atque eorum solitus saevire flagellis
 Barbarus, Aeolio nunquam hoc in carcere passos;
 Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigaeum?
 Mitius id sane, quod non et stigmatè dignum
 Credidit. huic quisquam vellet servire Deorum?
 Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
 Fluctibus, ac tarda per densa cadavera prora.
 Has toties optata exegit gloria poenas!

Da spacium vitae, multos da Jupiter annos!
 Hoc recto vultu solum, hoc et pallidus optas.
 Sed quam continuis et quantis longa senectus
 Plena malis: deformem, et tetrum ante omnia vultum;
 Dissimilemque sui, deformem pro cute pellem,
 Pendenteisque genas, et taleis adspice rugas;
 Qualeis, umbriferos ubi pandit Tabraca saltus,
 In vetula scalpit jam mater simia bucca.
 Plurima sunt juvenum discrimina: pulcrior ille
 Hoc, atque ille alio; multum hic robustior illo:
 Una senum facies, cum voce trementia membra,
 Et jam laeve caput, madidique infantia nasi,
 Frangendus misero gingiva panis inermi:
 Usque adeo gravis uxori, gnatisque, sibique,
 Ut captatori moveat fastidia Cossò.
 Non eadem vini, atque sibi torpente palato
 Gaudia: nam coitus jam longa oblivio; vel si
 Coneris, jacet exiguus cum ramice nervus;
 Et, quamvis tota palpetur nocte, jacebit.
 Anne aliquid sperare potest haec inguinis aegri
 Canities? quid, quod merito suspecta libido est,
 Quae Venerem affectat sine viribus? adspice partis:
 Nunc damnum alterius. nam quae cantantè voluptas.
 Sit licet eximius citharoedo, sive Seienco,
 Et quibus aurata mos est fulgere lacerna?
 Quid refert, magni sedeat qua parte theatri,
 Qui vix cornicines exaudiet, atque tubarum
 Concertus? clamore opus est, ut sentiat auris,
 Quem dicat venisse puer, quot nuntiet horas.
 Praeterea minimus gelido jam in corpore sanguis
 Febre calet sola; circumfilit agmine facto
 Morborum omne genus: quorum si nomina quaeras,
 Promptius expediam, quot amaverit Hippia mocchos,
 Quot Themison aegros autumnò occiderit uno,
 Quot Basilus socios, quot circumscripserit Hirrus
 Pupillos; quot longa viros exforbeat uno
 Maura die, quot discipulos inclinet Hamillus;
 Percurràm citius, quot villas possideat nunc,

Quo tondente gravis juveni mihi barba sonabat.
 Ille humero, hic lumbis, hic coxa debilis, ambos
 Perdidit ille oculos, et luscis invidet: hujus
 Pallida labra cibum accipiunt digitis alienis:
 Ipse ad conspectum coenae diducere rictum
 Suetus, hiat tantum, ceu pullus hirundinis, ad quem
 Ore volat pleno mater jejuna. sed omni
 Membrorum damno major dementia, quae nec
 Nomina servorum, nec vultum agnoscit amici,
 Cum quo praeterita coenavit nocte; nec illos,
 Quos genuit, quos eduxit. nam codice saevo
 Haeredes vetat esse suos, bona tota feruntur
 Ad Phialen: tantum artificis valet halitus oris,
 Quod steterat multis in carcere fornicis annis.
 Ut vigeant sensus animi, ducenda tamen sunt
 Funera gnatorum, rogi adspiciendus amatae
 Conjugis, et fratris, plenaeque sororibus urnae.
 Haec data poena diu viventibus, ut renovata
 Semper clade domus multis in luctibus, inque
 Perpetuo moerore, et nigra veste senescant.
 Rex Pylius, magno si quidquam credis Homero,
 Exemplum vitae fuit a cornice secundae.
 Felix nimirum, qui tot per secula mortem
 Distulit, atque suos jam dextra computat annos,
 Quique novum toties mustum bibit. oro, parumper
 Attendas, quantum de legibus ipse queratur
 Fatorum, et nimio de flamine, cum vidit acris
 Antilochi barbam ardentem: cum quaerit ab omni,
 Quisquis adest socius, cur haec in tempora duret,
 Quod facinus dignum tam longo admiserit aevo?
 Haec eadem Peleus, raptum cum luget Achillem,
 Atque alius, cui fas Ithacum lugere natantem.
 Incolumi Troja Priamus venisset ad umbras
 Aisaraci magnis solennibus, Hectore funus
 Portante, ac reliquis fratrum cervicibus, inter
 Iliadum lacrymas, ut primos edere planctus
 Cassandra inciperet, scissaque Polyxena palla:
 Si foret extinctus diverso tempore, quo non

Cooperat

Coeperat audaces Paris aedificare carinas.
 Longa dies igitur quid contulit? omnia vidit
 Everſa, et flammis Aſiam, ferroque cadentem.
 Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara,
 Et ruit ante aram ſummi Jovis, ut vetulus bos,
 Qui domini cultris tenue, et miſerabile collum
 Praebet, ab ingrato jam ſaſſiditus aratro.
 Exitus ille utcunque hominis: ſed torva canino
 Latravit riſtu, quae poſt hunc vixerat, uxor.
 Feſtino ad noſtros, et regem tranſeo Ponti,
 Et Crocum, quem vox juſti ſacunda Solonis
 Reſpicere ad longae juſſit ſpacia ultima vitae.
 Exſilium, et carcer, Minturnarumque paludes,
 Et mendicatus victa Carthagine panis.
 Hinc cauſſas habuere. quid illo cive tuliffet
 Natura in terris, quid Roma beatius unquam;
 Si circumducto captivorum agmine, et omni
 Bellorum pompa, animam exhalaffet opimam,
 Cum de Teutonico vellet deſcendere curru?
 Provida Pompejo dederat Campania ſebreis
 Optandas: ſed multae urbes, et publica vota
 Vicerunt. igitur fortuna ipſius et urbis
 Servatum victo caput abſtulit. hoc cruciatu
 Lentulus, hac poena caruit, ceciditque Cethegus
 Integer, et jacuit Catilina cadavere toto.
 Formam optat modico pueris, majore puellis
 Murmure, cum Veneris ſanum videt anxia mater,
 Uſque ad delicias votorum. cur tamen, inquit,
 Corripias? pulcra gaudet Latona Diana.
 Sed vetat optari faciem Lucretia, qualem
 Ipſa habuit. cuperet Rutilae Virginia gibbum
 Accipere, atque ſuam Rutilae dare. filius autem
 Corporis egregii, miſeros trepidosque parentes
 Semper habet. Rara eſt adeo concordia formae,
 Atque pudicitiae! ſanctos licet horrida mores
 Tradiderit domus, ac veteres imitata Sabinos:
 Praeterea caſtum ingenium, vultumque modeſto
 Sanguine ferventem tribuat natura benigna

Larga manu: (quid enim puero conferre potest plus,
 Custode et cura natura potentior omni?)
 Non licet esse viros: nam prodiga corruptoris
 Improbilas ipsos audet tentare parentes.
 Tanta in muneribus fiducia! nullus ephebum
 Deformem saeva castravit in arce tyrannus:
 Nec praetextatum rapuit Nero loripedem, nec
 Strumosum, atque utero pariter, gibboque tumentem.
 I nunc, et juvenis specie laetare tui! quem
 Majora exspectant discrimina? fiet adulter
 Publicus, et poenas metuet, quascunque maritis
 Iratis debet: nec erit felicior astro
 Martis, ut in laqueos nunquam incidat. exigit autem
 Interdum ille dolor plus, quam lex ulla dolori
 Concessit. necat hic ferro, secat ille cruentis
 Verberibus, quosdam moechos et mugilis intrat.
 Sed tuus Endymion dilectae fiet adulter
 Matronae: mox cum dederit Servilia nummos,
 Fiet et illius, quam non amat: exuet omnem
 Corporis ornatum. quid enim ulla negaverit udis
 Inguinibus, sive est haec Oppia, sive Catulla?
 Deterior totos habet illic foemina mores.
 Sed casta quid forma nocet? quid profuit immo
 Hippolyto grave propositum? quid Bellerophonti?
 Erubuit nempe haec, ceu fastidita, repulsa.
 Nec Sthenoboea minus, quam Cressa excanduit, et se
 Concussere ambae. Mulier saevissima tunc est,
 Cum stimulos odio pudor admovet. elige quidnam
 Suadendum esse putes, cui nubere Caesaris uxor
 Desinat. optimus hic, et formosissimus idem
 Gentis patriciae rapitur miser extinguendus
 Messalinae oculis: dudum sedet illa parato
 Flameolo, Tyriusque palam genialis in hortis
 Sternitur, et ritu decies centena dabuntur
 Antiquo: veniet cum signatoribus auspex.
 Haec tu secreta, et paucis commissa putabas.
 Non, nisi legitime, vult nubere: quid placeat, dic:
 Ni parere velis, pereundum erit ante lucernas:

Si scelus admittas, dabitur mora parvula, dum res
 Nota urbi et populo contingat principis aureis.
 Dedecus ille domus sciet ultimus : interea tu
 Obsequere imperio, sit tanti vita dierum
 Paucorum. quidquid melius, leviusque putaris,
 Praebenda est gladio pulcra haec, et candida cervix.
 Nil ergo optabunt homines? si consilium vis,
 Permittes ipsis expendere numinibus, quid
 Conveniat nobis, rebusque sit utile nostris.
 Nam pro jucundis aptissima quaeque dabunt Di.
 Carior est illis homo, quam sibi. nos animorum
 Impulsu, et coeca magnaue cupidine ducti,
 Conjugium petimus, partumque uxoris: at illis
 Notum qui pueri, qualisque futura sit uxor.
 Ut tamen et poscas aliquid, voveasque facellis
 Exta, et candiduli divina tomacula porci:
 Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
 Fortem posce animum; mortis terrore carentem:
 Qui spatium vitae extremum inter munera ponat
 Naturae, qui ferre queat quoscunque labores,
 Nesciat irasci, cupiat nihil, et potiores
 Herculis acrumnas credat saevosque labores,
 Et Venere, et coenis, et pluma Sardanapali.
 Monstro, quod ipse tibi possis dare. Senita certe
 Tranquillae per virtutem patet unica vitae.
 Nullum numen habes, si sit prudentia; nos te
 Nos facimus, Fortuna, Deam, coeloque locamus.

S A T Y R A XI.

Atticus eximie si coenat, lautus habetur:
 Si Rutilus, demens. quid enim majore cachinno
 Excipitur vulgi, quam pauper Apicius? omnis
 Convictus, thermae, stationes, onine theatrum
 De Rutilo. nam dum valida ac juvenilia membra
 Sufficiunt galeae, dumque ardens sanguine fertur;
 Non cogente quidem, sed nec prohibente tribuno
 Scripturus leges, et regia verba lanistae.

Multos

Multos porro vides, quos saepe elusus ad ipsum
 Creditor introitum solet exspectare macelli,
 Et quibus in solo vivendi caussa palato est.
 Egregius coenat, meliusque miserrimus horum,
 Et cito casurus jam perlucente ruina.
 Interea gustus elementa per omnia quaerunt,
 Nunquam animo precii obstantibus : interius si
 Attendas, magis illa juvant, quae pluris emuntur.
 Ergo haud difficile est, perituram arcessere summam
 Lancibus oppositis, vel matris imagine fracta :
 Et quadringentis nummis condire gulosum
 Fictile, sic veniunt ad miscellanea ludi.
 Refert ergo, quis haec eadem paret : in Rutilo nam
 Luxuria est ; in Ventidio laudabile nomen
 Sumit, et a censu famam trahit. illum ego jure
 Despiciam, qui scit quanto sublimior Atlas
 Omnibus in Libya sit montibus : hic tamen idem
 Ignoret, quantum ferrata distet ab arca
 Sacculus. e coelo descendit γνάθι στυλόν,
 Figendum, et memori tractandum pectore, sive
 Conjugium quaeras, vel sacri in parte senatus
 Esse velis. nec enim lorica poscit Achillis
 Therites, in qua se transducebat Ulysses
 Ancipitem ; seu tu magno discrimine caussam
 Protegere affectas ; te consule, dic tibi, quis sis,
 Orator vehemens, an Curtius et Matho buccae.
 Noscenda est mensura sui, spectandaque rebus
 In summis, minimisque : etiam cum piscis emetur,
 Ne mullum cupias, cum sit tibi gobio tantum
 In oculis. quis enim te deficiente crumena,
 Et crescente gula, manet exitus ; aere paterno,
 Ac rebus merfis in ventrem, foenoris atque
 Argenti gravis, et pecorum, agrorumque capacem ?
 Talibus a dominis post cuncta novissimus exit
 Annulus, et digito mendicat Pollio nudo.
 Non praematuri cineres, nec funus acerbum
 Luxuriae ; sed morte magis metuenda senectus.
 Hi plerunque gradus : conducta pecunia Romae,

Et coram dominis consumitur. inde ubi paullum,
 Nescio quid, superest, et pallet foenoris auctor;
 Qui vertere solum, Bajas, et ad ostrea currunt.
 Cedere namque foro jam non est deterius, quam
 Esquillas a ferventi migrare Subura.
 Ille dolor solus patriam fugientibus, illa
 Moestitia est, caruisse anno Circensibus uno.
 Sanguinis in facie non haeret gutta: morantur
 Pauci ridiculum effugientem ex urbe pudorem.
 Experiere hodie, nunquid pulcherrima dictu,
 Persice, non praestem vita vel moribus, et re:
 Sed laudem siliquas occultus ganeo, pultes
 Coram aliis dictem puero; sed in aure, placentas.
 Nam cum sis conviva mihi promissus, habebis
 Euandrum, venies Tirynthius, aut minor illo
 Hospes, et ipse tamen contingens sanguine coelum:
 Alter aquis, alter flammis ad sidera missus.
 Fercula nunc audi nullis ornata macellis.
 De Tiburtino veniet pinguis agros
 Hoedulus, et toto grege mollior, inscius herbae,
 Necdum ausus virgas humilis mordere salicti,
 Qui plus lactis habet, quam sanguinis; et montani
 Asparagi, posito quos legit villica fuso.
 Grandia praeterea, tortoque calentia foeno
 Ova adsunt ipsis cum matribus, et servatae
 Parte anni, quales fuerant in vitibus, uvae:
 Signinum Syriumque pirum, de corbibus isdem
 Aemula Picenis, et odoris mala recentis,
 Nec metuenda tibi, siccatum frigore postquam
 Autumnum, et crudi posuere pericula fucci.
 Haec olim nostri jam luxuriosa fenatus
 Coena fuit. Curius, parvo quae legerat horto,
 Ipse focis brevibus ponebat oluscula: quae nunc
 Squalidus in magna fastidit compede fossor,
 Qui meminit, calidae sapiat quid vulva popinae.
 Sicci terga suis, rara pendentia crate,
 Moris erat quondam festis servare diebus,
 Et natalitium cognatis ponere lardum,

Accedente nova, si quam dabat hostia, carne.
 Cognatorum aliquis titulo ter consulis, atque
 Castrorum imperiis, et dictatoris honore
 Functus, ad has epulas solito maturius ibat,
 Erectum domito referens a monte ligonem.
 Cum tremerent autem Fabios, durumque Catonem,
 Et Scauros, et Fabricios, postremo severos
 Censoris mores etiam collega timeret :
 Nemo inter curas, et seria duxit habendum,
 Qualis in oceani fluctu testudo nataret,
 Clarum Trojugenis factura, ac nobile sulcrum :
 Sed nudo latere, et parvis frons aerea lectis
 Vile coronati caput ostendebat aselli,
 Ad quod lascivi ludebant ruris alumni.
 Tales ergo cibi, qualis domus, atque supellex.
 Tunc rudis, et Grajas mirari nescius arteis,
 Urbibus everfis praedarum in parte reperta
 Magnorum artificum frangebat pocula miles,
 Ut phaleris gauderet equus, caelataque cassis
 Romuleae simulacra ferae mansuescere iussae
 Imperii fato, geminos sub rupe Quirinos,
 Ac nudam effigiem clypeo venientis, et hasta,
 Pendentisque Dei perituro ostenderet hosti.
 Argenti quod erat, solis fulgebat in armis.
 Ponebant igitur Tusco farrata catino
 Omnia tunc : quibus invidias, si lividulus sis.
 Templorum quoque majestas praesentior, et vox
 Nocte fere media, mediamque audita per urbem
 Litore ab oceani Gallis venientibus, et Dis
 Officium vatis peragentibus, his monuit nos.
 Hanc rebus Latiis curam praestare solebat
 Fictilis, et nullo violatus Jupiter auro.
 Illa domi natas, nostraque ex arbore mensas
 Tempora viderunt : hoc lignum stabat ad usus,
 Annosam si forte nucem dejecerat Eurus.
 At nunc divitibus coenandi nulla voluptas,
 Nil rhombus, nil dama sapit : putere videntur
 Unguenta, atque rosae ; latos nisi sustinet orbeis

Grande ebur, et magno sublimis pardus hiatu,
 Dentibus ex illis, quos mittit porta Syenes,
 Et Mauri celeres, et Mauro obscurior Indus,
 Et quos deposuit Nabathaeo bellua saltu,
 Jam nimios, capitique graveis. hinc surgit orexis,
 Hinc stomacho vires: nam pes argenteus illis,
 Annulus in digito quod ferreus. ergo superbum
 Convivam caveo, qui me sibi comparat, et res
 Despiciat exiguas. adeo nulla uncia nobis
 Est eboris, nec tessellae, nec calculus ex hac
 Materia: quin ipsa manubria cultellorum
 Olea: non tamen his ulla unquam obsonia fiunt
 Rancidula, aut ideo peior gallina secatur.
 Sed nec structor erit, cui cedere debeat omnis
 Pergula, discipulus Trypheri doctoris, apud quem
 Sumine cum magno lepus, atque aper, et pygargus,
 Et Scythicae volucres, et phoenicopterus ingens,
 Et Gaetulus oryx, hebeti lautissima ferro
 Caeditur, et tota sonat ulmea coena Subura.
 Nec frustrum capreae subducere, nec latus Afrae
 Novit avis noster tirunculus, ac rudis omni
 Tempore, et exiguae furtis imbutus ofellae.
 Plebejos calices et paucis assibus enitos
 Porriget incultus puer, atque a frigore tutus;
 Non Phryx, aut Lycius, non a mangone petitus
 Quisquam erit in magno cum posces, posce Latine.
 Idem habitus cunctis, tonsi, rectique capilli,
 Atque hodie tantum propter convivia pexi.
 Pastoris duri est hic filius: ille bubulci
 Suspirat longo non visam tempore matrem,
 Et casulam, et notos tristis desiderat hoedos.
 Ingenui vultus puer, ingenuique pudoris,
 Qualeis esse decet, quos ardens purpura vestit;
 Nec pugillareis defert in balnea raucus
 Testiculos, nec vellendas jam praebuit alas,
 Crassa nec opposito pavidus tegit inguina gutto:
 Hic tibi vina dabit, diffusa in montibus illis,
 A quibus ipse venit, quorum sub vertice lusit:

Namque

Namque una, atque eadem est vini patria, atque ministri.
 Forsitan exspectes, ut Gaditana canoro
 Incipiat prurire choro, plausuque probatae
 Ad terram tremulo descendant clune puellae;
 Irritamentum Veneris languentis, et acres
 Divitis urticae: major tamen ista voluptas
 Alterius sexus: magis ille extenditur, et mox
 Auribus, atque oculis concepta urina movetur.
 Non capit has nugas humilis domus: audiat ille
 Testarum crepitus cum verbis, nudum olido stans
 Fornice mancipium quibus abstinet, ille fruatur
 Vocibus obscenis, omnique libidinis arte,
 Qui Lacedaemonium pytismate lubricat orbem:
 Namque ibi fortunae veniam damus. alea turpis,
 Turpe et adulterium mediocribus: haec eadem illi
 Omnia cum faciant, hilares, nitidique vocantur.
 Nostra dabunt alios hodie convivia ludos:
 Conditor Iliados cantabitur, atque Maronis
 Altifoni dubiam facientia carmina palmam.
 Quid refert, tales versus qua voce legantur?
 Sed nunc dilatis averte negotia curis,
 Et gratam requiem dona tibi, quando licebit
 Per totam cessare diem: non foenoris ulla
 Mentio, nec, prima si luce egressa, reverti
 Nocte solet, tacito bilem tibi contrahat uxor,
 Humida suspectis referens multicia rugis,
 Vexataque comas, et vultum, aurenique calentem.
 Protinus ante meum, quidquid dolet, exue limen:
 Pone domum, et servos, et quidquid frangitur illis,
 Aut perit: ingratos ante omnia pone sodales.
 Interea Megalysiaca spectacula mappae,
 Idaeum sollenne colunt, similisque triumpho
 Praeda caballorum praetor sedet, ac, mihi pace
 Immensae nimiaeque licet si dicere plebis,
 Totam hodie Romam circus capit, et fragor aurem
 Percutit, eventum viridis quo colligo panni.
 Nam, si deficeret, moestam, attonitamque videres
 Hanc urbem, veluti Cannarum in pulvere victis

Confulibus ; spectent juvenes, quos clamor, et audax
 Sponsio, quos cultae decet assedisse puellae :
 Spectent hoc nuptae juxta recubante marito,
 Quod pudeat narrasse aliquem praesentibus ipsis :
 Nostra bibat vernum contracta cuticula solem,
 Effugiatque togam. jam nunc in balnea, salva
 Fronte, licet vadas, quanquam solida hora superfit
 Ad sextam. facere hoc non possis quinque diebus
 Continuis: quia sunt talis quoque taedia vitae.
 Magna. Voluptates commendat rarior usus.

S A T Y R A XII:

NAtali, Corvine, die mihi dulcior haec lux,
 Qua festas promissa Deis animalia cespes
 Exspectat: niveam reginae caedimus agnam :
 Par vellus dabitur pugnanti Gorgone Maura.
 Sed procul extensum petulans quatit hostia funem,
 Tarpejo servata Jovi, frontemque coruscat :
 Quippe ferox vitulus, templis maturus, et arae,
 Spargendusque mero, quem jam pudet urbera matris
 Ducere, qui vexat nascenti robora cornu.
 Si res ampla domi, similisque adfectibus esset,
 Pinguior Hispulla traheretur taurus, et ipsa
 Mole piger, nec finitima nutritus in herba ;
 Laeta sed ostendens Clitumni pascua sanguis
 Iret, et a grandi cervix ferienda ministro,
 Ob reditum trepidantis adhuc, horrendaque passus
 Nuper, et incolumem sese mirantis amici.
 Nam praeter pelagi casus, et fulguris ictum
 Evasi, densae coelum abscondere tenebrae
 Nube una, subitusque antennas impulit ignis ;
 Cum se quisque illo percussum crederet, et mox
 Attonitus nullum conferri posse putaret
 Naufragium velis ardentibus. omnia fiunt
 Talia, tam graviter, si quando poetica surgit
 Tempestas. genus ecce aliud discriminis: audi,
 Et miserere iterum, quanquam sint vetera sortis

Ejusdem :

Ejusdem : pars dira quidem, sed cognita multis,
 Et quam votiva testantur fana tabella
 Plurima. pictores quis nescit ab Iside pasci?
 Accidit et nostro similis fortuna Catullo.
 Cum plenus fluctu medius foret alveus, et jam,
 Alternum puppis latus evertentibus undis
 Arboris incertae, nullam prudentia cani
 Rectoris conferret opem : decidere jactu
 Coepit cum ventus, imitatus Castora, qui se
 Eunuchum ipse facit, cupiens evadere damno
 Testiculorum : adeo medicatum intelligit inguere.
 Fundite, quae mea sunt, dicebat, cuncta Catullus,
 Praecipitare volens etiam pulcherrima, vestem
 Purpuream tencris quoque Maecenatibus aptam,
 Atque alias, quarum generosi graminis ipsum
 Infecit natura pecus, sed et egregius fons
 Viribus occultis, et Bacticus adjuvat aër.
 Ille nec argentum dubitabat mittere, lances
 Parthenio factas, urnae cratera capacem,
 Et dignum sitiente Pholo, vel conjuge Fusci.
 Adde et bascaudas, et nulle escaria, multum
 Caelati, biberat quo callidus emtor Olynthi.
 Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
 Argento praeferre caput, rebusque salutem?
 Non propter vitam faciunt patrimonia quidam,
 Sed vitio coeci propter patrimonia vivunt:
 Jactatur rerum utilium pars maxima : sed nec
 Damna levant. tunc, adversis urgentibus, illuc
 Recidit, ut malum ferro summitteret, ac se
 Explicat angustum, discriminis ultima quando
 Praesidia asserimus, navem factura minorem.
 I nunc, et ventis animam committe, dolato
 Confusus ligno, digitis a morte remotus
 Quatuor, aut septem, si sit latissima taeda !
 Mox cum reticulis, et pane, et ventre lagenae
 Adspice sumendas in tempestate secureis.
 Sed postquam jacuit planum mare, tempora postquam
 Prospera vectoris, fatumque valentius Euro,

Et pelago; postquam Parcae meliora benigna
 Pensa manu ducunt hilares, et staminis albi
 Lanificae: modica nec multum fortior aura
 Ventus adest: inopi miserabilis arte cucurrit
 Vestibus extentis, et, quod superaverat, unum,
 Velo prora suo: jam deficientibus Austris,
 Spes vitae cum sole redit: tum gratus Iulo,
 Atque novercali sedes praelata Lavino,
 Conspicitur sublimis aspex: cui candida nomen
 Scrofa dedit, laetis Phrygibus mirabile fumen,
 Et nunquam visis triginta clara mamillis.
 Tandem intrat positas inclusa per aequora moles,
 Tyrrhenamque Pharon, porrectaque brachia rursus,
 Quae pelago currunt medio, longeque relinquunt:
 Italiam. non sic igitur mirabere portus,
 Quos natura dedit: sed trunca puppe magister
 Interiora petit Bajanae pervia cymbae.
 Tuti stagna sinus. gaudent ibi vertice raso
 Garrula securi narrare pericula nautae.
 Ite igitur pueri, linguis, animisque faventes,
 Sertaque delubris, et farra imponite cultris,
 Ac melleis ornate focos, glebamque virentem:
 Jam sequar, et sacro, quod praestat, rite peracto,
 Inde domum repetam, gracileis ubi parva coronas
 Accipiunt fragili simulacra nitentia cera.
 Haec nostrum placabo Jovem, Laribusque paternis
 Thura dabo, atque omneis violae jactabo colores.
 Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
 Et matutinis operitur festa lucernis.
 Nec suspecta tibi sunt haec, Corvine: Catullus,
 Pro cuius reditu tot pono altaria, parvos
 Tres habet haeredes. libet expectare, quis aegram
 Et claudentem oculos gallinam impendat amico
 Tam sterili. verum haec nimia est impensa: coturnix
 Nulla unquam pro patre cadet. sentire calorem
 Si coepit locuples Galita, et Paccius, orbi:
 Legitime fixis vestitur tota tabellis
 Porticus. exitunt, qui promittant hecatomben:

Quatenus heic non sunt, nec venales elephantii,
 Nec Latio, aut usquam sub nostro sidere talis
 Bellua concipitur: sed furva gente petita
 Arboribus Rutulis, et Turni pascitur agro
 Caesaris armentum, nulli servire paratum
 Privato: siquidem Tyrio parere solebant
 Hannibali, et nostris ducibus, regique Molosso,
 Horum majores, ac dorso ferre cohorteis,
 Partem aliquam belli, et euntem in praelia turrem.
 Nulla igitur mora per Novium, mora nulla per Istram
 Pacuvium, quin illud ebur ducatur ad aras,
 Et cadat ante Lareis Gallitae victima sola,
 Tantis digna Deis, et captatoribus horum.
 Alter enim, si concedas mactare, vovebit
 De grege fervorum magna aut pulcerrima quaeque
 Corpora, vel pueris, et frontibus ancillarum
 Imponet vittas, et, si qua est nubilus illi
 Iphigenia domi, dabit hanc altaribus; etsi
 Non sperat tragicae furtiva piacula cervae.
 Laudo meum civem, nec comparo testamento
 Mille rates: nam si Libitinam evaserit aeger,
 Delebit tabulas, inclusus carcere naissae,
 Post meritum sane mirandum, atque omnia soli
 Forfan Pacuvio breviter dabit. ille superbus
 Incedet victis rivalibus. ergo vides. quam
 Grande operae precium faciat jugulata Mycenis.
 Vivat Pacuvius, quaeso, vel Nestora totum:
 Possideat, quantum rapuit Nero: montibus aurum
 Exaequet, nec amet quenquam, nec ametur ab ullo!

S A T Y R A XIII.

EXemplo quodcunque malo committitur, ipsi
 Displicet auctori. Prima est haec ultio, quod, se
 Judice, nemo nocens absolvitur, improba quamvis
 Gratia fallaci praetoris vicerit urna.
 Quid sentire putas omneis, Calvine, recenti
 De scelere, et fidei violatae crimine? sed nec

Tam tenuis census tibi contigit, ut mediocris
 Jacturae te mergat onus : nec rara videmus,
 Quae pateris. casus multis hic cognitus, ac jam.
 Tritus, et e medio fortunae ductus acervo.
 Ponamus nimios gemitus : flagrantior aequo
 Non debet dolor esse viri, nec vulnere major.
 Tu, quamvis levium minimam, exiguamque malorum
 Particulam vix ferre potes, spumantibus ardens
 Visceribus, sacrum tibi, quod non reddat amicus
 Depositem. stupet haec, qui jam post terga reliquit
 Sexaginta annos, Fontejo consule natus?
 An nihil in melius tot rerum proficit usu?
 Magna quidem, sacris quae dat preecepta libellis,
 Victrix Fortunae Sapientia. Ducimus autem
 Hos quoque felices, qui ferre incommoda vitae,
 Nec jactare jugum vita didicere magistra,
 Quae tam festa dies, ut cesset prodere surem,
 Perfidiam, fraudes, atque omni ex crimine lucrum
 Quaesitum, et partos gladio, vel pyxide nummos?
 Rari quippe boni : numerus vix est totidem, quot
 Thebarum portae, vel divitis ostia Nili.
 Nona aetas agitur, prejoraque secula ferri
 Temporibus : quorum sceleri non invenit ipsa.
 Nomen, et a nullo posuit natura metallo.
 Nos hominum Divumque fidem clamore ciemus,
 Quanto Faesidium laudat vocalis agentem
 Sportula. dic senior bulla dignissime, nescis,
 Quas habeat Veneres aliena pecunia? nescis,
 Quem tua simplicitas risum vulgo moveat, cum
 Exigis a quoquam, ne pejeret : et putet ullis
 Esse aliquod numen templis, araeque rubenti?
 Quondam hoc indigenae vivebant more, prius quam
 Sumeret agrestem posito diademate falcem
 Starnus Ingiens. tunc, cum virguncula Juno,
 Et privatus adhuc Idaeis Jupiter antris.
 Nulla super nubes convivia Coelicolarum,
 Nec puer Iliacus, formosa nec Herculis uxor
 Ad cyathos, etiam siccato nectare tergens

Brachia Volcanus Liparaea nigra taberna,
 Prandebat sibi quisque Deus, nec turba Deorum
 Talis, ut est hodie, contentaque sidera paucis
 Numinibus miserum urgebant Atlanta minori
 Pondere. nondum aliquis fortitus triste profundi
 Imperium, aut Sicala torvus cum conjuge Pluton.
 Nec rota, nec Furiae, nec saxum, aut vulturis atri
 Poena : sed infernis hilares sine regibus umbrae.
 Improbilas illo fuit admirabilis aevo.
 Credebant hoc grande nefas, et morte piandum,
 Si juvenis vetulo non assurrexerat, et si
 Barbato cuicumque puer, licet ipse videret
 Plura domi fraga, et majores glandis acervos.
 Tam venerabile erat praecedere quatuor annis,
 Primaque par adeo sacrae lanugo senectae !
 Nunc, si depositum non inficietur amicus,
 Si reddat veterem cum tota aerugine follem,
 Prodigiosa fides, et Tuscis digna libellis,
 Quaeque coronata lustrari debeat agna.
 Egregitum, sanctumque virum, si cerno, bimbri
 Hoc monstrum puero, vel mirandis sub aratro
 Piscibus inventis, et foetae comparo mulae
 Sollicitus, tanquam lapides effuderit imber,
 Examenque apium longa confederit uva
 Culmine delubri, tanquam in mare fluxerit amnis
 Gurgitibus miris, et lactis vorticè torrens.
 Intercepta decem quereris sestertia fraude
 Sacrilega? quid si bis centum perdidit alter
 Hoc arcana modo? majorem tertius illa
 Summam, quam patulae vix ceperat angulus arcae?
 Tam facile et pronum est superos contemnere testeis,
 Si mortalis idem nemo sciat! adspice, quanta
 Voce neget, quae sit ficti constantia vultus?
 Per solis radios, Tarpejaque fulmina jurat,
 Et Martis frameam, et Cirrhaei spicula vatis :
 Per calamos venatricis pharetramque puellae,
 Perque tuum, pater Aegei Neptune, tridentem :
 Addit et Herculos arcus, hastamque Minervae,

Quidquid

Quidquid habent telorum armamentaria coeli.
 Si vero et pater est: comedam, inquit, flebile gnati
 Sinciput elixi, Pharioque madentis aceto.
 Sunt, in fortunae qui casibus omnia ponant,
 Et nullo credant mundum rectore moveri,
 Natura volvente vices et lucis, et anni,
 Atque ideo intrepidi quaecunque altaria tangunt.
 Est alius metuens, ne crimen poena sequatur:
 Hic putat esse Deos, et pejerat, atque ita secum:
 Decernat, quodcunque volet de corpore nostro
 Isis, et irato feriat mea lumina sistro,
 Dummodo vel coecus teneam, quos abnego, nummos.
 Et phthisis, et vomicae putres, et dimidium crus
 Sunt tanti? pauper locupletem optare podagram
 Nec dubitet Ladas, si non eget Anticyra, nec
 Archigene. quid enim velocis gloria plantae
 Praestat, et esuriens Pisifaeae ramus olivae?
 Ut sit magna, tamen certe lenta ira Deorum est.
 Si curant igitur cunctos punire nocentis,
 Quando ad me venient? sed et exorabile numen
 Fortasse experiar, solet his ignoscere. Multi
 Committunt eadem diverso crimina fato:
 Ille crucem sceleris precium tulit, hic diadema.
 Sic animum dirae trepidum formidine culpae
 Confirmant. tunc te sacra ad delubra vocantem
 Praecedit, trahere immo ultro, ac vexare paratus.
 Nam, cum magna malae superest audacia caussae,
 Creditur a multis fiducia. mimum agit ille,
 Urbani qualem fugitivus scurra Catulli:
 Tu miser exclamas, ut stentora vincere possis,
 Vel potius, quantum Gradivus Homericus: audis
 Jupiter haec, nec labra moves, cum mittere vocem
 Debueras vel marmoreus, vel aeneus? aut cur
 In carbone tuo charta pia thura soluta
 Ponimus, et sectum vituli jecur, albaque porci
 Omenta? ut video, nullum discrimen habendum est
 Effigies inter vestras, statuanque Vagelli.
 Accipe, quae contra valeat solatia ferre,

Et qui nec Cynicos, nec Stoica dogmata legit
 A Cynicis tunica distantia, non Epicurum
 Suspicit exigui laetum plantaribus horti.
 Curentur dubii medicis majoribus aegri;
 Tu venam vel discipula committe Philippi.
 Si nullum in terris tam detestabile factum
 Ostendis, taceo, nec pugnis caedere pectus
 Te veto, nec plana faciem contundere palma:
 Quandoquidem accepto claudenda est janua damno,
 Et majore domus gemitu, majore tumultu
 Planguntur nummi, quam funera. nemo dolorem
 Fingit in hoc casu, vestem diducere fumam
 Contentus, vexare oculos humere coacto.
 Ploratur lacrimis amissa pecunia veris.
 Sed si cuncta vides simili fora plena querela:
 Si, decies lectis diversa parte tabellis,
 Vana supervacui dicunt cheirographa ligni,
 Arguit ipforum quos littera: gemmaque princeps
 Sardonychum, oculis quae custoditur eburnis:
 Ten'o delicias extra communia censes
 Penendum: qui tu gallinae filius albae;
 Nos viles pulli nati infelicibus ovis!
 Rem pateris modicam, et medioeri bile ferendam,
 Si flectas oculos majora ad crimina. confer
 Conductum latronem, incendia sulfure coepta,
 Atque dolo, primos cum janua colligit igneis:
 Confer et hos, veteris qui tollunt grandia templi
 Pocula adorandae robiginis, et populorum
 Dona, vel antiquo positas a rege coronas.
 Haec ibi si non sunt, minor exstat sacrilegus, qui
 Radat inaurati femur Herculis, et faciem ipsam
 Neptuni; qui bracteolam de Castore ducat.
 An dubitet solitus totum conflare tonantem?
 Confer et artifices, mercatoremque veneni,
 Et deducendum: corio bovis in mare, cum quo
 Clauditur adversis innoxia nimia satis.
 Haec quota pars scelerum, quae custos Gallicus urbis
 Usque a Lucifero, donec lux occidat, audit?

Humani generis mores tibi nosse volenti
 Sufficit una domus. paucos consume dies, et
 Dicere te miserum, postquam illinc veneris, aude.
 Quis tumidum guttur miratur in Alpibus? aut quis
 In Meroe crasso majorem infante mamillam?
 Caerula quis stupuit Germani lumina, flavam
 Caesariem, et madido torquentem cornua cirro?
 Nempe quod haec illis natura est omnibus una.
 Ad subitas Thracum volucres, nubemque sonoram
 Pygmaeus parvis currit bellator in armis:
 Mox impar hosti, raptusque per aëra curvis
 Unguibus a saeva fertur grue. si videas hoc
 Gentibus in nostris, risu quatiare: sed illic,
 Quanquam eadem assidue spectentur praelia, ridet
 Nemo, ubi tota cohors pede non est altior uno.
 Nullane perjuri capitis, fraudisque nefandae
 Poena erit? abreptum crede hunc graviore catena
 Protinus, et nostro (quid plus velit ira?) necari
 Arbitrio. manet illa tamen jactura, nec unquam
 Deposita tibi sospes erit: sed corpore trunco
 Invidiosa dabit minimus solatia sanguis.
 At vindicta bonum vita jucundius ipsa.
 Nempe hoc indocti, quorum praecordia nullis
 Interdum, aut levibus videas flagrantia causis.
 Quantulaeunque adeo est occasio, sufficit irae.
 Chrysiippus non dicet idem, nec mite Thaletis
 Ingenium, dulciisque senex vicinus Hymetto,
 Qui partem acceptae saeva inter vincla cicutae
 Accusatori nollet dare. plurima felix
 Paullatim vitia, atque errores exiit omneis,
 Prima docet rectum sapientia: quippe minuti
 Semper, et infirmi est animi, exiguique voluptas
 Ultio: continuo sic collige, quod vindicta
 Nemo magis gaudet, quam foemina. cur tamen hos tu
 Evasisse putes: quos diri conscia facti
 Mens habet attonitos, et surdo verberere caedit
 Occultum quatiente animo tortore flagellum?
 Poena autem vehemens, ac multo saevior illis,

Quas et Caeditius gravis invenit, et Rhadamanthus,
 Nocte dieque suum gestare in pectore testem.
 Spartano cuidam respondit Pythia vates:
 Haud impunitam quondam fore, quod dubitaret
 Depositem retinere, et fraudem jure tueri
 Jurando: quaerebat enim, quae Numinis esset
 Mens, et an hoc illi facinus suaderet Apollo?
 Reddidit ergo metu, non moribus, et tamen omnem
 Vocem adyti dignam templo, veramque probavit:
 Exstinctus tota pariter cum prole, domoque,
 Et, quamvis longa deductis gente, propinquis.
 Has patitur poenas peccandi sola voluntas.
 Nam scelus intra se tacitum qui cogitat ullum,
 Facti crimen habet. cedo, si conata peregit?
 Perpetua anxietas nec mensae tempore cessat,
 Faucibus ut morbo siccis, interque molaris
 Difficili crescente cibo. sed vina misellus
 Exspuit: Albani veteris preciosa senectus
 Displicet. ostendas melius, densissima ruga
 Cogitur in frontem, velut acri ducta Falerno.
 Nocte brevem si forte indulsit cura soporem,
 Et toto versata toro jam membra quiescunt:
 Continuo templum, et violati Numinis aras,
 Et, quod praecipuis mentem sudoribus urget,
 Te videt in somnis. tua sacra et major imago
 Humana turbat pavidum, cogitque fateri.
 Hi sunt, qui trepidant, et ad omnia fulgura pallent,
 Cum tonat: exnimes primo quoque murmure coeli;
 Non quasi fortuitus, nec ventorum rabie, sed
 Iratus cadat in terras, et judicet ignis.
 Illa nihil nocuit, cura graviore timetur
 Proxima tempestas: velut hoc dilata sereno.
 Praeterea, lateris vigili cum febre dolorem
 Si coepere pati, missum ad sua corpora morbum
 Infesto credunt a Numine: saxa Deorum
 Haec et tela putant. pecudem spondere sacello
 Balantem, et Laribus cristam promittere galli
 Non audent. Quid enim sperare nocentibus aegris

Concessum? vel quae non dignior hostia vita?
 Mobilis, et varia est ferme natura malorum.
 Cum scelus admittunt, superest constantia: quod fas
 Atque nefas, tandem incipiunt sentire peractis
 Criminibus. tamen ad mores natura recurrit
 Damnatos, fixa, et mutari nescia. nam quis
 Peccandi finem posuit sibi? quando recepit
 Ejectum semel attrita de fronte ruborem?
 Quisquam hominum est, quem tu contentum videris uno
 Flasitio? dabit in laqueum vestigia noster
 Perfidus, et nigri patietur carceris uncum,
 Aut maris Aegaei rupem, scopulosque frequenteis
 Exsulibus magnis. poena gaudebis amara
 Nominis invisi, tandemque fatebere laetus
 Nec furdum, nec Teiresiam quenquam esse Deorum.

S A T Y R A XIV.

PLurima sunt, Fuscine, et fama digna sinistra,
 Et nitidis macularum haesuram figentia rebus,
 Quae monstrant ipsi pueris, traduntque parentes.
 Si damnosa senem iuvat alca: ludit et haeres
 Bullatus, parvoque eadem movet arma frittulo. 5
 Nec melius de se cuiquam sperare propinquo
 Concedet juvenis, qui radere tubera terrae,
 Eoletum condire, et eodem jure natanteis
 Mergere scedulas didicit nebulone parente,
 Et cana monstrante gula. cum septimus annus 10
 Transferit pueram, nondum omni dente renato,
 Barbatos licet admoveas mille inde magistros,
 Hinc totidem, cupiet lauto coenare paratu
 Semper, et a magna non degenerare culina.
 Mitem animam, et mores modicis erroribus aequos 15
 Praecipit, atque animas fervorum et corpora, nostra
 Materia constare putat, paribusque clementis:
 An facere docet Rutilus? qui gaudet acerbo
 Plagarum strepitu, et nullam Seirena flagellis
 Comparat, Antiphates trepidi Laris, ac Polyphemus? 20
 Tunc

Tum felix, quoties aliquis tortore vocato
 Uritur ardenti duo propter lintea ferro.
 Quid suadet juveni laetus stridore catenae,
 Quem mire afficiunt inscripta ergastula, carcer
 Rusticus? exspectas, ut non sit adultera largae 25
 Filia: quae nunquam maternos dicere moechos
 Tam cito, nec tanto poterit contexere cursu,
 Ut non ter decies respiret? conscia matri
 Virgo fuit: ceras nunc hac dictante pusillas
 Implet, et ad moechum dat eisdem ferre cinaedis. 30
 Sic natura jubet: velocius, et citius nos
 Corruptum vitiorum exempla domestica, magnis
 Cum subeunt animos auctoribus. X unus et alter
 Forsitan haec spernant juvenes, quibus arte benigna,
 Et meliore luto finxit praecordia Titan: 35
 Sed reliquos fugienda patrum vestigia ducunt,
 Et monstrata diu veteris trahit orbita culpae.
 Abstineas igitur damnandis. hujus enim vel
 Una potens ratio est, ne crimina nostra sequantur:
 Ex nobis geniti: quoniam dociles imitandis 40
 Turpibus ac pravis omnes sumus; et Catilinam
 Quocumque in populo videas, quocumque sub axe:
 Sed nec Brutus erit, Bruti nec avunculus usquam.
 Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
 Intra quae puer est. procul hinc, procul inde puellae 45
 Lenonum, et cantus pernoctantis parasiti.
 Maxima debetur puero reverentia. si quid
 Turpe paras, nec tu pueri contemseris annos:
 Sed peccatura obstet tibi filius infans.
 Nam, si quid dignum censoris fecerit ira: 50
 Quandoque, et similem tibi se non corpore tantum,
 Nec vultu dederit, morum quoque filius, et qui
 Omnia deterius tua per vestigia peccet,
 Corripies nimirum, et castigabis acerbo
 Clamore, ac post haec tabulas mutare parabis. 55
 Unde tili frontem libertatemque parentis;
 Cum facias pejora senex, vacuumque cerebro
 Jampridem caput hoc ventosa cucurbita quacrat?

Hospite venturo, cessabit nemo tuorum :
 Verre pavementum : nitidas ostende columnas : 60
 Arida cum tota descendat aranea tela :
 Hic laeve argentum, vasa aspera tergeat alter :
 Vox domini furit instantis, virgamque tenentis.
 Ergo miser trepidas, ne stercore foeda canino
 Atria displiceant oculis venientis amici, 65
 Ne perfusa luto sit porticus, et tamen uno
 Semodio scobis haec emendat servulus unus :
 Illud non agitas, ut sanctam filius omni
 Adspiciat sine labe domum, vitioque carentem ?
 Gratum est, quod patriae civem, populoque dedisti ; 70
 Si facis, ut patriae sit idoneus, utilis agris,
 Utilis et bellorum, et pacis rebus agendis.
 Plurimum enim intererit, quibus artibus, et quibus hunc
 Moribus instituas. serpente ciconia pullos (tu
 Nutrit, et inventa per devia rura lacerta : 75
 Illi cadem sumtis quaerunt animalia pinnis.
 Vultur jumento, et canibus, crucibusque relictis,
 Ad foetus properat, partemque cadaveris affert.
 Hic est ergo cibus magni quoque vulturis, et se
 Pascens, propria cum jam facit arbore nidos. 80
 Sed leporem aut capream famulae Jovis, et generosae
 In saltu venantur aves : hinc praeda cubili
 Ponitur : inde autem, cum se matura levarit
 Progenies stimulantc fame, festinat ad illam,
 Quam primum praedam rupto gustaverat ovo. 90
 Aedificator erat Cetronius, et, modo curvo
 Littore Cajetae, summa nunc Tiburis arce,
 Nunc Praenestinis in montibus alta parabat
 Culmina villarum, Graecis longeque petitis
 Marmoribus vincens Fortunae atque Herculis aedem : 95
 Ut spado vincebat Capitolia nostra Posides.
 Dum sic ergo habitat Cetronius, imminuit rem,
 Fregit opes, nec parva tamen mensura relictae
 Partis erat : totam hanc turbavit filius amens,
 Dum meliore novas attollit marmore villas. 100
 Quidam sortiti metuentem sabbata patrem,

Nil praeter nubes, et coeli numen adorant :
 Nec distare putant humana carne suillam,
 Qua pater ablinuit, mox et praepudia ponunt.
 Romanas autem soliti contemnere leges, 105
 Judaicum ediscunt, et servant, ac metuunt jus,
 Tradidit arcano quodcumque volumine Moses.
 Non monstrare vias, eadem nisi sacra colenti :
 Quaesitum ad fontem solos deducere verpos.
 Sed pater in causa, cui septima quaeque fuit lux 110
 Ignava, et partem vitae non attigit ullam.
 Sponte tamen juvenes imitantur cetera : solam
 Inviti quoque avaritiam exercere jubentur.
 Fallit enim vitium specie virtutis et umbra,
 Cum sit triste habitu vultuque et veste severum, 115
 Nec dubie, tanquam frugi, laudetur avarus,
 Tanquam parcus homo, et rerum tutela suarum.
 Certa magis, quam si fortunas servet easdem
 Hesperidum serpens aut Ponticus. adde quod hunc, de
 Quo loquor, egregium populus putat acquirendi 120
 Artificem : quippe his crescunt patrimonia fabris.
 Sed crescunt quocumque modo, majoraque fiunt
 Incude assidua, semperque ardente camino.
 Et pater ergo animi felices credit avaros,
 Qui miratur opes, qui nulla exempla beati 125
 Pauperis esse putat : juvenes hortatur, ut illam
 Ire viam pergant, et eidem incumbere sectae.
 Sunt quaedam vitiorum elementa : his protinus illos
 Imbuit, et cogit minimas ediscere sordes :
 Mox acquirendi docet insatiabile votum. 130
 Servorum ventres modio castigat iniquo,
 Ipse quoque esuriens : neque enim omnia sustinet un-
 Mucida cocrulei panis consumere frustra, (quam
 Hesternum solitus medio servare minuta
 Septembri, nec non disferre in tempora coenae 135
 Alterius, conchem aestivam cum parte lacerti.
 Signatam, vel dimidio, putrique siluro,
 Filaque sectivi numerata includere porri.
 Invitatus ad haec aliquis de ponte negavit.

Sed quo divitias haec per tormenta coactas, 140
 Cum furor haud dubius, cum fit manifesta phrenesis,
 Ut locuples moriaris, egentis vivere fato?
 Interea pleno cum turget sacculus ore,
 Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crevit,
 Et minus hanc optat, qui non habet. ergo paratur 145
 Altera villa tibi, cum rus non sufficit unum,
 Et proferre libet sineis, majorque videtur,
 Et melior vicina seges. mercaris et hanc, et
 Arbusta, et densa montem qui canet oliva.
 Quorum si precio dominus non vincitur ullo, 150
 Nocte boves macri, lassoque famelica collo
 Jumenta ad virideis hujus mittentur aristas;
 Nec prius inde domum, quam tota novalia saevos
 In ventres abeant, ut credas falcibus actum.
 Dicere vix possis, quam multi talia plorent, 155
 Et quot venaleis injuria fecerit agros.
 Sed qui sermones? quam foedae buccina famae?
 Quid nocet haec, inquit. tunicam mihi malo lupinae,
 Quam si me toto laudet vicinia pago, 160
 Exigui ruris paucissima farra secantem:
 Scilicet et morbis, et debilitate carebis,
 Et luctum et curam efugies, et tempora vitae
 Longa tibi post haec fato meliore dabuntur:
 Si tantum culti solus possederis agri, 165
 Quantum sub Tatio populus Romanus arabat.
 Mox etiam fractis aetate, ac Punica passis
 Praelia, vel Pyrrhum immanem, gladioque Molossos,
 Tandem pro multis vix jugera bina dabantur
 Vulneribus. merces haec sanguinis atque laboris 170
 Nullis visa unquam meritis minor, aut ingratae
 Carta, fides patriae. saturabat glebula talis
 Patrem ipsum, turbamque caesae: qua foeta jacebat
 Uxor, et infantes hudebant quatuor, unus
 Vernula, tres domini: sed magnis fratribus horum 175
 A scrobe. vel sulco redeuntibus, altera coena
 Amplior, et grandes fumabant pultibus ollae.
 Nunc modus hic agri nostro non sufficit horto.

Inde fere scelerum caussae, nec plura venena
 Miscuit, aut ferro grassatur saepius ullum 180
 Humanae mentis vitium, quam saeva cupido
 Immodici census. nam dives qui fieri vult,
 Et cito vult fieri. Sed quae reverentia legum,
 Quis metus, aut pudor est unquam properantis avari?
 Vivite contenti castulis, et collibus istis, 185
 O pueri, Marcius dicebat et Hernicus olim
 Vestinusque fenex, panem quaeramus aratro,
 Quis satis est mensis: laudant hoc Numina ruris,
 Quorum ope et auxilio, gratae post munus aristae,
 Contingunt homini veteris fastidia quercus. 190
 Nil vetitum fecisse volet, quem non pudet alto
 Per glaciem perone tegi, qui summovet euros
 Pellibus inversis. peregrina ignotaque nobis
 Ad scelus, atque nefas, quaecumque est, purpura ducit.
 Haec illi veteres praecepta minoribus: at nunc 195
 Post finem autumnii media de nocte supinum
 Clamofus juvenem pater excitat: accipe ceras,
 Scribe puer, vigila, causas age, perlege rubras
 Majorum leges, aut vitem posce libello.
 Sed caput intactum buxo, naresque pilosas 200
 Adnotet, et grandes miretur Laelius alas.
 Dirae Maurorum attegias, castella Brigantum,
 Ut locupletem aquilam tibi sexagesimus annus
 Afferat. aut, longos castrorum ferre labores
 Si piget, et trepidum solvunt tibi cornua ventrem 205
 Cum litais audita, pares, quod vendere possis
 Pluris dimidio, nec te fastidia mercis
 Ullis subeant ablegandae Tiberim ultra,
 Neu credas ponendum aliquid discriminis inter
 Unguenta, et corium. Lucri bonus est odor ex re 210
 Qualibet. illa tuo sententia semper in ore
 Versetur, Dis atque ipso Jove digna, poetae:
 Unde habeas, quaerit nemo, sed oportet habere.
 Hoc monstrant vetulae pueris repentibus assae:
 Hoc discunt omnes ante alpha et beta puellae. 215
 Talibus instantem monitis quemcunque parentem

Sic possum adfari : dic, ô vanissime, quis te
 Festinare iubet? meliorem praesto magistro
 Discipulum. securus abi : vinceris, ut Ajax
 Praeteriit Telamonem, ut Pelea vicit Achilles. 280
 Parcendum est teneris. nondum implevere medullas
 Maturae mala nequitiae. ast cum pectere barbam
 Coeperit, et longi mucronem admittere cultri,
 Falsus erit testis, vendet perjuriam summa
 Exigua, et Cereris tangens aramque pedemque. 285
 Elatam jam crede nurum, si limina vestra
 Mortifera cum dote subit. quibus illa premetur
 Per somnum digitis ! nam quae terraque marique
 Acquirenda putas, brevior via conferet illi. 3
 Nullus enim magni sceleris labor. haec ego nunquam 27
 Mandavi, dices olim, nec talia suasi :
 Mentis causa malae tamen est, et origo penes te.
 Nam quisquis magni census praecepit amorem, 33
 Et laevo monitu pueros producit avaros, 270
 Et qui per fraudes patrimonia conduplicare
 Dat libertatem, et totas effundit habenas
 Curriculo : quem si revoces, subsistere nescit,
 Et te contempto rapitur, metisque relictis.
 Nemo satis credit tantum delinquere, quantum
 Permittas : adeo indulgent sibi latius ipsi. 7 & X
 Cum dicis juveni : stultum, qui donet amico,
 Qui paupertatem levet, attollatque propinqui :
 Et spoliare doces, et circumscribere, et omni
 Crimine divitias acquirere, quarum amor in te,
 Quantum erat patriae Deciorum in pectore, quantum 180
 Dilexit Thebas, si Graecia vera, Menoecus :
 In quorum sulcis legiones dentibus anguis
 Cum clypeis nascuntur, et horrida bella capeffunt
 Continuo. tanquam et tubicen surrexerit una.
 Ergo ignem, cujus scintillas ipse dedisti, 185
 Flagrantem late, et rapientem cuncta videbis.
 Nec tibi parceret misero, trepidumque magistrum
 In cavea magno fremitu leo tolleret alumnus.
 Nota mathematicis genesis tua : sed grave tardas
 Expectare

Expectare colus, n. orieris stamine nondum **190**
 Abrupto. jam nunc obitas, et vota moraris:
 Jam torquet juvenem longa et cervina senectus.
 Ocyus Archigenem quaere, atque eme, quod Mithridates
 Composuit, si vis aliam decerpere ficum,
 Atque alias tractare rosas. medicamen habendum est, **195**
 Sorbere ante cibum quod debeat et pater et rex.
 Monstro voluptatem egregiam; cui nulla theatra,
 Nulla aequare queas praetoris pulpita lauti;
 Si spectes, quanto capitis discrimine constant
 Incrementa domus, aerata multus in arca **200**
 Fiscus, et ad vigilem ponendi Castora nummi,
 Ex quo Mars ultor galeam quoque perdidit, et res
 Non potuit servare suas. ergo omnia Florae,
 Et Cereris licet, et Cybeles aulaea relinquas:
 Tanto majores humana negotia ludi. **205**
 An magis oblectant animum jactata petauro
 Corpora, quique solet rectum descendere funem;
 Quam tu, Corycia semper qui puppe moraris,
 Atque habitas, coro semper tollendus et austro,
 Perditus, ac vilis facci mercator olentis: **210**
 Qui gaudes pingue antiquae de littore Cretae
 Passum, et municipes Jovis advexisse lagenas?
 Hic tamen ancipiti figens vestigia planta
 Victum illa mercede parat, brumamque, famemque
 Illa recte cavet: tu propter mille talenta, **215**
 Et centum villas temerarius aspice portus,
 Et plenum magnis trabibus mare: plus hominum est
 In pelago. veniet classis, quocumque vocarit (jam
 Spes lucri, nec Carpathium Gaetulaque tantum
 Aequora transiliet: sed longe Calpe relicta, **220**
 Audiet Herculeo stridentem gurgite solem.
 Grande operae precium est, ut tenso folle reverti
 Inde doctum possis, tumidaque superbus aluta
 Oceani monstra, et juvenes vidisse marinos.
 Non unus menteis agitatur furor: ille sororis **225**
 In manibus vultu Eumenidum terretur, et igni:
 Hic bove percusso mugire Agamemnona credit,

Aut Ithacum. parcat tunicis licet atque lacernis,
 Curatoris eget, qui navem mercibus implet
 Ad summum latus, et tabula distinguitur unda: 230
 Cum sit caussa mali tanti et discriminis hujus,
 Concisum argentum in titulos faciesque minutas.
 Occurrunt nubes et fulgura: solvite funem
 Frumenti dominus clamat, piperisque cocenti.
 Nil color hic coeli, nil fascia nigra minatur: 235
 Aestivum tonat. infelix, hac forsitan ipsa
 Nocte cadet fractis trabibus, fluctuque premetur
 Obrutus, et zoram laeva, morsuque tenebit.
 Sed, cuius votis modo non suffecerat aurum,
 Quod Tagus, et rutila volvit Pactolus arena, 240
 Frigida sufficient velantes inguina panni,
 Exiguusque cibus, mersa rate naufragus assem
 Dum rogat, et picta se tempestate tuetur.
 Tantis parta malis, cura majore metuque
 Servantur. misera est magni custodia census. 245
 Dispositis praedives hamis vigilare cohortem
 Servorum noctu Licinus jubet, attonitus pro
 Electro, signisque suis, Phrygiaeque columna,
 Atque ebore, et lata testudine. dolia nudi
 Non ardent Cynici. si fregeris, altera fiet 250
 Cras domus, aut eadem plumbo commissa manebit.
 Senex Alexander, testa cum vidit in illa
 Magnum habitatorem, quanto felicior hic, qui
 Nil cuperet, quam qui totum sibi posceret orbem,
 Passurus gestis aequanda pericula rebus. 255
 Nullum numen habes, si sit prudentia: nos te,
 Nos facimus, Fortuna, Deam. mensura tamen quae
 Sufficiat census, si quis me consulat. edam:
 In quantum sitis, atque fauces, et frigora poscunt,
 Quantum, Epicure, tibi parvis suffecit in hortis, 260
 Quantum Socratici ceperunt ante penates.
 Nunquam aliud Natura, aliud sapientia dicit.
 Acribus exemplis videor te cadere. nunc
 Ergo aliquid nostris de moribus: effice suamam
 Bis septem ordinibus, quam lex dignatur Othonis: 265

Haec quoque si rugam trahit, extenditque labellum :
 Sume duos equites, fac tertia quadringenta.
 Si nondum implevi gremium, si panditur ultra :
 Nec Croesi fortuna unquam, nec Persica regna
 Sufficient animo, nec divitiae Narcissi; 270
 Indulsi Caesar cui Claudius omnia, cujus
 Paruit imperiis uxorem occidere jussus. 272

S A T Y R A XV.

Q Uis nescit, Volusi Bithynice, qualia demens
 Aegyptus portenta colat? crocodilon adorat
 Pars haec : illa pavet saturam serpentibus ibin.
 Effigies sacri nitet aurea cercopithcci,
 Dimidio magicae resonant ubi Memnone chordae,
 Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis.
 Illic coeruleos, heic piscem fluminis, illic
 Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.
 Porrum et caepe nefas violare, et frangere morsu.
 O sanctas genteis, quibus haec nascuntur in hortis
 Numina ! lanatis animalibus abstinet omnis
 Mensa. nefas illic foetum jugulare capellae :
 Carnibus humanis vesci licet attonito cum
 Tale super coenam facinus narraret Ulysses
 Alcinoo, bilem aut risum fortasse quibusdam
 Moverat, ut mendax aretalogus. in mare nemo
 Hunc abicit, saeva dignum veraque Charybdi,
 Fingentem immanis Laestrygonas, atque Cyclopas?
 Nam citius Scyllam, vel concurrentia saxa
 Cyaneis, plenos et tempestatibus utreis
 Crediderim, aut tenni percussum verbere Circes,
 Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.
 Tam vacui capitis populum Phaeaca putavit?
 Sic aliquis merito nondum ebrius, et minimum qui
 De Corcyraea temetum dixerat urna :
 Solus enim hoc Ithacus nullo sub teste canebat.
 Nos miranda quidem, sed nuper consule Junio
 Gesta super calidae referemus moenia Copti,

Nos vulgi scelus, et cunctis graviora cothurnis.
 Nam scelus a Pyrrha, quanquam omnia firmata volvas,
 Nullus apud tragicos populus facit. accipe, nostro
 Dira quod exemplum feritas produxerit aevo.
 Inter finitimos vetus atque antiqua simultas,
 Immortale odium et nunquam sanabile vulnus
 Ardet adhuc Ombos et Tentyra. summus utrinque
 Inde furor vulgo, quod Numina vicinorum
 Odit uterque locus, cum solos credat habendos
 Esse Deos, quos ipse colit. sed tempore festo
 Alterius populi rapienda occasio cunctis
 Visa inimicorum primoribus ac ducibus: ne
 Laetum hilaremque diem, ne magnae gaudia coenae
 Sentirent positis ad templa, et compita mensis,
 Pervigilique toro, quem nocte ac luce jacentem
 Sceptimus interdum sol invenit. horrida sane
 Aegyptus: sed luxuria, quantum ipse notavi,
 Barbara famoso non cedit turba Canopo.
 Adde, quod et facilis victoria de madidis, et
 Blaesibus atque mero titubantibus. inde virorum
 Saltatus nigro tibicine, qualiacunque
 Unguenta, et flores, multaeque in fronte coronae:
 Hinc jejunum odium. sed jurgia prima sonare
 Incipiunt animis ardentibus: haec tuba rixae.
 Dein clamore pari concurritur, et vice teli
 Sacvit nuda manus: paucae sine vulnere malae;
 Vix cuiquam, aut nulli toto certamine nasus
 Integer. aspiceres jam cuncta per agmina vultus
 Dimidios, alias facies, et hiantia ruptis
 Ossa genis, plenos oculorum sanguine pugnos.
 Ludere se credunt ipsi tamen, et puerileis
 Exercere acies, quod nulla cadavera calcent:
 Et sane quo tot rixantis millia turbae,
 Si vivunt omnes? ergo acrior impetus, et jam
 Saxa inclinatis per humum quaesita lacertis
 Incipiunt torquere, domestica seditioni
 Tela. nec hunc lapidem, qualeis et Turnus, et Ajax,
 Vel quo Tydides percussit pondere coxam

Aeneae : sed quem valeant emittere dextrae
 Illis dissimiles, et nostro tempore natae.
 Nam genus hoc vivo jam decresecbat Homero.
 Terra malos homines nunc educat, atque pusillos.
 Ergo Deus, quicumque adspexit, ridet et odit.
 A diverticulo repetatur fabula. Postquam
 Subsidiis aucti pars altera promere ferrum
 Audet, et infestis pugnam instaurare sagittis :
 Terga fugae celeri praestantibus omnibus, instant,
 Qui vicina colunt umbrosae Tentyra palmae.
 Labitur hinc quidam, nimia formidine cursum
 Praecipitans, capiturque : ast illum in plurima sectum
 Frustra et particulas, ut multis mortuus unus
 Sufficeret, totum corrosis ossibus edit
 Victrix turba, nec ardenti decoxit ahenò,
 Aut verubus : longum usque adeo tardumque putavit
 Expectare focos, contenta cadavere crudo.
 Heic gaudere libet, quod non violaverit ignem,
 Quem summa coeli raptum de parte Prometheus
 Donavit terris. elemento gratulor, et te
 Exultare reor. sed qui mordere cadaver
 Sustinuit, nil unquam hac carne libentius edit.
 Nam scelere in tanto ne quaeras, et dubites, an
 Prima voluptatem gula senserit. ultimus autem,
 Qui stetit absumto jam toto corpore, ductis
 Per terram digitis, aliquid de sanguine gullat.
 Vascones, haec fama est, alimentis talibus olim
 Produxere animas : sed res diversa, sed illic
 Fortunae invidia est, bellorumque ultima, casus
 Extremi, longae dira obsidionis egestas.
 Hujus epim, quod nunc agitur, miserabile debet
 Exemplum esse cibi. sicut modo dicta mihi gens,
 Post omnes herbas, post cuncta animalia, quidquid
 Cogebat vacui ventris furor, hostibus ipsis
 Pallorem ac maciem et tenuis miserantibus artus,
 Membra aliena fame lacerabant, esse parati
 Et sua. quisnam hominum veniam dare, quisve Deorum.
 Viribus abnuerit dira atque immania passis,

Et quibus illorum poterant ignoscere Manes,
 Quorum corporibus vescebantur? melius nos
 Zenonis praecepta monent. nec enim omnia, quaedam
 Pro vita facienda putat. sed Cantaber unde
 Stoicus, antiqui praesertim aetate Metelli?
 Nunc totus Grajas nostrasque habet orbis Athenas:
 Gallia caussidicos docuit facunda Britannos,
 De conducendo loquitur jam rhetore Thule.
 Nobilis ille tamen populus, quem diximus, et par
 Virtute atque fide; sed major clade Saguntus.
 Tale quid excusat? Maeotide faevior ara
 Aegyptus. quippe illa nefandi Taurica sacri
 Inventrix homines, ut jam, quae carmina tradunt,
 Digna fide credas, tantum immolat, ulterius nil,
 Aut gravius cultro timet hostia. quis modo casus
 Impulit hos? quae tanta fames, infestaque vallo
 Arma coegerunt, tam detestabile monstrum
 Audere? ane aliam, terra Memphitide sicca,
 Invidiam facerent nolenti surgere Nilo?
 Qua nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam,
 Sauromataeque truces, aut immanes Agathyrsi,
 Hac saevit rabie imbelle et inutile vulgus,
 Parvula fistilibus solitum dare vela phaelis,
 Et brevibus pictae remis incumbere testae.
 Nec poenam sceleri invenies, nec digna parabis
 Supplicia his populis, in quorum mente pares sunt
 Et similes ira atque fames. mollissima corda
 Humano generi dare se Natura fatetur,
 Quae lacrymas dedit, haec nostri pars optima sensus.
 Plorare ergo jubet causam dicentis amici,
 Squaloremque rei, pupillum ad jura vocantem
 Circumscriptorem, cujus manantia fletu
 Ora puellares faciunt incerta capilli.
 Naturae imperio gemimus, cum funus adultae
 Virginis occurrit, vel terra clauditur infans,
 Et minor igne rogi. quis enim bonus et face dignus
 Arcana, qualem Cereris vult esse sacerdos,
 Ulla aliena sibi credat mala? separat hoc nos

A grege mutorum, atque ideo venerabile soli
 Sortiti ingenium, divinorumque capaces,
 Atque exercendis capiendisque artibus apti
 Sensum a coelesti demissum traximus arce,
 Cujus egent prona et terram spectantia mundi
 Principio indulsit communis conditor illis
 Tantum animas, nobis animum quoque, mutus ut nos
 Adfectus petere auxilium et praestare juberet,
 Dispersos trahere in populum, migrare vetusto
 De nemore, et proavis habitatas linquere silvas :
 Aedificare domos, Laribus conjungere nostris
 Tectum aliud, tutos vicino limite fomnos
 Ut collata daret fiducia: protegere armis
 Lapsum, aut ingenti nutantem vulnere civem,
 Communi dare signa tuba, defendier isdem
 Turribus, atque una portarum clave teneri.
 Sed jam serpentum major concordia: parcit
 Cognatis maculis similis fera. quando leoni
 Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam
 Exspiravit aper majoris dentibus apri?
 Indica tigris agit rabida cum tigride pacem
 Perpetuam: faevis inter se convenit urfis.
 At homini ferrum lethale incude nefanda
 Produxisse parum est, cum rastra et sarcula tantum
 Adfueti coquere, et marris ac vomere lassum
 Nescierint primi gladios extendere fabri. *quidam*
 Adspicimus populos, quorum non sufficit irae
 Occidisse aliquem: sed pectora, brachia, vultum
 Crediderint genus esse cibi. Quid diceret ergo,
 Vel quo non fugeret, si nunc haec monstra videret
 Pythagoras? cunctis animalibus abstinuit qui
 Tanquam homine, et ventri indulsit non omne legumen?

SATYRA XVI.

Quis numerare queat felicitis praemia, Galle,
 Militiae? nani si subeuntur prospera castra
 Me pavidum excipiat tironem porta secundo

Sidere : plus etenim fati valet hora benigni,
 Quam si nos Veneris commendet epistola Marti,
 Et Samia genetrix, quae delectatur arena.
 Commoda tractemus primum communia, quorum
 Haud minimum illud erit, ne te pulsare togatus
 Audeat : immo et si pulsetur, dissimulet, nec
 Audeat excussos praetori ostendere denteis,
 Et nigram in facie tumidis livoribus offam,
 Atque oculum medico nil promittente relictum.
 Bardaicus iudex datur haec punire volenti
 Calceus, et grandes magna ad subsellia surae,
 Legibus antiquis castrorum, et more Camilli
 Servato, miles ne vallum litiget extra
 Et procul a signis. justissima Centurionum
 Cognitio est igitur de milite, nec mihi deerit
 Ultio, si iustae defertur causa querelae.
 Tota cohors tamen est inimica, omnesque manipuli
 Consensu magno efficiunt, curabilis ut sit
 Vindicta et gravior, quam injuria : dignum erit ergo
 Declamatoris mulino corde Vagelli,
 Cum duo crura habeas, offendere tot caligas, tot
 Millia clavorum. quis tam procul absit ab urbe?
 Praeterea quis tam Pylades, molem aggeris ultra
 Ut veniat? lacrymae siccentur protinus, et se
 Excusaturos non sollicitemus amicos.
 Da testem, iudex cum dixerit : audeat ille,
 Nescio quis, pugnos qui vidit, dicere : vidi,
 Et credam dignum barba, dignumque capillis
 Majorum. citius falsum producere testem
 Contra paganum possis, quam vera loquentem,
 Contra fortunam armati, contraque pudorem.
 Praemia nunc alia, atque alia emolumenta notemus
 Sacramentorum. Convallem ruris aviti
 Improbus, aut campum mihi si vicinus ademit,
 Et sacrum effodit medio de limite saxum,
 Quod mea cum patulo coluit puls annua libo.
 Debitor aut sumtos pergit non reddere nummos,
 Vana superyacui dicens chirographa ligni :

Exspectandus erit, qui lites inchoat, annus
 Totius populi : sed tunc quoque mille ferenda
 Taedia, mille morae, toties subsellia tantum
 Sternuntur, tum facundo ponente lacernas
 Caedicio, et Fusco jam micturiente, parati
 Digredimur, lentaque fori pugnamus arena.
 Ast illis, quos arma tegunt, et balteus ambit,
 Quod placitum est, ipsis praestatur tempus agendi,
 Nec res atteritur longo subflamine litis.
 Solis praeterea testandi militibus jus
 Vivo patre datur : nam, quae sunt parta labore
 Militiae, placuit non esse in corpore census,
 Omne tenet cujus regimen pater. ergo Coranum
 Signorem comitem castrorumque aera merentem,
 Quamvis jam tremulus, captat pater : hunc labor aequus
 Provehit, et pulcro reddit sua dona labori.
 Ipsius certe ducis hoc referre videtur,
 Ut, qui fortis erit, sit felicissimus idem,
 Ut laeti phaleris omnes, et torquibus omnes.

F I N I S.

A U L I

A U L I

P E R S I I

F L A C C I

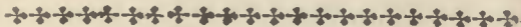
S A T Y R A R U M

L I B E R ;

EX RECENSIONE

I S A A C I C A S A U B O N I

F I D E L I T E R E X P R E S S U S .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

A U T H O R

P E R S I

F L A G

S A T Y R A R U M

L I B R A R Y

EX LIBRIS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

AULI PERSII FLACCI

SATYRAE.

PROLOGUS.

NEC fonte labra prolii Caballino :
 Nec in bicipiti somniasse Parnasso
 Memini, ut repente sic poëta prodirem.
 Heliconiadasque, pallidamque Pirenen
 Illis remitto, quorum imagines lambunt
 Hederae sequaces: ipse seniipaganus,
 Ad sacra vatum carmen affero nostrum.
 Quis expedit psittaco suum χαίρει,
 Picasque docuit verba nostra conari?
 Magister artis, ingeniique largitor
 Venter, negatas artifex sequi voces.
 Quod si dolosi spes refulserit nummi,
 Corvos poëtas, et poëtrias picas
 Cantare credas Pegaseium melos.

SATYRA I.

O Curas hominum! ô quantum est in rebus inane!
 Quis leget haec, min' tu istud ais, nemo Hercule,
 Vel duo, vel nemo, turpe et miserabile, quare? (nemo?
 Ne mihi Polydamas, et Troiades Labeonem
 Praetulerint, nugae, non, si quid turbida Roma
 Elevet, accedas: exameneve improbum in illa
 Castiges trutina: nec te quaesiveris extra.
 Nam Romae est quis non? ac, si fas dicere: sed fas
 Tunc, cum ad caniciem, et nostrum istud vivere triste
 Aspexi, et nucibus facimus quaecunque relictis,
 Cum sapimus patruos: tunc, tunc, ignoscite. Nolo:
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.

Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
 Grande aliquid, quod pulmo animae praelargus anhelet.
 Scilicet haec populo, pexusque togaque recenti,
 Et natalitia tandem cum sardonioque albus,
 Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile conlueris, patranti fractus oculo.

Heic, neque more probo videas, neque voce serena,
 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
 Intran, et tremulo scalpuntur ubi intima versu.
 Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?

Auriculis, quibus et dicas cute perditus, ohe.
 Quo didicisse, nisi hoc fermentum, et quae semel intus
 Innata est, rupto jecore exierit caprificus?

En pallor, seniumque. O mores! usque adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?

At pulchrum est digito monstrari, et dici, hic est.

Ten' cirrorum centum dictata fuisse

Pro nihilo pendas? ecce inter pocula quaerunt
 Romulidae satiri, quid dia poemata narrent.

Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina laena est,
 Rancidulum quiddam balba de nare iocutus,

Phyllidas, Hypsipylas, vatum et plorabile si quid,
 Eliquat. et tenero supplantat verba palato.

Assensere viri: nunc non cinis ille poetae

Felix? non levior cippus nunc imprimunt ossa?

Laudant convivae: nunc non e manibus illis,

Nunc non e tumulo, fortunataque favilla,

Nascentur violae? rides, ait, et nimis uncis

Naribus indulges: an erit qui velle recuset

Os populi meruisse: et cedro digna locutus,

Linquere nec scombros metuentia carmina, nec thus?

Quisquis es, o modo quem ex adverso dicere feci,

Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,

Quando haec rara avis est, si quid tamen aptius exit,

Laudari metuum: neque enim mihi cornea fibra est:

Sed recti, finemque, extremumque, esse recuso

Euge tuum, et belle, nam belle hoc excute totum:

Quid non intus habet? non heic est Ilias Acci

Ebria veratro? non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres? non quicquid denique lectis
 Scribitur in citreis? calidum scis ponere fumen:
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 Et, verum, inquis, amo; verum mihi dicite de me,
 Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calve
 Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
 O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinxit,
 Nec manus auriculas imitata est mobilis albas,
 Nec linguae, quantum sitiatis canis Appula, tantae.
 Vos o patricius sanguis, quos vivere fas est,
 Occipiti caeco, posticae occurrite fannae.
 Quis populi sermo est? quis enim? nisi carmina molli;
 Nunc demum numero fluere, ut per laeve severos
 Effundat junctura unguis: scit tendere versum
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat uno:
 Sive opus in mores, in luxum, in prandia regum,
 Dicere res grandes nostro dat Musa poetae.
 Ecce modo heroas sensus afferre docemus
 Nugari solitos Graece, nec ponere lucum
 Artifices, nec rus saturum laudare, ubi corbes,
 Et focus, et porci, et fumosa Palilia foeno:
 Unde Remus, sulcoque terens dentalia, Quinti,
 Quum trepida ante boves Dictatorem induit uxor:
 Et tu aratra domum licitor tulit: euge poeta.
 Est nunc Brisaei quem venosus liber Acci,
 Sunt quos Pacuviusque, et verrucosa moretur
 Antiopa, aerumnis cor lactificabile fulta.
 Hos pueris monitus patres infundere lippos
 Cum videas, quaerisne unde haec sartago loquendi
 Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo
 Troffulus exultat tibi per subfellia laevis?
 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano
 Pellere, quin tepidum hoc optes audire? decenter!
 Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras
 Laudatur, bellum hoc, hoc bellum? an Romule ceves?
 Men' moveat quippe, et cantet si naufragus, assen!

Protulerim? cantas cum fracta te in trabe pictum
 Ex humero portes? verum, nec nocte paratum
 Plorabit, qui me volet incurvasse querela.
 Sed numeris decor est, et junctura addita crudis.
 Claudere sic versum didicit, Berecynthus Attin,
 Et qui caeruleum dirimebat Nerea delphin,
 Sic costam longo subduximus Apennino.
 Arma virum, nonne hoc spumofum et cortice pingui?
 Ut ramale vetus praegrandi subere coctum.
 Quidnam igitur tenerum, et laxa cervice legendum?
 Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis,
 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, et lyncem Maenas flexura corymbis
 Evion ingeminat: reparabilis adsonat Echo.
 Haec fierent, si testiculi vena ulla paterni
 Viveret in nobis? summa delumbe saliva
 Hoc natat in labris: et in udo est Maenas, et Attin
 Nec pluteum caedit, nec demorsos sapit ungues.
 Sed quid opus teneras mordaci radere vero
 Auriculas? vide sis ne majorum tibi forte
 Limina frigescant: sonat heic de nare canina
 Littera. Per me equidem sint omnia protinus alba:
 Nil moror: euge, omnes, omnes bene mirae eritis res,
 Hoc juvat: heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
 Pinge duos angues: pueri, facer est locus: extra
 Meite, discedo. Secuit Lucilius urbem,
 Te Lupe, te Muti, et genuinum fregit in illis:
 Omne vaser vitium ridenti Flaccus amico
 Tangit, et admissus circum praecordia ludit,
 Callidus excusso populum suspendere naso:
 Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nus-
 Heic tamen infodiam. Vidi, vidi ipse, libelle: (quam.
 Auriculas asini Mida rex habet. Hoc ego opertum,
 Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi vendo
 Iliade. Audaci quicumque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem praegrandi cum sene palles,
 Aspice et haec, si forte aliquid decoctius audis.
 Inde vaporata lector mihi ferveat aure.

Non hic, qui in crepidas Grajorum ludere gessit
 Sordidus, et lusco qui poscit dicere, lusce;
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 Fregerit heminas Aretî aedilis iniquas:
 Nec qui abaco numeros, et secto in pulvere metas
 Scit risisse vafer, multum gaudere paratus,
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Calliroën do.

SATYRA II.

Hunc, Macrine, diem numera meliore 'apillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum Genio, non tu prece poscis emaci,
 Quae nisi seductis nequeas committere divis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuivis promptum est, murmurque, humilesque
 Tollere de templis, et aperto vivere voto. (sufurros
 Mens bona, fama, fides, haec clare, et ut audiat hos
 Illa sibi introrsum, et sub lingua immurmurat: ô si (pes:
 Ebullit patruî praecclarum funus! et, ô si
 Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro
 Hercule! pupillumve utinam, quem proximus haeres
 Impello, expungam! namque est scabiosus, et acri
 Bile tumct. Nerio jam tertia ducitur uxor.
 Haec sancte ut poscas, Tiberino in gurgite mergis
 Mane caput bis, terque, et noctem flumine purgas.
 Heus age, responde, minimum est quod scire laboro:
 De Jove qui? sentis? estne, ut praeponere cures
 Hunc, cuiam? cuiam? vis Statio? an scilicet haeres,
 Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Jovis aurem impellere tentas,
 Dic agedum Statio: pro Juppiter ô bone, clamet.
 Juppiter! at sese non clamet Juppiter ipse?
 Ignovisse putas, quia cum tonat, ocyus illex
 Sulfure discutitur sacro, quam tuque, domusque?
 An quia non fibris ovium, Ergennaque jubente,
 Triste jaces lucis, evitandumque bidental,

Idcirco stolidam praebet tibi vellere barbam
 Juppiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum
 Emeris auriculas? pulmone, et lactibus unctis?
 Ecce avia, aut metuens divum matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemque, atque uda labella
 Infami digito, et lustralibus ante salivis
 Expiat, urentes oculos inhibere perita.
 Tunc manibus quatit, et spem macram supplice vota
 Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in aedes.
 Hunc optent generum rex et regina: puellae
 Hunc rapiant: quicquid calcaverit hic, rosa fiat.
 Ast ego nutrici non mando vota: negato
 Juppiter haec illi, quamvis te albata rogarit.
 Poscis opem nervis, corpusque fidele senectae:
 Esto, age: sed grandes patinae, tucetaque crassa
 Annuere his superos vetuere, Jovemque morantur.
 Rem struere exoptas caeso bove, Mercuriumque
 Arcessis fibra: da fortunare penates,
 Da pecus, et gregibus foetum, quo, pessime, pacto,
 Tot tibi in flammis junicum omenta liquecant?
 Et tamen hic extis, et opimo vincere ferto
 Intendit: jam crescit ager, jam crescit ovile,
 Jam dabitur, jamjam: donec deceptus, et exspes
 Nequicquam fundo suspiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
 Auro dona feram, sudes, et pectore laevo
 Executias guttas, laetari praetrepidum cor:
 Hinc illud subiit, auro sacras quod ovato
 Perducis facies, nam fratres inter aenos,
 Somnia pituita qui purgatissima mittunt,
 Praecipui sunt, fitque illis aurea barba.
 Aurum, vasa Numae, Saturniaque impulit aera,
 Vestalesque urnas, et Tuscum fictile mutat.
 O curvae in terris animae, et coelestium inanes!
 Quid juvat hoc, templis nostros immittere mores,
 Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
 Haec sibi corrupto casiam dissolvit olivo:
 Et Calabrum coxit vitiato murice vellus:

Haec baceam conchae rasisse, et stringere venas
 Ferventis massae crudo de pulvere jussit.
 Peccat et haec, peccat: vitio tamen utitur: at vos.
 Dicite pontifices, in sancto quid facit aurum?
 Nempe hoc, quod Veneri donatae a virgine puppae.
 Quin damus id superis, de magna quod dare lance
 Non possit magni Messalae lippa propago:
 Compositum jus fasque animo, sanctosque recessus
 Mentis, et incoctum generoso pectus honesto?
 Haec cedo ut admoveam templis, et farre litabo.

SATYRA III.

NEmpe haec assidue. Jam clarum mane fenestras
 Intrat, et angustas extendit lumine rimas:
 Stertimus indomitum quod despumare Falernum
 Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
 En quid agis? siccas infana canicula menses
 Jamdudum coquit, et patula pecus omne sub ulmo est.
 Unus ait comitum: verumne? itane? ocyus adsit
 Huc aliquis, nemon'? turgescit vitrea bilis:
 Findor: ut Arcadiae pecuaria rudere credas.
 Jam liber, et bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartae, nodosaque venit arundo.
 Tunc queritur, crassus calamo quod pendeat humor,
 Nigra quod infusa vaneat sepiam lymphiam;
 Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.
 O miser; inque dies ultra miser, huccine rerum
 Venimus? at cur non potius, teneroque columbo,
 Et similis regum pueris, pappare minutum
 Poscis, et iratus mammae laliare recusas?
 An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
 Succinis ambages? tibi luditur: effluvis amens.
 Contemnere, sonat vitium percussa, maligne
 Respondet viridi non cocta fidelia limo.
 Udum et molle lutum es, nunc, nunc properandas, ex
 Fingendus sine fine rota: sed rure paterno (acri
 Est tibi far modicum, purum et sine labe salinum.

Quid metuas? cultrixque foci secura patella est.
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis,
 Stemmatae quod Tusco ramum millesime ducis,
 Censoreme tuum vel quod trabeate salutas?
 Ad populum phaleras: ego te intus, et in cute novi.
 Non pudet ad morem discincti vivere nattae?
 Sed stupet hic vitio, et fibris increvit opinum
 Pingue: caret culpa: nescit quid perdat: et alto
 Demersus, summa rursus non bullit in unda.
 Magne pater divum, saevos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Moverit ingenium ferventi tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantque relicta.
 Anne magis Siculi gemuerunt aera juveni,
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis
 Purpureas subter cervices terruit, Imus,
 Imus praecipites, quam si sibi dicat, et intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?
 Saepe oculos, memini, tangebam parvus olivo,
 Grandia si nollem morituri verba Catonis
 Dicere, non sano multum laudanda magistro,
 Quae pater adductis sudans audiret amicis.
 Jure: ctenim id summum, quid dexter senio ferret
 Scire, erat in voto: damnosa canicula quantum
 Raderet, angustae collo non fallier orcae:
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haut tibi inexpertum curvos deprendere mores,
 Quaeque docet sapiens braccatis inlita Medis
 Porticus insomnis, quibus et detonsa juvenus
 Invigilat, filiquis, et grandi pasta polenta.
 Et tibi quae Samios diduxit littera ramos,
 Surgentem dextro monstravit limite callem.
 Stertis adhuc? laxumque caput compage soluta
 Oscitat hesternum diffutis undique malis?
 Est aliquid quo tendis, et in quod dirigis arcum?
 An passim sequeris corvos, testaque, lutoque,
 Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?
 Helleborum frustra, cum jam cutis aegra tumebit,

Poscentes videas : venienti occurrite morbo.
 Et quid opus Cratero magnos promittere montes ?
 Discite ò miseri, et causas cognoscite rerum,
 Quid fumus, et quidnam victuri gignimur, ordo
 Quis datus, aut metae quam mollis flexus, et unde :
 Quis modus argento, quid fas optare, quid asper
 Utile nummus habet : patriae, carisque propinquis
 Quantum elargiri deceat : quem te Deus esse
 Jussit, et humana qua parte locatus es in re.
 Disce : nec invideas, quod multa fidelia putet
 In locuplete penu, defensis pinguibus Umbris,
 Et piper, et pernae, Marsi monumenta clientis :
 Maenaque quod prima nondum defecerit orca.
 Heic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat, Quod sapio, satis est mihi : non ego curo
 Esse quod Arcefilas, aerumnosique Solones,
 Obstipo capite, et figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, et rabiosa silentia rodunt,
 Atque exporrecto trutinantur verba labello,
 Aegroti veteris meditantés somnia, gigni
 De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.
 Hoc est, quod palles : cur quis non prandeat, hoc est.
 His populus ridet, multumque torosa juvenus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.
 Inspice : nescio quid trepidat mihi pectus, et aegris
 Faucibus exsuperat gravis haëitus, inspice sodes,
 Qui dicit medico ; jussus requiescere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,
 De majore domo modice sitiente lagena
 Lenia loturo sibi Surrentina rogavit.
 Heus bone, tu palles. Nihil est. Videas tamen istud,
 Quicquid id est : surgit tacite tibi lutea pellis.
 At tu deterius palles : ne sis mihi tutor :
 Jampridem hunc sepeli : tu restas. Perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atque albo ventre, lavatur,
 Gutturè sulfureas lente exhalante mephites.
 Sed tremor inter vina subit, calidumque triental
 Excudit e manibus : dentes crepuere resecti.

Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candelae: tandemque beatulus alto
 Compositus lecto, crassusque lutatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit: at illum
 Hesterni capite induto subiere Quirites.
 Tange miser venas, et pone in pectore dextram,
 Nil calet hic, summosque pedes attinge, manusque,
 Non frigent, visa est forte pecunia, sive
 Candida viciri subrisit molle puella,
 Cor tibi rite salit? positum est argente catino
 Durum olus, et populi cribro decussa farina.
 Tentemus fauces: tenero latet ulcus in ore
 Putre, quod haut deceat plebeia radere beta.
 Alges, cum excussit membris timor albus aristas:
 Nunc face supposita fervercit sanguis, et ira
 Scintillant oculi: dicisque, facisque, quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus juret Orestes.

SATYRA IV.

REm populi tractas? barbatum haec crede magistrum:
 Dicere, sorbitio tollit quem dira cicuta.
 Quo fretus? dic hoc magni pupille Pericli.
 Scilicet ingenium, et rerum prudentia velox
 Ante pilos venit: dicenda, tacendaque calles.
 Ergo ubi commota fervet plebecula bile,
 Fert animus calidae fecisse silentia turbae
 Majestate manus: quid deinde loquere? Quirites,
 Hoc, puto, non justum est, illud male, rectius illud.
 Scis etenim justum gemina suspendere lance
 Ancipitis librae: rectum discernis, ubi inter
 Curva subit, vel cum fallit pede regula varo:
 Et potis es nigrum vitio praefigere theta.
 Quin tu igitur summa nequicquam pelle decorus
 Ante diem blando caudam jactare popello
 Desinis, Anticyras melior sorbere meracas?
 Quae tibi summa boni est? uncta vixisse patella
 Semper et assiduo curata cuticula sole,

Expecta:

Expecta: haud aliud respondeat haec anus. I nunc.
 Dinomaches ego sum, suffla, sum candidus. Esto:
 Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis,
 Cum bene discincto cantaverit ocyma verna.
 Ut nemo in sese tentat descendere, nemo:
 Sed praecedenti spectatur mantica tergo.
 Quaesieris. Nostin' Vectidi praedia? cujus?
 Dives arat Curibus quantum non milvus oberret:
 Hunc ais? hunc diis iratis, genioque sinistro:
 Qui quandoque jugum pertusa ad compita figit,
 Seriolae veterem metuens deradere limum,
 Ingemit, Hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Caepe: et farrata pueris plaudentibus olla,
 Pannosam saecem morientis sorbet aceti?
 At si unctus cesses, et figas in cute solem,
 Est prope te ignotus, cubito qui tangat, et acre
 Despuat in mores: penemque arcanaque lumbi
 Runcantem, populo marcentes pandere vulvas.
 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas,
 Inguinibus quare detonsus gurgulio extat?
 Quinque palaestritae licet haec plantaria vellant,
 Elixasque nates labefactent forcipe adunca,
 Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.
 Caedimus, inque vicem praebemus crura sagittis.
 Vivitur hoc pacto: sic novimus. Ilia subter
 Caecum vulnus habes: sed lato balteus auro
 Praetegit: ut mavis, da verba, et decipe nervos,
 Si potes. Egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam? Viso si palles improbe nummo,
 Si facis, in penem quicquid tibi venit amarum,
 Si Puteal multa cautus vibice flagellas:
 Nequicquam populo bibulas donaveris aures.
 Respue quod non es: tollat sua munera cerdo:
 Tecum habita: noris quam sit tibi curta supellex.

S A T Y R A V.

VAtibus hic mos est, centum sibi poscere voces.
 Centum ora et linguas optare in carmina centum:
 Fabula

Fabula seu moesto ponatur hianda tragoedo,
 Vulnere seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
 Quorsum haec? aut quantas robusti carminis ossas
 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
 Grande locuturi, nebulas Helicore legunto:
 Si quibus aut Procnes, aut si quibus olla Thyestae
 Fervebit, sacpe insulso coenanda Glyconi.
 Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis ventos: nec clauso murmure raucus
 Nescio quid tecum grave cornicaris inepte,
 Nec stollopo tumidas intendis rumpere buccas.
 Verba togae sequeris, junctura callidus acri,
 Ore teres modico: pallentes radere mores
 Doctus, et ingenuo culpam defigere ludo.
 Hinc trahe quae dicas: mensasque relinque Mycenis
 Cum capite et pedibus: plebejaque prandia noris.
 Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis
 Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur: tibi nunc hortante Camena
 Excutienda damus praecordia: quantaque nostrae
 Pars tua sit Cornute animae, tibi dulcis amice
 Ostendisse juvat: pulsa, dignoscere cautus
 Quid solidum crepet, et pictae tectoria linguae.
 His ego centenas ausim deponere voces:
 Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
 Voce traham pura: totumque hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.
 Cum primum pavido custos mihi purpura cessit,
 Bullaque succinctis laribus donata pependit:
 Cum blandi comites, totaque impune Suburra
 Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo:
 Cumque iter ambiguum est, et vitae nescius error
 Diducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
 Socratico Cornute sinu: tunc fallere follers
 Apposita intortos extendit regula mores:
 Et premitur ratione animus, vincique laborat,
 Artificemque tuo ducit sub pollice vultum.
 Tecum etenim longos meminij consumere soles,

Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Unum opus, et requiem pariter disponimus ambo,
 Atque verecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hoc dubites, amborum foedere certo
 Consentire dies, et ab uno sidere duci.
 Nostra vel aequali suspendit tempora Libra
 Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora
 Dividit in Geminos concordia fata duorum:
 Saturnumque gravem nostro Jove frangimus una.
 Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrum.
 Mille hominum species, et rerum discolor usus:
 Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
 Rugosum piper, et pallentis grana cumini:
 Hic satur, irriguo mavult turgescere somno:
 Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille
 In Venerem putret: sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos veteris ramalia fagi,
 Tunc crassos transisse dies, lucemque palustrem,
 Et sibi jam feri vitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis juvat impallefcere chartis.
 Cultor enim es juvenum: purgatas inferis aures
 Fruge Cleanthea: petite hinc juvenesque senesque
 Finem animo certum, miserisque viatica canis.
 Cras hoc fiet. Idem cras fiet, quid? quasi magnum
 Nempe diem donas, sed cum lux altera venit,
 Jam cras hesternum consumsimus: ecce aliud cras
 Egerit hos annos, et semper paulum erit ultra.
 Nam quamvis prope te, quamvis temone sub uno
 Vertentem sese, frustra sectabere canthum,
 Cum rota posterior curras, et in axe secundo.
 Libertate opus est: non hac, ut quisque Velina
 Publius emeruit scabiosum tesserula far
 Possidet. Heu stertites veri, quibus una Quiritem
 Vertigo facit: hic Dama est non tressis agaso,
 Vappa, et lippus, et in tenui farragine mendax.
 Verterit hunc dominus, momento turbinis exit
 Marcus Dama, papac! Marco spondente recusas
 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?

Marcus dixit : ita est, adsigna Marce tabellas.
 Haec mera libertas, hoc nobis pilea donant.
 An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam
 Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim
 Liberior Bruto? Mendose colligis, inquit
 Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.
 Hoc, (reliquum accipio,) licet illud, et, ut volo, tolle.
 Vindicta, postquam meus a praetore recessi,
 Cur mihi non liceat jussit quodcunque voluntas,
 Excepto si quid Masuri rubrica vetavit?
 Disce: sed ira cadat naso, rugosaque fanna,
 Dum veteres avias tibi de pulmone revello.
 Non praetoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atque usum rapidae permittere vitae.
 Sambucam citius caloni aptaveris alto.
 Stat contra ratio, et secretam garrit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo.
 Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas,
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
 Diluis helleborum certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi,
 Navem si postat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto vivere talo
 Ars dedit? et veri speciem dignoscere calles,
 Ne qua subaerato mendosam tinniat auro?
 Quaeque sequenda forent, quaeque evitanda vicissim,
 Illa prius creta, mox haec carbone notasti?
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis:
 Jam nunc astringas, jam nunc granaria laxes:
 Inque luto fixum possis transcendere nummum:
 Nec glutto sorbere salivam Mercurialem?
 Haec mea sunt, teneo, cum vere dixeris, esto
 Liberque, ac sapiens, Praetoribus, ac Jove dextro.
 Sin tu, cum fueris nostrae paulo ante farinae,
 Pelliculam veterem retines, et fronte politus
 Asintam vapido servas sub pectore vulpem:
 Quae dederam supra repeto, funemque reduco.
 Nil tibi concessit ratio, digitum exere, peccas:

Et quid tam parvum est? sed nullo thure litabis,
 Haereat in stultis brevis ut semuncia recti.
 Haec miscere nefas: nec cum sis caetera fossor,
 Treis tantum ad numeros satyri moveare Bathylli.
 Liber ego, unde datum hoc sumis tot subdite rebus?
 An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?
 I puer, et strigiles Crispini ad balnea defer.
 Si increpuit, cessas nugator? servitium acre
 Te nihil impellit: nec quicquam extrinsecus intrat,
 Quod nervos agitet. sed si intus, et in jecore aegro
 Nascantur domini, qui tu impunitior exis,
 Atque hic, quem ad strigiles scutica, et metus egit he-
 Mane piger stertis: surge, inquit avaritia: eja (rilis?
 Surge. negas. instat, surge, inquit. non queo. surge.
 Et quid agam? rogitas? saperdas advehe Ponto,
 Castoreum, stuppas, hebenum, thus, lubrica Coa:
 Tolle recens prius piper e sitiente camelo.
 Verte aliquid; jura. Sed Jupiter audiet: eheu!
 Varo, reguflatum digito terebrare salinum
 Contentus perages, si vivere cum Jove tendis.
 Jam pueris pellem succinctus, et oenophorum aptas
 Ocyus ad navem: nihil obstat, quin trabe vasta
 Aegaeum rapias, nisi soliers luxuria ante
 Seductum moneat: quo deinde insane ruis? quo?
 Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis
 Intumuit, quam non extiuxerit urna cicuta.
 Tun' mare transilias? tibi torta cannabe sulto
 Coena sit in transtro, Vejentanumque rubellum
 Exhalet vapida laesum pice sessilis obba?
 Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modesto
 Nutrieras, pergant avidos sudare deunces?
 Indulge genio, carpemus dulcia: nostrum est,
 Quod vivis: cinis, et manes, et fabula fies.
 Vive memor leti: fugit hora: hoc, quod loquor, inde
 En quid agis; duplici in diversam scinderis hamo: (est.
 Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet
 Ancipiti obsequio dominos: alternus oberres.
 Nec tu, cum obliteris semel instantique negaris
 Parere imperio, rupi jam vincula, dicas.

Nam et luctata canis nodum abripit : attamen illi
 Cum fugit, a collo trahitur pars longa catenae.
 Dave, cito, hoc credas jubeo, finire dolores
 Praeteritos meditor : (crndum Chaerestratus unguem
 Abrodens ait haec) an ficcis dedecus obstem
 Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
 Limen ad obscoenum frangam, dum Chrysidis udas.
 Ebrius ante fores extincta cum face canto?
 Euge puer, sapias, diis depellentibus agnam
 Percute. Sed censens, plorabit Dave relicta?
 Nugaris : solea, puer, objurgabere rubra.
 Ne trepidare velis, atque arctos rodere casses.
 Nunc ferus, et violens : at si vocet, haud mora, dicas,
 Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum acerfat, et ultro
 Supplicet, accedam? si totus et integer illinc
 Exieras, nec nunc, hic hic, quem quaerimus, hic est :
 Non in fessuca, lictor quam jactat ineptus.
 Jus habet ille sui palpo, quem ducit hiantem
 Gretata ambitio? vigila, et cicer ingere large
 Rixanti populo, nostra ut Floralia possint.
 Aprici meminisse senes : quid pulchrius? at cum
 Herodis venere dies, unctaue fenestra
 Dispositae pinguem nebulam vomuere lucernae
 Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino :
 Labra moves tacitus, recutitaue sabbata palles.
 Tunc nigri lemures, ovoque pericula rupto :
 Hinc grandes Galli, et cum sistro lusca sacerdos,
 Incussere deos instantes corpora, si non
 Praedictum ter mane caput gustaveris alli.
 Dixeris haec inter varicosos centuriones,
 Continuo crassum ridet Vulfenius ingens,
 Et centum Graecos curto centusse licetur.

S A T Y R A VI.

ADmovit jam bruma foco te, Basse, Sabino?
 Jamne lyra, et tetrico vivunt tibi pestine chordae?
 Mire opifex numeris veterum primordia rerum,

Atque.

Atque matrem strepitum fidis intendisse Latinae,
 Mox juvenes agitare jocos, et pollice honesto
 Egregios lusisse senes? mihi nunc Ligus ora
 Intepet, hibernatque meum mare, quâ latus ingens
 Dant scopuli, et multa littus se valle receptat.
 Lunai portum est operae cognoscere cives.
 Cor jubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Maconides, Quintus pavone ex Pythagoreo.
 Heic ego securus vulgi, et quid praeparet Ausler
 Infelix pecori: securus, et angulus ille
 Vicini, nostro quia pinguior: et si adeo omnes!
 Ditescant orti pejoribus, usque recusam
 Curvus ob id minui senio, aut coenare sine uncto,
 Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
 Discrepet his alius. Geminos horoscope varo
 Producis genio. Solis natalibus, est qui
 Tingat olus siccum muria vafer in calice empta,
 Ipse sacrum inrorans patinae piper: hic bona dente
 Grandia magnanimas peragit puer: utar ego, utar?
 Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
 Nec tenuem follers turdarum nosse salivam.
 Messe tennis propria vive: et granaria (fas est)
 Emole, quid metuas? occa: et seges altera in herba est.
 Ast vocat officium: trabe rupta, Bruttia saxa
 Prendit amicus inops: remque omnem, surdaque vota
 Condidit lonio: jacet ipse in littore, et una
 Ingentes de puppe Dei: jamque obvia mergis
 Colta ratis lacerae: nunc et de cespite vivo
 Frange aliquid: largire inopi, ne pictus oberret
 Caerulea in tabula. Sed coenam funeris haeres
 Negliget, iratus quod rem curtaveris: urnae
 Ossa inodora dabit: seu spirent cinnama surdum,
 Seu ceraso peccent casiae nescire paratus.
 Tune bona incolumis minuas? et Bestius urget
 Doctores Grajos. Ita fit, postquam sapere urbi
 Cum pipere, et palmis venit nostrum hoc maris experts,
 Foenisecae crasso vitiantur unguine pultes.
 Haec cinere ulteriore metuas! at tu, meus haeres
 Quisquis eris, paulum a turba seductior audi.

O bone num ignoras? missa est a Caesare laurus =
 Insignem ob cladem Germanae pubis, et aris
 Frigidus excutitur cinis: ac jam postibus arma,
 Jam chlamydes regum, jam lutea gaufapa captis,
 Effedaque, ingentesque locat Caesonia Rhenos: .
 Diis igitur, genioque ducit centum paria, ob res
 Egregie gestas, induco: quis vetat? aude.
 Vae, nisi connives, oleum, artocreasque popello
 Largior: an prohibes? dic clare: non adeo, inquis, .
 Exossatus ager juxta est. Age, si mihi nulla.
 Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
 Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
 Deque avia nihilum superest: accedo Bovillas,
 Clivumque ad Virbi: praesto est mihi Manius haeres: .
 Progenies terrae? quaere ex me, quis mihi quartus
 Sit pater: haud promte, dicam tamen, adde etiam unum, .
 Unum etiam, terrae est jam filius: et mihi ritu
 Manius hic generis prope major avunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscas?
 Sum tibi Mercurius: venio deus huc ego, ut ille .
 Pingitur: an renuis?, vin' tu gaudere relictis? .
 Deest aliquid summae: minui mihi: sed tibi totum est, .
 Quicquid id est. Ubi sit, fuge quaerere, quod mihi quon-
 Legarat Tadius: neu dicta repone paterna: (dam
 Foenoris accedat merces: hinc exime sumtus:
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nuuc impensius
 Unge puer caules. Mihi festa luce coquatur. (unge,
 Urtica, et fissa sumosum sinciput aure:
 Ut tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum moroso vago singultiet inguine vena,
 Patriciae immejat vulvae? mihi trama figurae .
 Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter?
 Vende animam lucro, mercare, atque excute sollers
 Omne latus mundi: ne sit praestantior alter,
 Cappadocas rigida pingues plausisse catasta.
 Rem duplica Feci: jam triplex: jam mihi quarto,
 Jam decies redit in rugam. Depunge, ubi lutam. .
 Inventus, Chrysispe, tui finitor acervi.

x

Richard P. Cott

